

Ulinga wa Ajiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka, vuma na danai Alabari a Sa'ani a Luka, ayi da waru u danai Aatagada o Ulinga wa Ajiya. U shi ta u ciga u damma ili i na i farai na aza e Itoni e Yesu. Aatagada o Ulinga wa Ajiya a fara ta ubata u na Aatagada a Luka a lyawai.

Ulinga wa Ajiya u damma ta ili i na i farai na ama a na a toniyi Yesu cina u kuwa. U damma ta cine ama a nda a yuwain mmalu a dansaa ama adama e Yesu, waru u damma ta cine ama a na a uwwai a yuwain. Ruhū va Akiza golofo ta ama a nda waru u kamba le ta. Nu ufaru, ama a na a ri elentsu a ta a da goon a yuwusayin adanshi, ele da aza a Isra'ila. Ko atsuma a aza a Isra'ila ama o ro a 'yuwan ta a usu adanshi e le, waru o una ta aza e Itoni o ro adama e ili i na a dammai a aci e Yesu. A tyo de atsuma a aatagada a nda, Asula a zuwa ta aza e Itoni a damma ama e elentsu o ro koko'o adanshi e Yesu.

Ulinga wa Ajiya u damma ta cine ikaka ya aza e Itoni i bazai e ida ya Isra'ila. U damma ta cine Bituru, obolo na Bulu na akapi a ama a yuwain. U damma ta mpolo n na aza a na a vadalai usa'avu a yuwain, waru na cine a kambulai vana le upasu u le, waru na cine a lyunguyi ni ikambi tsara a kamba aza a na a vadalai usa'avu upasu u le. Ne tsunda tsa da a'isa aza e Itoni a farai cine tsu reve nle ana'an.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Urishelima (1:1–8:3)
2. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Yahuda na Samariya (8:4–12:25)
3. Bulu yuwan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (13:1–14:28)
4. A yuwan ta majiyan ma sa'ani atsuma a Urishelima (15:1-35)
5. Bulu yuwisan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (15:36–18:22)
6. Bulu yuwan ta mmalu ma ta'atsu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (18:23–21:16)
7. E reme ta Bulu atsuma a Urishelima (21:17–23:22)
8. A tara ta Bulu a tyo Kasariya (23:23–26:32)
9. A tara ta Bulu a tyo Roma (27:1–28:31)

A 'yasan ta Yesu

¹ Tiwofilu, a aatagada o ufaru u va n damma wu ta ili i na Yesu temei mayan o'olo ni ili i na u ritosuyi, ² hali urana u na a tara niyi a tyo zuva.

Amma kafu a tara yi a tyo zuva da'ada u yuwayin ajiya† a na u dangwai adanshi a abula nu ucira u Ruhu va Akiza. ³ Ana u kuwai, u rocosu le ta aciyayi wuma, reve u roco le a na u 'yoyin na linga icu'un icu'un. U yuwan ta rana amunga a yuwusan adanshi adama o tsugono tsa Asula. ⁴ A yashi i na u danai a alya o'olo ne ele, u damma le ta, “She i lyawa Urishelima wan.† Amma i puro she na nzuwulai n na Dada yuwain u shiwan ne'en, za na n damma ndu nu unu u va, ⁵ Yahaya

rumbu ta ama na mini. Aa jima shi, avu a rumbu du na Ruhu va Akiza.”

A tara ta Yesu a tyo zuva

⁶ Ana ajiya a danai obolo na Yesu,† e eceshe yi ta, “Zagbain, gogo da vaa kambuwaa aza a Isra'ila na tsugono tse le waru?”

⁷ Reve u usu le, “Dada da goon ri nu ucira u na woo fobo yashi na mantsa'a, adu gba a ca du ucira u na yaa gura reve shi. ⁸ Amma i ta tsura ucira na Ruhu va Akiza† tawa du. I to o'wo aza a na aa yuwan adanshi o unu u va atsuma a Urishelima na atsuma a Yahuda, na Samariya, hali a tyo ukosu wu uvadi.”

⁹ Ana u dammai ne, ele a akanla, reve a tara yi a tyo zuva. Reve eleshe o ro a pupala yi, a gura enishe yi shi. ¹⁰ Ajiya'a lo a kalyuwusa yi a kara a tyo zuva, reve ama e re wotowu na atugu a uri e isawan mishin zuzu ne ele. ¹¹ Reve a damma, “Adu ama a Galili, adama a nye i ri mishin a akanla zuva? Yesu na a tarai atsuma a du a tyo zuva, u ta tawisa ununa ye enei a tara niyi a tyo zuva.”

A dangwa ta aajiya o ro

¹² Ana ili i ndolo i farai, reve ajiya a lyawa Masasan ma Zetun, reve a yuwan mmalu u ta rawa ana ukpakukupa uta'atsu (3,000)* a kamba Urishelima. ¹³ Ana a kambai atsuma a lyuci gbain

* **1:12** Atsuma e elentsu a na u danai ufanu, u damma ta a na alanga a yi a dana ta “mmalu ma Ashibi.” Wila wa aza a Isra'ila u tsu lyawa ta vuma yuwan mmalu n kilomita 1, ko u la'a akapi a mili wa'a atsuma o urana'a, ko udasuwu ukpakukupa (1,000). Gogo u ta yuwan gashi mmalu m mini kupa. (Mini ayi da a tsu de minti na Tsugana.)

na a danai, reve a kumba o u'wa wa zuva u na a danai, ele da nan Bituru na Yahaya na Yakubu na Andarawu na Filibu na Toma na Batalamawu na Matta na Yakubu mawun ma Alfa na Simo za na fo a tsu de Bakanani,† na Yahuza mawun ma Yakubu. ¹⁴ Suru nle reve o boloto aciyele a yuwusan avasa kuci na majiyan ma ta, obolo na amaci o ro, na Merit mma va Yesu obolo na azawawa'a e Yesu suru.

¹⁵ Atsuma a rana ndolo ibolo ya ama ukpaku nu ushin (120) aza a na a cayi okolo a dana ta lo. Reve Bituru 'yon mishin, reve u damma, ¹⁶ "Aza a va, a ciga a 'yuwan o shiton Adanshi a Asula a na Ruhu va Akiza yuwain o una wa Dawuda adama a Yahuza, za na uwai elime a aza a na e remei Yesu. ¹⁷ Yahuza vuma da na danai obolo na atsu, waru Yesu dangwa yi ta tsara u yuwan ulinga na atsu."

¹⁸ (Yahuza tsula ta ida ni ikebe i na u winai Yesu, reve u riya u cikato aaci, dada atsuma o boso niyi, reve iliyatsuma suru yu uta a alanga. ¹⁹ Aza a na a ri nden suru atsuma a Urishelima a uwwa ta ili i na i farai, dada e dey ubata'a "Akaladama" ne elentsu e le, ana Ubata wu Mpasa.)

²⁰ Reve Bituru lyuwa elime na adanshi, "U tu ufanu a Aatagada e Ica,† 'U'wa wa yi wo o'wo ta uvariya, she vuma danu pe wan.'

Reve waru u dammisa,
'Tsugbain tsu yi nanza tara.' ◇

²¹ "Adama o ndolo wo o'wo ta a ciga a 'yuwan a dangula vuma ro o una u vuma ndolo. Vuma

† **1:13** Ayi aala "Bakanani" to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi. ◇ **1:20** Ica 69:25.

ndolo o o'wo u dana ta obolo na atsu a mantsa ma na Yesu Zagbain danai obolo na atsu. ²² Waru wo o'wo u dana ta na atsu a mantsa ma na Yahaya rumbuyi Yesu, hali urana u na a tara niyi e memere ma atsu a tyo zuva. Vuma na aa dangwa u ciga u 'yuwan woo o'wo za vu ucasu wa Alabari a Sa'ani adama o u'yosun wa Yesu obolo na atsu.”

²³ Dada a zagwai ama e re: Isuhu za na a tsu de Basaba za va aala Yusutu obolo na Mataya. ²⁴ Reve a yuwan avasa tsara a gura dangwa vuma sa'ani na ntsayi. Reve a damma, “Zagbain, vu reve ta ookolo a vuma suru, vu roco tsu vuma na vu cigai atsuma a ama e re a nda. ²⁵ Wo o'wo aajiya, u tara tsugbain tsa na Yahuza lyawai, adama a na u 'yawai ubata u na wu ntsaa niyi.” ²⁶ Reve a zuwa adanga a aci e le, reve Mataya lyuwa, reve u bolo na akapi kupa na za ta na buwai.

2

Utawu wa Ruhu va Akiza

¹ Ana urana wa Abuki† o Urana wa Kupoton*† a rawai, aza e Itoni a dana ta ubata u ta. ² Ele lo babu urevu, dada a uwwai ilama diga zuva gashi abajini o upepu a da, reve u shiton u'wa'a suru u na a ri pe nden. ³ Reve ili i ro gashi elentsu a akina a tawa ya'a le, reve u cipa a aci e le. ⁴ Reve o shiton le suru na Ruhu va Akiza.† Reve e teme adanshi ne elentsu o ro koko'o, cine Ruhu va Akiza ne'e nle.

* **2:1** Abuki o Urana wa Kupoton waru a tsu de yi ta “Penteko,” aala a abuki a da a na a tsu yuwusan a mantse ma na a tsu pada kucci, waru abuki'i a tsu yuwan yi ta o urana wa kupoton a na a yuwain Abu ki a Mapasa. Urana u nda urana kupoton da danai a na a 'yasain Yesu atsuma u ukwa.

⁵ Aza a Isra'ila a abunda a na a uwwusa wovon wa Asula a dana ta pe atsuma a Urishelima a yuwusan aganda a na a tawai bata bata. ⁶ Ana a uwwai ilama i ndolo, reve ama o boloto abunda. Reve a yuwan asalama lon, adama a na aza a na a ri lo suru a uwwa ta ibolo ya aza e Itoni a yuwusan adanshi ne elentsu a lyuci le. ⁷ Reve a yuwan asalama a abunda, adansa, “Ashe aza a na a yuwusan adanshi a nda aza a Galili a da suru shi? ⁸ Cine wo o'woi suru ntsu tsu uwwa nle a adanshi ne elentsu a tsu? ⁹ Atsu da pa nda aza a Paratiya na aza a Madaya o^olo na aza a Elam na ama a Masapotomiya na aza a na o utai Yahuda na aza a Kafadokiya na ama e ida ya Pontu na aza a Asiya. ¹⁰ Na aza a Firijiya na aza a Bamafiliya waru na aza a Masar, na aza e ida ya Libiya zuzu na Kurani omocin diga Roma a na a matsain atsuma a adini a aza a Isra'ila na aza a na a vadalai a uwai atsuma a adini a tsu. ¹¹ Atsu da nda aza a Karita,† o^olo na aza a Laraba suru ntsu tsu uwwa le ta a yuwusan adanshi ne elentsu a tsu atsuma e ili i na Asula a yuwain.” ¹² Reve suru nle a lamba ili i na aa yuwan, reve a uwa asalama, adansa vani le, “Nye i da urevu wi ili i nda'a?” ¹³ Reve ozo o ro a uwa a yuwusaan le ulamu adansa, “Uowu u da a ri.”

Adanshi a na Bituru yuwain

¹⁴ Reve Bituru 'yon mishin o^olo na akapi a ajiya kupa na za ta na buwai, avu u 'yasan udyo a yuwusaan le adanshi, adansa, “Ama a Isra'ila na aza a na a ri nden Urishelima, i zuwa atsuvu yu uwwa ili i na maa damma du. ¹⁵ Ama a na ye eneshe nda a ri usowu shi, ana wo o'woi mantsa

ma na tsu ri gogo rumu kucci vu usana ɗa. ¹⁶ A_yi ili i nda a_yi ɗa Juwe vumavasula dammai,

¹⁷ A_sula a damma: ‘A mantsa mo ukosu n ta lyungu Ruhu va a 'ya_wa ba_ta a ama.

Muwun n ɗu olobo ne esheli a ta yuwan adanshi o usokowu.

Olobo a ɗu e te ene alavu alavu.

Mbara n ɗu waru a ta yuwan alavu a a_bunda.

¹⁸ Amayun Ruhu va Akiza ta ta_wa uba_ta wa agbashi a va,

ali na a_maci a ta yuwan adanshi a va a rana ndolo.

¹⁹ N ta yuwan ili ya asalama zuva,

waru n to roco iroci e ida,

mpasa na akina na mikyon n lima.

²⁰ A ta kambuwa urana irumbu,

woto waru u to o'wo ushili ana mpasa

kafu urana wu Zagbain u ta_wa,

urana u gbain u tsugbain.

²¹ A mantsa mo ndolo ma ɗa za na yuwain dewu atsuma a ala a Zagbain wa_a tsura iwawi.[†]

²² “A_du a_za a va aza a Isra'ila, yu uwwa adanshi a na maa yuwan. Yesu va Nazara ɗa vuma na A_sula a kucinaa ntsu a na u usu niyi. Amayun e ili i ndolo A_sula o roco tsu ta e ili ya asalama i na u yuwain, ni iroci za na u yuwain. Ili suru i fara ta e esu a ɗu. ²³ A ca ɗu ta a_yi, reve yu una yi o ure u mavara a akpata.† I yuwan ta ili i ndolo ni ikambi ya aza a na e revei Wila shi. Na ne suru, A_sula e reve ta ili i ndolo i ta fara suru. U yuwan ta ifo_oi i ndolo nu ujimu. ²⁴ Reve gba A_sula a 'ya_san yi atsuma a akwa_kwa, reve u kambuwa yi wuma. Babu cine

◇ 2:21 Juw. 2:28-32.

ukwā waa gura guzā yi. ²⁵ Reve Dāwuda yuwan adanshi adama a yi,

‘Kuci da n revei a na Zagbain ri obolo na a mu.

Adama a na u ri o ukere usa'ani u va,

babu ili i na maa uwwa wovon.

²⁶ Adama o ndolo ookolo a va a ta asuvu nden, eelentsu a va a ta na mazanga,

lipu va waru ta dana nu uzuwu wo okolo.

²⁷ Waa lyawa wuma u va a aason shi,

waa lyawa Mawun ma Akiza ma yi maa shama shi.

²⁸ Vu roco mu ta ure u wuma.

Vu shiton mu ta na mazanga adama a na vu ri obolo na a mu.’ ◇

²⁹ “Aza a va aza a Isra'ila, n ta yuwusaan du adanshi babu wovon adama a akaya a tsu Dāwuda. Dāwuda kuwa ta waru a cido yi ta, waru aason a yi a ta pa obolo na atsu hali ana'an.

³⁰ Ayi vumavasula da, u reve ta Asula a yuwaan yi ta nzuwulai na akucunu, a na u ta zuwa za ro mogono atsuma a muwun n tsukaya ma yi, ununa u zuwai Dāwuda o'woi mogono. ³¹ Dāwuda ta zuwusa okolo e ili i na yaa fara elime adama o

u'yosun wu Zamawawa,† adansa, aa lyawa lipu va yi a aason shi, waru lipu va yi aa shama shi.

³² Asula a 'yasan ta Yesu'u atsuma a akwakwa, atsu waru tse ene ta ne esu a tsu. ³³ A ca yi ta

tsugbain o ukere usa'ani wa Asula, waru u ushi ta Ruhu va Akiza o ukere wa Dada ununa a yuwain nzuwulai. Gogo waru Yesu ca tsu ta Ruhu va Akiza. Ili i na tsee eneshe, waru taa uwwusa da

◇ 2:28 Ica 16:8-11.

nda. ³⁴ Dāwuda ḡa kumbai zuva shi, amma aḡi na aciyayi u damma ṭa,

‘Aṣulazuva a damma ṭa Zagbain va:

“Danu o ukere usa'ani u va,

³⁵ she na n zuwa n'yuwatan ma wu a apata a ana a wu.” ’ ◇

³⁶ “Adama o ndolo, aza a Isra'ila suru e te reve a na Yesu ndolo za na a varai a akpata,† Aṣula a kambuwa yi ṭa Zagbain na Zamawawa.”

³⁷ Ana a uwwai ne, reve ili'i i ju'wan okolo e le, reve e ece Bituru na akapi a ajiya a na a buwai, “Aza a va, nye i ḡa tsa a yuwain?”

³⁸ Aḡu Bituru damma le, “She i vadala,† tsara a rumbu ḡu aṭsuma a ala e Yesu Zamawawa, waru a yuwaan ḡu gafura vu unusu u ḡu. I ṭa tsura une'e u Ruhu va Akiza. ³⁹ Nzuwulai n nda za ḡu ḡa na muwun n ḡu, oḡolo na Atakpaci. Amayun a ḡa maa dansaa ḡu, ili i nda adama a aza a na Aṣulazuva Aṣula a tsu ee ḡe a tyo e ekere a yi a ḡa.”

⁴⁰ Reve Bituru yuwan alajiya o uga'an adansa, “N ta patishi ḡu i wawa aciyaḡu aṭsuma e ili i na yaa cina ama e iwuya a nda.” ⁴¹ Reve aza a na a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a rumbu† le. O urana u ndolo ama a na a ḡashi toniyi a rawa ṭa ama ukpakukupa uta'atsu (3,000).

Ununa nden ma aza e Itoni n danai

⁴² Reve a zuwa okolo e le suru o uritosu wa ajiya na muwwulai, a lyuwusa ilyalya oḡolo, na avasa.

⁴³ Reve wovon u reme le suru, adama a na Aṣula a yuwain ili ya asalama ni iroci ya aḡunda e ekere ajiya'a. ⁴⁴ Aza a na a cayi okolo o ḡolotosu ṭa ubaṭa

◇ 2:35 Ica 110:1; Luk. 20:42-43.

u ta, reve a kara a nkambulai ni itana i le. ⁴⁵ A tsu wina ta itana ni ida i le, mantsa ma na ozo o ro a ri ni ili i na yaa damatosun le. ⁴⁶ Usana suru a tsu 'yawa ta a Aa'isamapada na majiyan ma ta. A tsu lyuwusa ta ilyalya a 'wa le obolo na mazanga no okolo a ta, waru a lyuwusa ta Ilyalya yi Zagbain, ⁴⁷ na a yuwusayin Asula ica. A tsura ta isa'ani ubata wa ama. Usana suru Zagbain dashishi le ta ama aza a na a tsurai iwawi.

3

Aakutsuma a kamba ta gbaga

¹ Ama a tsu 'yawa ta a Aa'isamapada a mantsa ma rumu ta'atsu vu urana. Urana u ro, Bituru na Yahaya a 'yawa ta adama a yuwan avasa. ² Ana a rawai zuzu nu unantsu wa Aa'isamapada u na a tsu de Unantsu u Sa'ani reve e ene aakutsuma a na a matsain ukutsumu a na a tsu tanu, reve a zuwa yi, adama u yuwusan ipati. ³ Ana we enei Bituru na Yahaya azama a uwa a Aa'isamapada, reve u pati le ikebe. ⁴ Reve Bituru na Yahaya a kalyuwa yi ulobonu, avu Bituru damma, "Kalyuwa tsu!" ⁵ Avu aakutsuma'a u kalyuwa le na majiyan ma na ee ne'e yi ikebe.

⁶ Dada Bituru dammai, "N ri ni ikebe i na maa ca wu shi. Amma n ta ca wu ili i na n ri na ayi, atsuma o ucira wa ala e Yesu Zamawawa za va Nazara 'yon vu wala." ⁷ Reve u reme yi ukere usa'ani, reve u kamba 'yasan yi. Ana u yuwain ne, reve ana na alu a yi a kamba gbaga, reve o o'wo mejege. ⁸ Avu wu 'yawan, reve wi isawan mishin na ana a yi. Avu u kara a mmalu. Hali u kara a mmalu nu u yuwin ogofoyo a cibalasa Asula. Avu u kara a uwa

a Aa'isamapada ne ele. ⁹ Ama a na a danai pe suru e ene yi ta a mmalu waru a uwwa yi ta a cibalasa Asula. ¹⁰ Ama a yuwan ta asalama lon, ana e enei ili i na i farai, a na aakutsuma a na a tsu danusu o Unantsu u Sa'ani a yuwusan ipati i da kambai gbaga.

Bituru yuwan ta alajiya atsuma a Aa'isamapada

¹¹ Reve ama a jika a cina vuma'a uguzu na Bituru na Yahaya ubata u na a tsu de Makisa ma Sulemanu. Avu ama a na a danai pe suru a uwa asalama e ili i na i farai. ¹² Ana Bituru enei ama o bolotoi reve u teme alajiya adansa, "Aza a Isra'ila, nye i da ili ya asalama a na aakutsuma'a u kambai gbaga? Waru nye i zuwai i ri a akanla a tsu, vamma tsu yuwan ta ili'i nu ucira wa aciyatsu na abula a tsu? ¹³ Asula a Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu n na nkaya n tsu n yuwayin aganda, ayi da u tawayi aagbashi a yi Yesu na tsugbain. Ayi da Yesu na i 'yuwain, reve i ca yi e ekere a Bilatu,† ko na Bilatu shi ta ciga u lyawa yi. Avu i damma Bilatu a na i ciga yi shi. ¹⁴ Za va akiza da u danai, waru za vi isa'ani da, reve i 'yuwan yi avu i damma Bilatu lyawaa du za mona ma ama. ¹⁵ Reve yu una za vu ucasu u wuma wa Asula, amma Asula a 'yasan yi ta. Atsu gba tse ene ta ne esu a tsu amayun a nda. ¹⁶ Ucawu wo okolo atsuma a ala e Yesu da a kambato aakutsuma a nda gbaga e esu a du. Vuma na ye enei da, waru i reve ta ununa vuma nda shi ukutsumu. Ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu da a kambato niyi gbaga a makakan ma du.

17 “Aza a va, n gura ta reve ili i na i yuwayin Yesu, i yuwan yi ta o ulambu wu urevu, hali ulambu wu urevu'u u kara a tyo e ekere a azagbain a du. 18 Amma Asula a zuwa ta amasula a yuwan adanshi adama a Zamawawa de nu ujimu, a na u to sowo atsumalima e ili i nda suru, waru u shiton ta nzuwulai'i. 19 Vadalai i lyawa unusu u du suru, reve i vadala i kuru Asula, adama i tsura gafura vu unusu u du. 20 Ne da yaa tsura mantsa ma wivuwun ubata wa Asula, waru u ta dashi lyunguwisa du na Yesu za na u dangwai wo o'wo Zamawawa. 21 Zuwa da Yesu aa dana hali mantsa ma na aa kambato ili suru usa'avu, ununa Asula a yuwain nzuwulai nu ujimu, e ekere a amasula a akiza. 22 Musa damma ta, 'Asula a ta 'yasan vumavasula tsa va atsuma a ama a du. I polo atsuvu ulobonu yu uwwa ili i na waa damma du.'
 ◇ 23 Waru Musa damma ta, 'Za na uwwai ili i na vumavasula'a u dammai shi a to utaa yi atsuma a ama a Asula, reve o una yi.' ◇

24 “Waru amasula diga Sama'ila† a yuwan ta adanshi e ili i na aa yuwusan ana'an. 25 Adu da muwun ma amasula o ndolo, waru i ta pe atsuma a akucunu† a nzuwulai n na Asula a yuwayin nkaya n du. U damma ta Ibrahim,† 'Adama a mawun ma ta atsuma o ugundo wa wu n ta zuwaa uvadi magula aba'un.' ◇ 26 Amma ana Asula a 'yasin aagbashi a yi Yesu, u lyungu yi ta a 'yawa atsuma a ama a du aza a Isra'ila o ufaru, u zuwaa du ta aba'un, reve u vadala du aza a ta ta diga o unusu u du.”

◇ 3:22 U.Wl. 18:15. ◇ 3:23 U.Wl. 18:19. ◇ 3:25 Ufr. 22:18.

4

E reme ta Bituru na Yahaya

¹ Bituru na Yahaya atsuma a adanshi, reve nan ganu na zagbain va adugari a Aa'isamapada na aza a Sadukiya*† a tawa ubata u na a ri. ² A dana ta na atsumolangu a na ajiya e re'e a danai o ritosu ama a na, Yesu kuwa ta waru u 'yon ta. Ne da fo aa 'yasan akwakwa a kamba wuma. ³ Reve e reme le nu ulivu, avu a zuwa le o u'wa wa ali hali usana. ⁴ Ama na abunda a na a uwwai alajiya e le a vadala ta, hali abunda a ali a aza e Itoni a rawa zuzu nu ukpakukupa uton (5,000), babu na amaci na muwun.

⁵ O urana we ire, reve azagbain a aza a Isra'ila, na mbara, na munlu n Wila o 6oloto Urishelima. ⁶ Hanana aabara a nan ganu fo u dana ta lo, na Kayafa, na Yahaya† na Iskandari ne edenge o ro va aabara a nan ganu. ⁷ Reve a tawa no ojoro e re'e a makakan me le. Avu e ece le, "Nu ucira ko na ala a zane da i yuwayin ulinga u ndolo?"

⁸ Reve Bituru za na danai tapu na Ruhu va Akiza, damma le, "Azagbain na mbara mi ida i tsu, ⁹ i ta yuwusan tsu yeci i nda adama a na tsu yuwain isa'ani a tyo ubata wa akutsuma'a? I ciga ta i reve ununa u kambai gbaga? ¹⁰ Lyawai n damma du hawun hali na ama a Isra'ila, u kamba ta gbaga atsuma a ala nu ucira wa Yesu Kristi na utai Nazara. Vuma na i varai a akpata, agba Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa. ¹¹ A yuwan ta

* **4:1** Aza a Sadukiya o6olo a ama a azagbain a Yahuda a da, aza a na a usuyi adama o u'yosun wa akwakwa shi.

adanshi a yi atsuma a Adanshi a Asula, ubata u na a danai,
 'Aatali a na asuwi a 'yuwain,
 ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.' ◇

¹²“Za lo a tsura iwawit ubata wu za ro shi! Waru ala a za ro o lo atsuma o uvadi u nda na ama ee de reve a tsura iwawi shi.”

¹³Reve azagbain a yuwan asalama lon, ana e enei Bituru na Yahaya a gura yuwain adanshi a makakan me le okolo nden, adama a na ama a da a na a ri nu urevu u makaranta shi. Waru a gura ta reve ama a da a na a danai obolo na Yesu. ¹⁴A gura damma le ili i ro shi, adama a na e ene ta vuma na a kambatoi gbaga na ajiya'a mishin a nge'en n le. ¹⁵Avu azagbai'in a damma Bituru na Yahaya a lyawa ukobu'u. Reve a uwa ndammulai vani le.

¹⁶E ecelei ta aciyele, “Nye tsa a yuwan na ama a nda? Tsa a gura wasan a na a yuwain ulinga wa asalama shi. Adama a na ama a Urishelima suru e reve ta ili i na i farai. ¹⁷Amma tsu zuwaa nle utyo adama ili'i i yuwan abunda atsuma a ama a tsu wan. Waru tsu ta zuwaa le utyo she a dashi yuwaan za ro adanshi a ala e Yesu wan.” ¹⁸Reve e dewishe ajiya'a o ukobu u le, avu a damma le she a dashi yuwan adanshi ko uritosu adama a ala e Yesu wan.

¹⁹Reve Bituru na Yahaya a usu le, “I ta majiyan Asula a ta la'a ciga tsu toni du ko ayi? ²⁰Tsa a gura lyawa adanshi a sa'ani a na tse enei waru tsu uwwai shi.”

²¹⁻²²Avu ama suru a kara a yuwasaan Asula ica adama e ili i na i farai: Vuma na yuwain a'wan

◇ 4:11 Ica 118:22; Mak. 12:10; Luk. 20:17.

amunga ukutsumu u kambai gbaga. Adama o ndolo azagbain a Yahuda e reve ununa aa ca Bituru na Yahaya atsumalima shi. Reve a ca le wovon, reve a lyawa le a kara.

Aza e Itoni a yuwan ta avasa

²³ Diga na a lyawa nle, reve Bituru na Yahaya a bunga aza e le aza e Itoni, reve a damma le ili i na nan ganu a gbagbain na mbara n dammai.

²⁴ Ana aza e Itoni suru a uwwai ili i na i farai, reve o bolo okolo e le. Avu a 'yasan udyo a yuwusan avasa, "Mogono ma Gbain, za na yuwain zuva ni ida, na mala ni ili i na i ri pe suru. ²⁵ Vu yuwan ta de adanshi nu ujimu na Ruhu va Akiza e ekere a akaya a tsu mogono Dawuda agbashi a wu, adansa,

'Adama a nye ama o uvadi a yuwain upan?

Adama a nye ama aa lungusa mantsa me le e ili ye pere?

²⁶ Ngono mu uvadi n fobo ta uvon, reve azagbain o bolo aci a 'yuwan Zagbain na Zamawawa va yi.'

◇

²⁷ "Ili i nda i fara ta pa Urishelima. Hiridu Antiba, na Bontu Bilatu gwamna, na Atakpaci na ama a Isra'ila suru o boloi aci e le, reve a 'yuwan Yesu, aagbashi a akiza a wu, za na vu foboi wo o'wo Zamawawa. ²⁸ Mejege ma da, ili i na a yuwain suru, a yuwan le ta ununa vu yuwain de adanshi nu ujimu. ²⁹ Gogo Asulazuva, uwwa iwuya i na a dansa, reve vu ca tsu agbashi a wu okolo o ugbamu a mantsa ma na tsaa yuwusan alajiya a adanshi a wu. ³⁰ Vu lyungu nu ucira wu

◇ 4:26 Ica 2:1-2.

ukambatosu gbaga, nu ulinga wa asalama a wu, waru ili i nda suru i fara na ala a aagbashi a wu Yesu.”

³¹ Ana o kotoi avasa a nda, avu usaa u na a danai u jingada, reve suru nle a shiwan na Ruhu va Akiza. Avu a yuwan alajiya a adanshi a Asula no okolo ugbamu.

Banaba ca ta ida ya yi

³² Aza e Itoni suru a dana ta no okolo na asuvu a ta, reve e ene utsuru u na a ri na ayi za le da goon shi, dada a kambusai aciyele vani le. ³³ Avu ajiya'a a ca urevetyowu wu ukwa nu u'yosun wa Yesu Zagbain nu ucira, waru a tsura ta isa'ani ya abunda e ekere a Asula. ³⁴ A dana nu ulambu shi, adama a na mantsa a tyo mantsa ama a na a danai ni ida na 'wa biti a winasa le ta, avu a tawusaa ni ikebe'e wiru u ta. ³⁵ Avu a casu ajiya'a ikebe'e reve a casu aza a na a cigai ikambi.

³⁶ Apa iroci yi ili i na a yuwusain, vuma ro shi ta lo za na a tsu de Isuhu za na ajiya'a a cayi aala Banaba (za na urevu wa yi u da Mawun mo Udashishi wo Okolo). Ayi za ve elentsu e Levi a da, waru u tawa ta diga Kuburu ida i memere ma mini. ³⁷ U dana ta ni ida, reve u wina yi, avu u tawaa ajiya'a ni ikebe'e, tsara a ca aza a na a cigai ikambi.

5

Ananiya na Safiratu

¹ A yuwan ta vuma ro na a tsu de Ananiya, za na ayi na ka va yi, Safiratu, a winai ida i le. ² Avu a salala a damma mejege wan ko iyan i da a winai

ida'a. Ana a winai reve u tawaa na akapi e ikebe, avu u damma ikebe i dada ndolo suru suru.

³ Reve Bituru damma yi, “Ananiya adama a nye vu lyawai Male† ma uwai o okolo a wu? Vu yuwaan ta Ruhu va Akiza epen, avu vu zuwaa aciyawu akapi e ikebe'e. ⁴ Itana'a aza a wu a da vu ta gura wina ko vu kuda wina le, cine vu cigai da vaa yuwan. Ko na vu winai itana'a, ikebe'e aza a wu a da na vaa gura yuwan une'e ne ele. Adama a nye vu yuwain tsunda? Atsu da vu yuwayin epen shi, amma Asula a da vu yuwayin epen.”

⁵ Diga na Ananiya uwwai adanshi o ndolo, reve u riyā e ida reve u kuwushi. Aza a na a uwwai ili i na i farai, a uwwa ta wovon lon. ⁶ Reve olobo a 'yon avu a katala yi no okoro, reve e shede yi o uta, avu a cido yi.

⁷ A tyo a mantsa me irumu i ta'atsu a na vali va yi kuwai, avu ka va yi uwa, babu na u revei ili i na i farai. ⁸ Avu Bituru ece yi, “Ikebe i na avu na vali va wu i winai ida i du i da nda?”

Avu ka'a u usu, “Ee, ikebe i dada ne.”

⁹ Reve Bituru damma, “Cine tsa da adu ra i salalai i yuwan cu'un vi ili i nda? Adama a nye i boloi aci i lyungwa Ruhu va Asulazuva? Kalyuwa o unantsu, vu te ene ana o olobo a na a cidoi vali va wu, waru a ta tanu wu fo o uta a alanga.”

¹⁰ Lo da u riyashi a makakan ma yi avu u kuwa. Ana olobo'o a uwai, avu a cina yi ukwa. Reve e shede yi o uta, avu a cido yi a nge'en ma aason a vali va yi. ¹¹ Reve wovon u reme aza e Itoni lon obolo na ama a na a uwwai ili i na i farai.

Ajiya a kambato ta ama a abunda gbaga

¹² Ajiya a yuwan ta ulinga wa asalama† ni iroci yi ili ya asalama lon atsuma a ama. Waru aza e Itoni o tsu boloto ta usana suru a Aa'isamapada e ebele a na a tsu de Makisa ma Sulemanu. ¹³ Amma, adama o wovon, ama na abunda a kawan uwa obolo ne ele shi. Agba suru na ne, ama a casu le ta tsugbain. ¹⁴ Suru na ne ali na amaci na abunda a cayi okolo a Zagbain. ¹⁵ Adama o ulinga wa asalama u na ajiya'a aa yuwusan, hali a kara a tawusa na aza a mballa e re mulyuci a agada e le na a avalu e le, a majiyan ko ululu wa Bituru u ta ju'wan ozo o ro e le a kamba gbaga a mantsa ma na waa karalai. ¹⁶ Ama na abunda a tawaa ta na aza a na a danai nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima, diga mulyuci n na n ri zuzu na Urishelima. Waru a kambato le ta gbaga.

A ca ta ajiya atsumalima

¹⁷ Aabara a nan ganu na aza a Sadukiya a kara ta a tsushu'un na ajiya adama a malyuwa me elime ma na aa yuwusan o ulinga u le. ¹⁸ Dada e remei ajiya'a avu a zuwa le o u'wa wa ali. ¹⁹ Na ayin avu malingata ma Asula ma tawa, avu u kpatu'wa unantsu wu u'wa wa ali'i, reve wu utaa le pe. ²⁰ Avu u damma le, "Karai a 'yawa a makisa ma Aa'isamapada, i damma ama alabari a wuma a sa'avu a nda."

²¹ Usana a matawaa, avu ajiya'a a uwa a Aa'isamapada ununa malingata ma Asula ma damma nle, reve e reme uritosu wa ama.

Ana aabara a nan ganu na aza a na a danai lo obolo a rawai, reve e de obolo ya Azagbain a Mbara† obolo na azagbain a Isra'ila. Reve a lyungu nlingata n ro n 'yawa o u'wa wa ali'i, a

tawā ne ele. ²² Ana nlingata'a n 'yawai o u'wa wa ali'i, a cina le pe shi, daɗa a kambushi ubata wa azagbai'in, awu a damma le ili i na a cina. ²³ Reve a damma, "Tsu rawa ta o u'wa wa ali'i, awu tsu cina unantsu'u ukpatowu, na asoja mishin o unantsu'u. Amma ana tsu katsu'wai, tsu cina pe za shi."

²⁴ Ana zagbain va adugari na nan ganu a gbagbain va Aa'isamapada uwwai ili i na i farai, a gura reve cine ili'i i farai shi. Awu a kara a majiyan cine ili'i yoo o'wo.

²⁵ Ele pe awu za ro uwa u damma, "Gogo tsunda ama a na i zuwai o u'wa wa ali'i a ta de a Aa'isamapada o ritosu ama!" ²⁶ Adama a nda a da zagbain va adugari na adugari a yi e remei ajiya'a a tyo ubata e ibolo. Ko na wo o'woi adugari'i e reme le nu ukadu shi, adama o wovon u na ama aa vara le na atali.

²⁷ Ana a tawai na ajiya'a ubata e ibolo'o, reve aabara a nan ganu a damma, ²⁸ "Tsu damma du ta a alanga e eteshe, 'She i dashi yuwan uritosu atsuma a ala e Yesu wan.' Amma adu da nda i kotoi Urishelima suru nu uritosu u du atsuma a ala a yi, awu waru i tawaa tsu nu ukwa wa yi."

²⁹ Reve Bituru na ajiya o ro a usu, "U la'a ta ulobonu tsu toni Asula a na tsoo toni vadilima. ³⁰ Yu una ta Yesu ana i vara niyi a akpata,† agba Asula a nkaya n tsu a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa. ³¹ Asula a zuwa yi ta o ukere usa'ani wa yi u zuwa yi ta Mogono na Za vi Iwawi. Asula a yuwan ta ne, tsara u ca aza a Isra'ila ure u na aa vadala tsara a tsura gafura vu unusu u le e ekere a Asula. ³² Tsu gura ta damma amayun e ili i nda,

adama a na tse ene ta ne esu a tsu, ne da fo Ruhu va Akiza, za na wo o'woi une'e wa Asula e ekere a aza a na o toniyi Asula.”

³³ Ana nan ganu a gbagbain na azagbai'in a uwwai ili i na ajiya'a a dammai, reve a suduwa asuvu. Hali a shi a ciga o una le. ³⁴ Ele pe avu vuma ro na a tsu de Gamaliya, za ta atsuma a Afarishi waru manlu ma Wila 'yon mishin. Avu u damma a tara ne'en ajiya'a o uta a alanga ke'en. ³⁵ Avu u damma nan ganu'u na azagbai'in, “Ama a Isra'ila, i yuwan majiyan ulobonu e ili i na i farai a yuwusaan ama a nda. ³⁶ Koto u jima shi, a na Tuda dammai ayi vuma vu ucira da. Ama a tyo ukpakunashi (400) o toni yi ta. Amma ana o una niyi, ogoro a yi e bete'we ta suru. Agba ko ili i ro tsu tsura shi. ³⁷ Yahuza va Galili da tawai acapa a yi a mantsa me mekece ma ama. Avu u zuwa ama a 'yasan ama ugbozu, agba ayi fo o una yi ta reve ogoro a yi e bete'we fo suru. ³⁸ Asala a na maa ca du, ayi da i lyawa ama'a a yuwan ili i na aa yuwan. Nnu ucira wa aciyele a da aa yuwusan uritosu ni ili ya asalama a nda, a ta tawa a kalama. ³⁹ Amma nnu ucira wa Asula u da aa yuwusan ili i nda, yaa gura putsaa le a lyawa shi. I ta cina aciyadu a nlangi na Asula.”

⁴⁰ Reve obolo a ama'a a usu asala a yi. Avu e de ajiya'a a uwa o ukobu reve a faba le. Avu a zuwaa le utyo, she a dashi yuwan alajiya atsuma a ala e Yesu wan, avu a lyawa le.

⁴¹ Avu ajiya'a a lyawa obolo'o na mazanga ma na Asula e ene ta a ta no okolo ugbamu u na o sowo atsumalima adama e Yesu. ⁴² Usana suru a tsu 'yawa ta a Aa'isamapada a yuwusan uritosu a

dansaa ama Yesu Zamawawa† da. Waru a yuwusan ta ne a 'wa va ama.

6

A dangwa ta aza e ikambi e cindere

¹ A mantsa ma na aza e Itoni a karai a dashishi abunda, agba suru nle aza a Isra'ila a da. Avu ozo o ro a na a yuwusan Tsheleni† a uwa adanshi a tyo ubata wa aza a na a yuwusan Tsuyahuda,† adansa, “Nna a kambusa nruna usana suru, nruna n tsu n tsu tsura unata na aza e le shi.”

² Dada Kupanejere'e o bolotoi aza e Itoni suru, reve a damma, “Woo lobono tsi icinai nu ulinga wa alajiya wa adanshi a Asula, reve tsu reme adama e ilyalya shi. ³ Aza a tsu, dangulai ama e cindere atsuma a du, aza a na i revei a ri na Ruhu va Akiza, nu urevu, tsu ta zuwa ulinga u nda e ekere e le. ⁴ Atsu gba'a tsu zuwa ugbozu ubata wa avasa na alajiya nu uritosu wa adanshi a Asula.”

⁵ Reve asala'a u yo'ono aza a na o bolotoi'i suru. Reve a fara dangula Istifanu vuma na ri nu ucawu wo okolo na Ruhu va Akiza lon. Reve o toni na Filibu, na Burukoro, obolo na Nikana, waru a dangula ta Timan, na Baramina, na Nikola va Antakiya, Takpaci na uwai o ure wi itoni wa aza a Isra'ila. ⁶ Reve a tara ama e cindere'e a tawa ne ele a makakan ma ajiya, reve ajiya'a a kuruwa le ekere avu a yuwaan le avasa.

⁷ A yuwan ta alajiya a adanshi a Asula ubata suru. Reve aza e Itoni a dashi abunda lon atsuma a Urishelima, hali nan ganu va aza a Isra'ila fo na abunda a ca okolo e le.

E reme t̄a Istifanu

⁸ Reve Istifanu, vuma na tsurai isa'ani† nu ucira wa Asula lon, u yuwan linga va asalama ni iroci e memere ma ama. ⁹ Reve urana u ro ama o ro a na a ri a aa'isa a na a tsu de Aa'isa a Agbashi a na a Lyawai, a uwa mawasan na ayi. Ele aza a Isra'ila a na o utai diga Kurani, na Iskandariya, na Kilikiya, ni ida ya Asiya i da. ¹⁰ Agba ko vuma ta gura yuwan nronuloi na ayi shi, adama o urevu u na Ruhu va Akiza ca niyi.

¹¹ Usokowu dada a zuwai ama o ro a yuwaan Istifanu epen ana, “Tsu uwwa yi ta a yuwusan adanshi a vama a tyo e ekere a Musa, hali na Asula fo.”

¹² Reve adanshi'i u 'yasan ugbozu wa ama na munlu n Wila ma adini na azagbain. Reve e reme Istifanu avu a tawa na ayi ubata wa azagbain o uge'etosu u na a tsu de Azagbain a Mbara. ¹³ Reve aza e epe'en a damma, “Vuma nda u tsu yuwusan ta adanshi e iwuya adama a Aa'isamapada na Wila wa Musa. ¹⁴ Tsu uwwa yi ta adansa a na Yesu va Nazara u to boso Aa'isamapada a nda reve u vadala agadu a Musa a na a lyawaa ntsu.”

¹⁵ Ana a uwwai ne, reve vuma biti atsuma a azagbain u vara akanla a Istifanu, reve e ene urewesu wa yi e ikanasa ana malingata ma Asula.

7

Istifanu yuwaan ta azagbain adanshi

¹ Reve aabara a nan ganu e ece Istifanu, “Ili i na aa dansa a aciyawu amayun a da?”

² Dada Istifanu tsu usu, “Adu aza a va na azagbain, poloo numu atsuvu! Mogono ma Asula za

tsugbain mo roco ta aciyayi ya Ibrahim akaya a tsu e ida ya Masapotomiya kafu Ibrahim tyo e ida ya Haran. ³ Asula a damma yi ta, 'Vu 'yon vu lyawa ida i na a matsan nuwu na ama a wu, reve vu tyo e ida i na moo roco wu.' ◇

⁴ "Dada Ibrahim 'yoyin e ida ya aza a Kaldiya, reve u danu Haran hali ukwa wa abara a yi. Reve Asula a tawato yi pa e ida i na i ri nden gogo. ⁵ Agba Asula a ca yi agadu e ida'a shi, waru ko udasuwu u ta wi ida'a u ca yi shi. Amma Asula a yuwan ta nzuwulai n na waa ca yi ida'a ayi na limatan vu ugundo wa yi ko na u shi na mawun ne'en shi. ⁶ Agba Asula a damma yi ta, 'Limatan va wu ta yuwan limocin e ida i ro ubata u na oo sowo atsumalima ana agbashi hali a'wan ukpakunashi (400). ⁷ Agba n ta zuwa ida i na i zuwai aza a Isra'ila tsugbashi atsumalima. Waru o ukosu u tsugbashi a to uta adama a yuwaan mu aganda ubata u nda.' ◇ Ili i na Asula a dammai da nda.

⁸ "Waru Asula a yuwaan ta Ibrahim akucunuf a mapada mo uryumbu† a mantsa'a. Dada i zuwai a padai Ishiyaku mawun ma Ibrahim uryumbu ayi na ayin kunla nu umatsun. Ishiyaku da tawa u matsain Yakubu, reve Yakubu matsan nkaya n tsu kupa ne ejere.

⁹ "Ele nkaya n tsu ana a ri a tsushu'un na Isuhu zawa'a le, reve a wina yi wo o'wo aagbashi e ida ya Masar. Agba Asula a shi ta obolo na ayi. ¹⁰ Reve gba u wawa yi atsuma a atsumalima a yi. Avu Asula a zuwa yi u tsura icigi e ekere a Firi'awuna,† mogono ma Masar, adama a na Asula a ca yi ta

urevu u na u karal̄ai. Dada i zuwai Firi'awuna ca niyi tsugbain tsi ida tsa Masar na tsugbain tsu u'wa ts̄a yi suru.

¹¹ “Reve ambulu a uwa e ida ya Masar suru ni ida ya Ka'ana,† na atsumalima lon, hali nkaya n tsu n lamba ilyalya. ¹² Avu ana Yakubu uwwai ishina i ta de e ida ya Masar, reve u lyungu nkaya n tsu n 'yawa n tsula. ¹³ O u'yawu we ire u le dada Isuhu revetyoi aciyayi e ekere a aza a yi, reve a tara le o roco Firi'awuna.

¹⁴ “Reve Isuhu lyunguwa dada va yi Yakubu na ama a yi adama a tyo Masar ama kupocindere no ozo o ton da suru suru. ¹⁵ Dada Yakubu† tyoyi Masar. De da ayi na nkaya n tsu n kuwai. ¹⁶ Reve a pura etele e le suru a tyo Shekem, de da a cido nle a aason a na Ibrahim tsulai ni ikebe† e ekere o olobo a Hama.

¹⁷ “Ana mantsa ma na Asula oo shiton nzuwulai ma yi ya Ibrahim ma rawai zuzu, reve ama a tsu a dashi abunda atsuma a Masar. ¹⁸ Avu wo o'wo mogono ma sa'avu ma kumba tsugono tsa Masar, agba u ri nu urevu wi ili i ro adama a Isuhu shi. ¹⁹ Avu mogono u yuwaan ama a tsu ugbozu u wuya, reve u roco le atsumalima, hali u zuwa le a varishi muwun n le adama a kuwa.

²⁰ “A mantsa mo ndolo ma da a matsain Musa mawun ma sa'ani. Mbara ma yi m bana yi ta woto ta'atsu o u'wa u le. ²¹ Na acapa reve wo o'wo le ko a ciga ko a 'yuwan a vari yi, reve usheli u mogono u tsura yi, reve u kungwato yi ana mawun ma yi. ²² Reve o rito Musa urevu wa aza a Masar suru, reve wo o'wo nu ucira atsuma a adanshi na atsuma o ulinga waru.

23 “Ana u rawai a'wan amunga, urana u ro, reve u damma lyawa u 'yawa u bura ama a yi, ama a Isra'ila. 24 A mantsa ma daɗa we enei vuma va Masar e le'eshe vuma va Isra'ila. Daɗa Musa rawai adama u wawa yi, reve u tsupaa yi wu una za va Masar'm. 25 U ta dansa aza a yi e te reve Asula a lyungu yi ta u wawa le, agba a gura reve shi. 26 Ana usana u tawai waru, reve wu utisa mabura me le, avu we ene ama a Isra'ila e re a nlangi. Avu u ciga wu kasa le. Avu u damma, ‘Ili i ta i da i ri, adama a nye yaa amatonloi?’

27 “Reve za vi igishi caco Musa a nge'en, avu u damma yi, ‘Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu u tsu? 28 Vu ciga ta vu una mu ununa vu unai vuma va Masar yon?’ ◇ 29 Ana Musa uwwai ne, daɗa u sumai u lyawai ida'a, reve u reme limocin e ida ya Midiya, ubata u na u matsain olobo e re a yi.

30 “Ana a yuwain a'wan amunga, urana u ro atsuma o ogozo zuzu na Masasan ma Sinai,† reve malingata ma Asula ma tawa ya Musa atsuma e elentsu a akina a madala o molopu. 31 Ana Musa ene niyi, reve u reme asalama e ili i na wee inda. Ana u rawai zuzu adama we ene, daɗa wu uwwai uɗyo wa Asulazuva a dansaa yi, 32 ‘Amu da Asula a nkaya n du Asula a Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu.’ Reve Musa reme meje'en adama o wovon, u dashi gura kalyuwa ili'i shi.

33 “Reve Asulazuva a damma yi, ‘Fodo atan a wu adama a na ubata u na vu ri ubata wa akiza u da. 34 Me ene ta atsumalima a na ama a va a ri o sowuso a Masar,† waru mu uwwa ta mballa mo

◇ 7:28 Mta. 2:11-14.

okolo n le. N cipa tā adama n wawa le. Tawā gogo, n tā lyungu wu a kambā e ida ya Masar.’ ◇

³⁵ “Dada Asulā a lyunguwisā vuma na ama a yi a 'yuwain de, za na a dammai, ‘Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu a aci a tsu?’ Ni ikambi i malingata ma Asulā ma na ma tawai ya'a yi o molopu ma na ma danai a madala, ma da mo o'woto niyi zagbain na zamawawa le. ³⁶ Nu uyuwusan wu ulinga wa asalama, dada wu utaa nle e ida ya Masar a pasalai Mala ma Shili.† Na a 'yawu elime na acaṣa, hali a yuwan a'wan amunga atsumā o una.

³⁷ “Musa na aciyayi u damma tā ama a Isra'ila, ‘Asulā a ta dangwa vumavasulā tsā vā atsumā a ama a du.’ ◇ ³⁸ Musa danā tā obolo no obolo a ama atsumā o una. Waru malingata ma Asulā ma yuwan tā adanshi na ayi a Masasan ma Sinai, na adanshi a aḡulā. Ne da u ca ntsu adanshi a wuma'a.

³⁹ “Avu nkaya n tsu n 'yuwan ili i na Musa dammai, avu a 'yuwan a zuwaa yi atsuvu, reve a shi a ciga a vadala a kambā Masar. ⁴⁰ Avu a damma Haruna,† ‘Yuwaan tsu musulā n na maa tsu walaa elime, adama a na tsu reve ili i na i yuwain Musa za na utaa ntsu atsumā a Masar shi.’

◇ ⁴¹ Reve a ruma amaḡi ana maḡindim, reve a yuwaan yi kucci, na abuki reve a zanganā e ili i na a rumai ne ekere e le. ⁴² Dada Asulā a vadala nle ucinā. Reve u lyawa le a 'yawā o toni urana, woto, ni italyo'o o o'wo musulā n le, ununa u ri pe ufanu a aatagada a Amasulā:

‘Ama a Isra'ila, i yuwaan mu kucci na sadaka

◇ 7:34 Mta. 3:5-10. ◇ 7:37 U.WI. 18:15. ◇ 7:40 Mta. 32:1.

atsuma a a'wan amunga a na i danai atsuma o una shi.

⁴³ I 'yasan ta masa'a† ma amali ubata u na aa yuwusaan aamali Mole aganda na aamali a talyo'o ma du Rafani, i yuwan ta amali o ndolo, avu i yuwaan le aganda. Adama o ndolo i ta uwa a tsugbashi e ida ya Babila† alanga!' ◇

⁴⁴ “Reve nkaya n tsu n tanu Oogodo o Ucuwusan† adama a cuwan ni ili i na Asula a yuwaan nle o una. A yuwan yi ta ni ifobi ununa Asula o rocoi Musa. ⁴⁵ Ana a yuwain a'wan o ro, avu Josuwa† uwa elime o uvon a aci e ida ya Atakpaci a na Asula a gbarai e ida i ndolo. A tara ta Oogodo'o a tyo a ndanata n sa'avu n le. A yuwusan ta ulinga na ayi a tyo mantsa ma Dawuda. ⁴⁶ Dawuda tsura ta icigi e ekere a Asula, hali u pati a lyawa yi u suwaa Asula a Yakubu Aa'isamapada. ⁴⁷ Amma Sulemanu† da tawai u suwa niyi.

⁴⁸ “Agba avu wo o'wo Mogono ma Asula ma tsu danu o u'wa u na vadilima suwai shi, ununa vumavasula dammai, ayi a yuwusan adanshi a Asula,

⁴⁹ ‘Zuva ndanata n tsugono n va n da, uvadi waru udasata u va u da. Ubata u ne u da yaa gura suwaa mu? I ta gura suwaa mu wivuwatan?

⁵⁰ Amu da n yuwain ili biti atsuma a zuva ni ida ne ekere a va shi?' ◇

⁵¹ “Adu agbawata, aza a na okolo e le a ri mejege shi, aza a na atsuvu a du a ri u'ulu. I ta yuwusan

nronuloi na Ruhu va Akiza kuci. Ununa nkaya n du n yuwusain, ne da yaa yuwusan. ⁵² Atsuma a amasula zane da nkaya n du n 'yuwain shi? Hali gba o una aza a na a yuwain adanshi o utawu wu Za va Afula na i winai hali yu una yi. ⁵³ Ko a na i ushiyi Wila wa Asula e ekere a nlingata ma Asula, ne da i 'yuwain a kuru yi mejege suru suru.”

Mona ma Istifanu

⁵⁴ Ana azagbain a Isra'ila a uwwai ne, reve a uwwa upan lon, hali a uwa maluma ma akatsu adama o upan. ⁵⁵ Istifanu gba ana u ri na Ruhu va Akiza, reve u zuwa esu a yi zuwa avu we ene tsugbain tsa Asula. Avu we ene Yesu mishin ubata u tsugbain o ukere usa'ani wa Asula. ⁵⁶ Reve u damma le, “Kalyuwai, me ene ta zuwa ukpatu'u, reve me ene Mawun ma Vuma mishin ubata u tsugbain o ukere usa'ani wa Asula!”

⁵⁷ Reve a ula atsuvu e le na akatsu o oruwo lon. Reve a zura yi nu u ta. ⁵⁸ Reve o utaa yi o ugyuru, da da a uwai mavara ma yi na atali. Reve aza a na a shi lo a uwwa niyi a adanshi o fodo atugu e le o boloto le a makakan mo ulobo u na a tsu de Shawulu.*

⁵⁹ Ele a vuvarasa yi, reve Istifanu yuwan avasa u damma, “Yesu Zagbain, ushi wivuwun u va.” ⁶⁰ Ana u dammai ne, da da u kingyoi reve u damma nu ucira, “Asulazuva she vu tara le nu unusu wan.” Da da u kuwai.

* **7:58** Shawulu: A tyo de a tawa ta e de vuma nda na aala Bulu, waru u tawa ta wo o'wo za vi Itoni ya afula e Yesu Kristi Zamawawa.

8

1-2 Shawulu shi ta atsuma a aza a na a usuyi ili i na a yuwain a mantsa ma na o unai Istifanu. Reve ama o ro aza a na a yuwusaan Asula aganda a tawa a cido Istifanu na mesun lon.

Aza e Itoni e bete'we ta adama a atsumalima

Reve urana u ndolo atsumalima lon a uwa e ekere a aza e Itoni a na a ri Urishelima. Reve aza e Itoni suru e bete'we a tyo Yahuda na Samariya,† she ajiya goon a da e isawain Urishelima.† ³ Reve Shawulu gba'a u uwa a garasa bata bata a casu aza e Itoni atsumalima lon. U uwusa ta a 'wa nu u remi ali na amaci nu u barusu nle o u'wa wa ali.

Alajiya a Filibu e ida ya Samariya

⁴ Reve aza a na e bete'wei a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani.† ⁵ Reve Filibu saba a tyo a lyuci gbain atsuma a Samariya reve u uwa a yuwusaan le alajiya a Zamawawa de. ⁶ Ana ama a uwwai, waru e enei linga va asalama a na Filibu yuwain, reve o polo atsuvu lon. ⁷ Reve o utaa otoni a lima na abunda atsuma a ama, avu otoni a lima'a a uwa yisaali lon. Ozo o osowi a lipu na akutsuma na abunda a kambu ta gbaga. ⁸ Adama o ndolo, reve a uwa mazanga atsuma a lyuci'i suru.

⁹ Vuma ro shi ta pe a lyuci'i za na a tsu de Simo a yuwusan tsuboci kuci. Ama a lyuci'i a shi ta a yuwusan asalama a yi, u shi ta a tarasa aciyayi ili i ro. ¹⁰ Ama a Samariya zagbain na mawun a shi ta a tsu yuwusan adanshi a yi, adansa a na, "Vuma nda ta nu ucira wa Asula, a tsu de yi ta Za vu Ucira." ¹¹ Reve a kambuwa ugbozu ya'a yi adama a na u jima ta a yuwusaan le linga va asalama o

ure u tsuboci. ¹² Ana ama a usuyi alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula a ala e Yesu a na Filibu yuwaan nle, avu a rumbu le ali na amaci. ¹³ Reve ayi Simo fo na aciyayi u ca okolo a yi, avu a rumbu yi. Reve u reme itoni ya Filibu ubata u na u tyoyi biti. Ana we enei iroci na linga va asalama a na a yuwusan reve u uwa asalama lon.

¹⁴ Ana ajiya a na a ri Urishelima a uwwai ama a Samariya a usu ta adanshi a Asula, reve a lyunguwa le Bituru na Yahaya. ¹⁵ Ele gba ana a rawai reve a yuwaan le avasa adama a tsura Ruhu va Akiza, ¹⁶ adama a na koto shi Ruhu va Akiza'a u cipaa le shi. A shi ta a rumbu le goon na ala e Yesu Zagbain. ¹⁷ Reve a kuruwa le ekere, da da a tsurai Ruhu va Akiza.

¹⁸ Ana Simo enei nu ukurusu we ekere u da a tsu tsura Ruhu va Akiza, da da u shi u cigai u ca Bituru na Yahaya ikebe. ¹⁹ Avu u damma, “Ca numu cu'un vu ucira u nda fo, adama za na n kuruwayi ukere suru u tsura Ruhu va Akiza!”

²⁰ Reve gba Bituru usu yi, “Vu ta kuwa avu ni ikebe ya wu suru, adama a na vu zuwai ni ikebe i da a tsu tsura une'e wa Asula.” ²¹ Vu pe na akunda atsuma o ulinga u nda shi, ko ke'en, adama a na ookolo a wu a ri mejege na Asula shi. ²² Vu vadala ta vu lyawa iwuya ya wu, vu pati Asula adama u yuwaan wu gafura vi ili i wuya i na vu sokoi o ookolo a wu. ²³ Adama a na me ene ta vu ta na tsushu'un, waru vu tu ugbedegu nu unusu.

²⁴ Reve Simo usu u damma, “Patiya numu Mogono ma Asula adama ko ili i ta e ili i na vu dammai i tsura mu wan.”

²⁵ Ana Bituru na Yahaya rocoi amayun a adan-shi o Mogono ma Asula, reve a kambu Urishelima a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a mulyuci ma aza a Samariya na abunda.

Filibu na vumagbain va Habasha

²⁶ A mantsa mo ndolo reve malingata ma Asula mo ro ma damma Filibu, "'Yon vu saba uyagi vu kuru ure wo ogozo u na wu utai Urishelima a tyo Gaza." ²⁷ Reve u 'yon u reme ure, dada u ga'ain na zagbain vi izuwa* o tsugono tsu ka Kandakatu vi ida ya Habasha. U shi ta u 'yawa Urishelima adama u yuwan aganda. ²⁸ Ayi a makamba nden e keke vi ido va yi, avu u uwa desununa a Aatagada a Ishaya vumavasula. ²⁹ Reve Ruhu va Akiza damma Filibu, "Wala a rawa zuzu na keke vi ido i ndolo, vi isawan lo na vuma'a."

³⁰ Dada Filibu sumai a rawa zuzu dada u tsu uwwa yi e desununa a aatagada a Ishaya† vumavasula. Avu we ece yi, "Vu te reveshe ili i na vee desununa?"

³¹ Avu u usu, "Te gba? She na za ro cuduwa mu." Reve u pati Filibu kumba u danu na ayi. ³² Ubata u na u shi e desununa u da nda, "O rono yi ta a tyo ubata u mapada ana kyon,† ununa magari'i ma tsu dana kpaku ubata wu za na oo kukoduso yi eleme, ne da ko unawa yi u kpatu'wa shi.†

³³ O roco yi ta atsumalima hali a putsaa yi ni ili i na i ri mejege.

* **8:27** E elentsu a aza a Heleni a ta dansa zagbain na o fodoi arawa.

† **8:32** Atsuma o ubata'a, ayi kyon u ta ne eleme o uga'an. Za ro ta gura kukodo eleme'e reve u yuwaan umuna ko utugu babu o una yi.

Zane da aa gura ca alabari a limatan a muwun ma yi na muwun mu ugundo ma yi?

Babu za, adama a na o kodoi wuma wa yi atsuma o uvadi.” [◇]

³⁴ Avu zagbai'in u damma Filibu, “Damma mu, vumavasula nda adanshi a zane a da waa yuwusan? Adanshi a aciyayi ko za ro?” ³⁵ Reve Filibu kpatu'wa una wa yi u teme nu ubata u na wee desununa'a, avu u yuwaan yi adanshi a Alabari a Sa'ani† e Yesu.

³⁶ Ele atsuma a mmalu, reve a rawa a mini mo ro. Avu zagbai'in u damma, “Nda mini! Nye yaa putsaa aa rumbu mu?”

[³⁷ Avu Filibu usu u damma, “Na vu usu Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma da, n ta rumbu wu.”

Reve vuma'a u usu, “N usu ta Yesu Mawun ma Asula ma da.”† ³⁸ Reve u zuwa e isawaton keke vi ido'o. Reve ele ra a uwa a mini'i, reve Filibu rumbu yi. ³⁹ Ana o utai a mini'i, reve Ruhu Mogono ma Asula ma kafa Filibu, agba zagbai'in u dashi ene yi waru shi. Reve u kara a mazanga ma yi. ⁴⁰ Agba reve e ene Filibu a lyuci va Azatu. Reve u kandaruwa ilyuci suru a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, hali u rawa Kasariya.

9

Shawulu kambu ta za vi Itoni

¹ Shawulu lyuwa ta elime a casu aza e Itoni atsumalima lon, adansa a na u to una le. Reve u 'yawa ya aabara a nan ganu, ² reve u pati u ca yi

[◇] **8:33** Isha. 53:7-8. † **8:37** Ayi uguzu u nda wu pe atsuma a akuci a atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a na a ri udanu nu ujimu shi.

mpepelime a 'yawa a a'isa atsuma a Dimaska. U zamishi ta ubolu wa aci u le, tsara nu u tsura pe aza a na o toniyi Ure wu Zagbain u lyungwa le, ali na amaci, tsara waru u tawa ne ele wunlu a akani atsuma a Urishelima. ³ Ana u rawai zuzu na Dimaska adama o ulinga u ndolo, babu usan reve ekan o uta de zuva u kandaruwa yi. ⁴ Reve u riyā e ida, reve wu uwwa uɔyo, adansa, “Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?”

⁵ Reve u damma, “Avu da zane, Zagbain?”

Reve uɔyo'o u damma yi, “Amu da Yesu za na voo bongishi. ⁶ 'Yon vu uwa atsuma a lyuci ndede, a ta damma wu ili i na vaa yuwan.”

⁷ Reve n'utsa mu mmalu ma yi a kuda a yuwan adanshi, a ta uwwusa uɔyo agba e ene vuma shi. ⁸ Reve Shawulu 'yon, ana u kpatu'wai esu a yi u gura ene shi. Reve e reme yi ukere reve a tawato yi Dimaska. ⁹ U yuwan ta rana ta'atsu urumbanu, u lyuwa shi agba u sowo shi.

¹⁰ A mantsa'a za vi Itoni ro dana ta pe atsuma a Dimaska, za na a tsu de Ananiya. Zagbain yuwaan yi ta adanshi atsuma a alavu alavu, adansa, “Ananiya.”

Reve ayi u usu, “Amu da nda Zagbain.”

¹¹ Reve Zagbain'in damma, “'Yon vu 'yawa o ure u na a tsu de Ure u Mejege. Vu 'yawa o u'wa wa Yahuza ve ece ko vuma va Tarsu ta pe za na ri na aala Shawulu. U ta lo a yuwusan avasa ubata'a. ¹² N roco yi ta alavu alavu a vuma na a tsu de Ananiya a uwa, u zuwaa yi ukere adama we enishe ure.”

¹³ Avu gba Ananiya usu u damma, “Zagbain n sowo ta a uwwusa adanshi a vuma nda'a o unā wa

ama na abunda, adama e iwuya ya abunda a na u yuwayin ama a akiza a wu atsuma a Urishelima. ¹⁴ Ayi da nda nan ganu a gbagbain a ca niyi ucira u reme vuma na yuwain avasa atsuma a ala a wu.”

¹⁵ Reve Zagbain damma yi, “Avu de 'yawa adama a na ayi vuma na n dangwai da tsara u yuwan ulinga u va, tsara u revetyo ala a va atsuma a Atakpaci, na ngono, na aza a Isra'ila. ¹⁶ Amu na aciyawa n to roco yi cu'un va atsumalima a na woo sowo adama a ala a va.”

¹⁷ Reve Ananiya 'yawa reve u uwa o u'wa'a, avu u canana ukere wa yi avu u ju'wan Shawulu, u damma, “Moron ma va Shawulu, Yesu Zagbain da lyungu numu a tyo ya'a wu. Yesu za na roco nuwu aciyayi o ure u na vu kuruyi. U ciga wu ta tsara vu dashi gura ene ure, reve waru o shiton wu na Ruhu va Akiza.” ¹⁸ Babu usan reve ili i ro i riyi diga pe esu'u gashi aka⁶a, da⁶a we eneshi ure. Avu u 'yon, da⁶a a rumbu niyi. ¹⁹ Reve u lyuwa ilyalya da⁶a u tsurashi ucira.

Shawulu yuwan ta alajiya atsuma a Dimaska

Reve Shawulu yuwan rana re obolo na aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Dimaska. ²⁰ Babu a jima, da⁶a Shawulu temi alajiya e Yesu atsuma a a'isa a aza a Isra'ila, adansa Yesu da Mawun ma Asula. ²¹ Reve aza a na a uwwa niyi suru a kara a asalama, adansa, “Ayi nda ayi da vuma na unusai aza e Itoni, reve waru u bete'we le, ele aza a na e desu atsuma a ala o ndolo shi? U tawa ta pa tsara u reme le, reve wu nla le na akani, reve waru u 'yawato le a makakan ma nan ganu a gbagbain shi?” ²² Reve Shawulu dashi tsura ucira atsuma a

alajiya a yi. Agba aza a Isra'ila a tsuma a Dimaska a gura polo yi a adanshi a yi shi, a na Yesu da Zamawawa va amayun.

²³ Ana a yuwain rana meketeci, aƵu aza a Isra'ila† a yuwan ifoƴi i na oo una Shawulu.

²⁴ Reve aƵi wu uwƵa ifoƴi i le. A zuwusa ta esu e le usana nu ulivu o unantsu wu ukari u lyuci tsara o una yi. ²⁵ Na ayin, aƵu ojoro a yi a tara yi, reve a talyuwato yi a tsuma a aasaka na wungu wu ukari.

Shawulu kambu ta Urishelima

²⁶ Ana Shawulu taƵai Urishelima, u yuwan ta aƵyo a na waa yuwan tsara u ƴolo aci no ojoro.† AƵu suru nle a uwƵa wovon adama a na a usu ko aƵi oojoro a da shi. ²⁷ AƵu Banaba tara yi a tyo ubata wa ajiya. Reve u damma le ununa Shawulu enei Zagbain o ure. Reve waru u damma le cine Zagbain yuwaan niyi adanshi, na cine Shawulu yuwain alajiya adama e Yesu a lyuci va Dimaska babu wovon.

²⁸ Diga lo daƴa Shawulu remei ma'uwa na wu uti oƴolo ne ele a tsuma a Urishelima. Reve u uwa alajiya a tsuma a ala a Zagbain, babu wono babu wovon. ²⁹ Reve u uwa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila a na a yuwusan Tsheleni,† reve u uwa mawasan ne ele. AƵu a zamishi ure u na oo una yi. ³⁰ Ana aza a yi a uƵƵai ili i na i ri pe, daƴa a tara niyi a 'yaƵa Kasariya aƵu a tara yi a wantsun a kambu Tarsu.

³¹ Mantsa mo ndolo ma da aza e Itoni a Yahuda, na Galili, na Samariya, a tsurai nden n lafiya. Aza e Itoni a tsura ta ucira, reve a dashi abunda ni ikambi ya Ruhu va Akiza a yashi i na a danai a mmalu na Zagbain.

Bituru 'yawa ta Japa na Lida

³² Reve Bituru kandarawa ubata suru tsara u kalyuwa le. Ayi atsuma a akandariya, reve u tawa u cina aza a akiza a lyuci va Lida. ³³ A lyuci daɗa u cinai vuma ro za na a tsu de Iniyasu na mɓala n tsukutsuma a'wan kunla. ³⁴ Reve Bituru damma yi, “Iniyasu, Yesu Zamawawa kambato wu ta gbagā. 'Yon vu kutsulu aavalu a wu.” Babu usan, reve u 'yoshin. ³⁵ Reve ama a Lida ni ida ya Sharana suru a vadala a tyo ubata wu Zamawawa ana e enei Iniyasu a mmalu.

Bituru kambato ta Dokas wuma

³⁶ Atsuma a lyuci va Japa ka ro za vi Itoni dana ta pe za na a tsu de Tabita a na Dokas* na Tsheleni. Ka'a u zuwa ta aciyayi u yuwan ulinga u sa'ani, reve waru u dana a kambusa alambi. ³⁷ A yashi'i u banakan ta, reve u kuwa. Ana a sumba niyi reve o voton yi a aasula a zuwa. ³⁸ Ana a uwwai Bituru ta Lida, lyuci na ri zuzu na Japa, reve a lyungu ama e re a lyawa Japa a 'yawa a damma yi, “Yuwan ankuri, tawa gogo, she vu jima wan.”

³⁹ Reve Bituru 'yon u kuru le. Ana u rawai, avu a 'yawato yi a aasula a zuwa. Nruna suru e isawan ta zuzu na ayi, e mesun. Reve a uwa o rocosu atugu na akapi e itana i na Dokas u yuwaan nle ayi o'olo ne ele.

⁴⁰ Reve Bituru utaa le suru, reve u kadato u yuwan avasa. Reve u vadala a tyo ubata wa aakwakwa'a, reve u damma, “Dokas 'yon.” Reve u kpatu'wa esu. Ana we enei Bituru reve u 'yon

* **9:36** Aala a Tabita na Tsu'arama, Dokas na Tsheleni ele ra urevu u ta u da le. Urevu u le u da mere'on.

u danu. ⁴¹ Reve Bituru cananaa yi ukere avu u kamba yi tsara u 'yon. Reve u de aza e Itoni obolo na nruna, dada u roco le a na Dokas kambai wuma.

⁴² Adanshi o ndolo a uwa ta bata suru atsuma e ida ya Japa. Reve ama a abunda a vadala a tyo ubata wu Zagbain. ⁴³ Bituru yuwan ta rana re a lyuci va Japa, o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan.

10

Bituru na Kaniliya

¹ Atsuma a Kasariya vuma na a tsu de Kaniliya dana ta pe atsuma a yali ya asoja, u dana ta atsuma a Asoja a Italiya. ² Ayi vuma va abula da. U ta uwwusa wovon wa Asula, ayi na muwun ma yi suru. U tsu kambusa ta ama a na a ri ni ili shi. U tsu yuwusan ta avasa kuci a tyo a Asula.

³ Urana u ro, zuzu na rumu ta'atsu vu ulivu, reve we ene malingata ma Asula a alanga e eteshe atsuma a alavu alavu, u tawai ubata wa yi, adansa, “Kaniliya!”

⁴ Reve u zuwaa yi esu atsuma o wovon, reve u damma, “Zagbain nye i da?”

Reve malingata ma Asula ma damma yi, “Avasa a na vaa yuwusan ni ikambi ya alambi a na vaa yuwusan u rawa ta a makakan ma Asula. Gogo Asula a uwwa ta avasa a wu. ⁵ Gogo lyungu ama a 'yawa Japa tsara e de Simo za na ee desu Bituru. ⁶ Za na cu'wain o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wa yi u ri zuzu na mala.”

⁷ Ana malingata ma Asula ma na ma yuwaan niyi adanshi ma karai, reve u de agbashi e re a yi, na soja ro, za na a uwwusa wovon wa Asula,

atsuma a aza a na a yuwusaan yi ulinga kuci. ⁸ Ana u damma nle ili'i suru, avu u lyungu le a 'yawa Japa.

Bituru ene ta alavu alavu

⁹ Ana usana u tawai, cina urana u rawa a aci, agbashi a Kaniliya atsuma a mmalu, daɗa a rawai zuzu na lyuci'i. Avu Bituru kumba o u'wa wa zuva tsara u yuwan avasa. ¹⁰ Reve wu uwwa ambulu, hali u ciga u lyuwa ilyalya. Agba ele pe atsuma e ifoɓi yi ilyalya, avu we ene alavu alavu. ¹¹ Reve we ene zuva kpatu'wa, ni ili i ro a cipusa oroci a aapalutsu o umuna ne elentsu a nashi uguzu a tyo e ida. ¹² A aapalutsu'u cu'un vi inama suru a ta pe: inama ya ana a nashi, ni inama yi ikatapu, na nnunu.* ¹³ Reve wu uwwa uɗyo adansa yi, “Bituru, 'yon vu paɗa, reve vu tama.”

¹⁴ Reve u damma, “Zagbain, o'o! A wuma u va koto n tama cu'un va yi shi, adama a na atsu tsu tsu ta na Wila u na tsu tama le shi, adama a na a ti idaba.”

¹⁵ Reve uɗyo'o u dammisa yi, “She vu yuwan mawasan na Asula wan. Nu u damma u tu ulobonu she vu damma u lamba ta ulobonu wan.”

¹⁶ U tsura ta alavu alavu o ndolo toto uta'atsu. Reve a palu'ushi aapalutsu'u a tyo zuva.

¹⁷ Bituru dana ta a majiyan, ko cu'un va alavu alavu e ne da we enei. Reve ama a na Kaniliya lyunguyi a rawa a lyuci'i, reve e ece u'wa wa Simo. Ana a rawai, avu e isawan mishin o unantsu.

* **10:12** Atsuma a aapalutsu'u inama i ro i dana ta pe a na aza a Isra'ila a tarai a tu ulobonu adama o utamu, waru ozo o ro a dana ta pe a na a tara nle a ri idaba i na aa gura tama shi.

18 Avu a yuwan azo'wa, e eceshe ko Simo na a tsu de Bituru cu'wan ta ubata'a.

19 A mantsa ma na Bituru danai a majiyan ma alavu alavu o ndolo, reve Ruhu damma yi, “Ama a ta'atsu a da ndolo e izami ya wu. 20 'Yon vu cipa vu kuru le. She vu lyawa ookolo a wu a 'yon wan, adama a na amu da n lyungu nle.”

21 Reve Bituru cipa u cina ama'a, avu u damma le, “Amu dada i ri e izami. Nye i zuwai i ri azama mu?”

22 Reve a damma yi, “Yaliƙ ya asoja ya Roma da, za na a tsu de Kaniliya lyungu ntsu. Vuma va abula da, za na a uwwusa wovon wa Asula. Aza a Isra'ila suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani a aci a yi. Ayi da malingata ma Asula ma dammai u lyungu tsu ubata wa wu vu tawa, tsara wu uwwa ili i na vaa damma.” 23 Ana Bituru uwwai ne, reve u uwato le o u'wa, reve u ca le ubata u na aa asa.

Bituru 'yawa ta ubata wa Kaniliya

Ana usana u tawai, reve a kara suru, avu nron mi Itoni n ro atsuma a Japa e shewun yi. 24 Reve a rawa Kasariya nu usana. Reve Kaniliya dana a pura le, avu u banu edenge a yi na n'utsa ma yi. 25 Ana Bituru uwai o u'wa wa yi, reve Kaniliya kaƙato e ida a makakan ma yi. Reve u teme a yuwusaan yi aganda. 26 Reve Bituru damma yi, “'Yon mishin amu fo vuma da.”

27 Reve u 'yon a yuwunlai adanshi wa'a, reve a uwa ubata u na ama o ro a ri uƙolotowu. 28 Reve Bituru damma le, “I reve ta a na Wila u tsu u put-saa ntsu a na tsaa yuwan ndammulai na Atakpaci. Amma Asula o roco mu ta she n de za ro za babu akiza wan, ko za vi idaba wan. 29 Ana i lyunguwa

numu n tawa, n tawa ta babu usan. Gogo damma numu ili i na i zuwai i lyunguwa numu.”

³⁰ Reve Kaniliya damma, “Rana nashi na karai, amu atsuma a avasa a mantsa ma na n tsu yuwusan. Reve me ene vuma mishin a makakan ma va wotowu ni itana a madala. ³¹ Reve u damma mu, ‘Kaniliya, a uwwa ta avasa a wu, Asula e reve ta a na vaa casu alambi ili. ³² Vu lyungu ama a 'yawa Japa e de Simo za na a tsu de Bituru. U cu'wan ta o u'wa wa Simo, za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wa yi u ri zuzu na mala.’ ³³ Koto a jima shi a na n lyunguwa nuwu, avu da nda vu tawushi babu usan. Atsu da nda a makakan ma Asula, tsara tsu uwwa ili i na Zagbain damma nuwu vu damma tsu suru.”

Bituru yuwan ta adanshi na Kaniliya

³⁴ Reve Bituru yuwaan le adanshi a na, “N gura ta reve gogo, Asula a ri na adangulu shi. ³⁵ U ciga ta vuma na a uwwusa wovon wa yi atsuma e ida suru, vuma na a yuwusan isa'ani i na Asula a cigai. ³⁶ I reve ta ikaka i na Asula a lyunguwayi aza a Isra'ila. U damma le ta Alabari a Sa'ani o ta lo, na nden mo okolo e Yesu Zamawawa, za na ayi da Zagbain vi ili suru suru. ³⁷ I reve ta cine ili i ndolo i farai atsuma a Yahuda suru. Yahaya damma ta vuma suru a rumbu yi, ili i ndolo suru i fara ta diga Galili. ³⁸ Yu uwwa ta alabari e Yesu vuma va Nazara, ununa Asula a sukuma niyi na Ruhu va Akiza, reve u ca yi ucira. Yesu dana ta a kandaruwusa a yuwusan ulinga u sa'ani. U wawusa ta aza a na Mekerencesu ma zuwai elime, adama a na Asula o to obolo na ayi.

³⁹ “Atsu waru tse ene ta ne esu a tsu ili i na u yuwain suru atsuma a Urishelima ni ida ya aza a Isra'ila. Dada waru a vara niyi zuva va akpata.
⁴⁰ Reve gba Asula a 'yasan yi o urana wa ta'atsu, reve u lyawa yi u roco aciyayi ubata wa ama. ⁴¹ U roco aciyayi ubata wa ama suru shi, amma a tyo ya'a tsu, atsu na Asula a dangwai tso o'wo alingi a yi. Tsu lyuwa ta tsu sowo obolo na ayi ana u 'yoyin atsuma a akwakwa. ⁴² U damma tsu ta tsu yuwaan ama alajiya, tsu damma waru ayi da za na Asula a zuwai u ge'eto aza a wuma na akwakwa.
⁴³ Amasula suru a yuwan ta adanshi adama a yi, a na za na cayi okolo e ekere a yi u ta tsura gafura vu unusu atsuma a ala a yi.”

A ca ta Atakpaci Ruhu va Akiza

⁴⁴ Bituru atsuma a adanshi, reve Ruhu va Akiza† cipaa aza a na a dana i a uwwusa adanshi a yi suru.
⁴⁵ Aza e Itoni a Yahuda, aza a na a tawai obolo na Bituru a uwa ta asalama a na e enei Atakpaci† fo a tsurai une'e u Ruhu va Akiza. ⁴⁶ A uwwa le ta a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a casu Asula tsugbain.

Reve Bituru damma, ⁴⁷ “Nanza ta lo za na aa gura putsaa a rumbu ama a nda a mini? Ele da nda a tsurai une'e u Ruhu va Akiza cine atsu tsu tsurai.” ⁴⁸ Reve Bituru damma a yuwaan le urumbusu atsuma a ala e Yesu Zamawawa. Reve a pati yi u danu ne ele rana meketeci.

11

Bituru kambu ta Urishelima

¹ Reve ajiya nā aza e Itoni atsuma a Yahuda a uwwa a na Atakpaci a usuyi adanshi a Asula. ² Ana Bituru kambai Urishelima, reve aza a Isra'ila a na o o'woi aza e Itoni a gasa yi na agaci a adanshi. ³ Avu a damma, “Ayi da nda vu uwai atsuma a Atakpaci, hali vu lyuwa ilyalya obolo ne ele!”

⁴ Reve Bituru cuduwa le ili i na i yuwain suru. ⁵ Avu u damma, “N shi ta a lyuci va Japa amu atsuma a avasa, reve n uwa atsuma a alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u me ene ta zuva kpatu'wai, reve a cipatowa mu ili i ro ana aapalutsu o umuna uguzu ne elentsu a nashi a yi. ⁶ Ana n kalyuwai pe, reve me ene inama ya ana a nashi yu uvadi, ni inama yi ikatapu e ida, na nnunu. ⁷ Reve mu uwwa ufoyo u ro adansa mu, “Yon Bituru! Vu pada vu tama.”

⁸ “Reve n usu, ‘Ne da shi Asulazuva! Koto n tama ili i na Wila wa wu u putsayi shi.’

⁹ “Reve ufoyo'o u dashi dammisa ire, ‘She vu kambuwa ili i na Asula o o'wotoi cece ili yi idaba wan.’ ¹⁰ Ne da a yuwain hali toto uta'atsu, reve o koso o rono umuna'a a tyo zuva.

¹¹ “Amu lo dada ama a Kasariya a ta'atsu a rawushi, aza a na a lyunguyi a tawa ya'a va, reve a rawa o u'wa u na n shi. ¹² Reve Ruhu va Akizaɗ damma mu, she n 'yuwan a kuru le wan. Reve ama a tali atsuma a aza e Itoni a kuru mu, reve tsu uwa o u'wa u vuma ro. ¹³ Reve vuma'a u damma tsu ununa we enei malingata ma Asula o u'wa wa yi. Reve u damma yi, ‘Vu lyungu ozo o ro a lyuci va Japa e dewe wu Simo za na a tsu de Bituru. ¹⁴ Vuma'a u ta tawa wu nu ure u na aa wawa wu na ama a na a ri pe o u'wa wa wu suru.’

¹⁵ “Ana n farai adanshi, reve Ruhu va Akiza ta_wa le ununa u ta_wa ntsu o ufaru. ¹⁶ Da_fa n cuwain a na Asulazuva a dammai, ‘Yahaya rumbu† du ta na mini, amma Asula a ta rumbu du na Ruhu va Akiza.’ ¹⁷ To, na Asula a ca Atakpaci a nda une'e unata na atsu a mantsa ma na tsu ushiyi Yesu Zagbain Zamawawa, zane da amu a na maa wasan ili i na Asula a cigai?”

¹⁸ Ana a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a lyawa mawasan. Reve a uwa a ci_balasa Asula, reve a damma, “Gogo Asula a lyawa ta Atakpaci a vadala adama a tsura wuma u babu ukotu!”

Aza e Itoni atsuma a Antakiya

¹⁹ A mantsa ma nda cina o una Istifanu, reve aza e Itoni a na a ri Urishelima e bete'we adama a atsumalima. Reve a kara a tyo e ida ya Finisiya na Kuburu na Antakiya va Suriya. Reve a yuwusaan aza a Isra'ila goon alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain. ²⁰ Reve aza e Itoni aza a na a ri ama a Kuburu na Kurani, a kara a tyo Antakiya, avu a uwa a yuwusaan Atakpaci alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain. ²¹ Ucira wa Asulazuva u shi ta obolo ne ele, reve ama na abunda a ca okolo e le. Reve a vadala a kuru Asulazuva.

²² Reve aza e Itoni atsuma a Urishelima a uwwa ili i na i farai atsuma a Antakiya, avu a lyungu Banaba de.

²³ Ana u rawa we enei icigi i na Asula a yuwaan nle, reve u yuwan mazanga. Avu u ca le asala adama a kaba asuvu, waru a lyuwa elime ni itoni ya Asulazuva. ²⁴ Banaba vuma va a_bula da, waru u tu ushitowun na Ruhu va Akiza nu ucawu wo

okolo. Reve ama o ro na abunda a dashi usuwisa a kuru Asulazuva.

²⁵ Reve u kuru a tyo Tarsu adama u bunga Shawulu. ²⁶ Ana we ene niyi reve u tawa na ayi Antakiya. Reve ele ra o una aa'wan maḅula pe obolo na aza e Itoni oo ritosu ama na abunda. Atsuma a Antakiya a da a fara deyi aza a na a kurusu Yesu “Aza e Itoni.”†

²⁷ A mantsa ma nda ma da amasula o ro o utai Urishelima reve a tyo Antakiya. ²⁸ Reve vuma ta atsuma e le za na a tsu de Agabu 'yon mishin. Ni ikambi i Ruhu va Akiza, reve u damma a na a ta yuwan ambulu lon ubata suru atsuma o uvadi. A yuwan ta ili'i a mantsa ma na Kaladiya danai o tsugono tsi ida tša Roma.† ²⁹ Reve aza e Itoni ya Antakiya a yuwan majiyān a lyungu ni ikambi a tyo ubata wa aza e Itoni a na a ri nden e ida ya Yahuda. Vuma suru u ca ununa waa gura. ³⁰ Ne da a yuwain, reve a lyungu Banaba na Shawulu ni ikambi i le a ca mbara ma aza e Itoni n Urishelima.

12

Bituru o u'wa wa ali

¹ A mantsa ma na Banaba na Shawulu a tawayi nu une'e atsuma a Urishelima, reve mogono Hiridu† Agaripa teme a tawusa na atsumalima e ekere a aza e Itoni de Urishelima. ² Reve u zuwa asoja o kodo aaci a Yakubu aajiya, mawun ma anawu ma Yahaya. ³ Ana we enei ili i ndolo i yo'onoto ta okolo a ama'a, reve u lyungu asoja'a tsara e reme Bituru a mantsa ma Abuki o Opopofu.† ⁴ Reve u zuwa le a baru yi o u'wa wa ali, reve u zuwa asoja a nashi a nashi obolo a nashi a

piri yi. U yuwan ta ifobi tsara u ge'eto yi a alanga e eteshe no o koto abuki'i.

⁵ A mantsa ma na Bituru danai atsuma o u'wa wa ali, aza e Itoni a lyawa avasa adama a yi shi.

Malingata ma Asula ma wawa ta Bituru

⁶ Atsuma a ayin o ndolo ana Hiridu yuwain majiyan ma na woo utaa na Bituru nu usana u tawa, Bituru dana ta wunlu a nlavu na akani e re atsuma a asoja e re. Asoja e re o ro waru lo mishin a pirishi unantsu. ⁷ Ele lo babu usan, reve ekan e ikana atsuma o u'wa wa ali atsuma a aasula a na u danai, reve malingata ma Asula† me isawan elime a Bituru. Reve u lapa yi e eebele tsara u jisan yi. Reve u damma, “Jika! Vu 'yon!” Reve akani'i o oco diga e ekere a Bituru.

⁸ Reve malingata'a u damma, “Oto itana ya wu na atan a wu.” Reve Bituru yuwan ili i na u damma niyi u yuwan. Reve malingata'a u damma, “Kanda'wa umuna wa wu reve vu toni mu.” ⁹ Reve Bituru toni malingata ma Asula, reve a lyawa u'wa wa ali'i. Agba Bituru reve ko ili i na yaa farasa amayun a da shi. U ta dansa alavu alavu a da yi. ¹⁰ A pasa asoja o ufaru na asoja e ire reve a tawa o unantsu wu rumu za na ri a tyo a lyuci gbain. Reve u kpatu'waa le na aciyayi, reve o utaa lo. Reve a karaa lo o ure'e. Reve malingata'a u lyawushi niyi.

¹¹ Reve esu a Bituru a tawa o ure, dada u revei ili i na i farai. Reve u damma, “N reve ta Zgbain da lyunguyi malingata ma yi u tawa u wawa mu e ekere a Hiridu na azagbain a Isra'ila atsuma e ili i na a shi a cigai a yuwan na amu.”

12 Ana Bituru revei ne, avu u kara a tyo o u'wa wa Meri† za na ayi da mma va Yahaya.† Yahaya waru a tsu de yi ta Marku. Aza e Itoni na abunda o boloto ta ubata'a a yuwusan avasa. 13 Reve wu gugula unantsu wu u'wa'a, reve aagbashi o usheli za na ri na aala Roda tawa tsara u usu yi. 14 U reve ta a na Bituru da adama a na u revei ufoyo wa yi. U yuwan ta na mazanga ma abunda, hali u kuda a kpatu'wa unantsu'u. Reve u suma a 'yawa ubata u na ama a ri, reve u saala, "Bituru da ri de o unantsu!"

15 Reve a damma yi, "Vu jaara ta!"

Reve gba u lyuwa elime adansa, "Bituru da! Bituru da!"

Reve a damma, "U to o'wo malingata ma yi ma da."*

16 Reve gba Bituru lyuwa elime na wugulu wu unantsu, she na a tyo o ukosu a kpatu'waa niyi. Ana e ene niyi a shiwan ta na mazanga. 17 Reve Bituru yuwaan le ukere a rungwa. Reve u damma ununa Zagbain utaa niyi o u'wa wa ali. Reve u damma, "Dammai Yakubu† na akapi a aza e Itoni ili i na i farai."

18 Ana usana u tawai reve asoja o u'wa wa ali'i, aza a na a danai a kalyuwusa Bituru'u o o'wo udamu lon. Avu a kara a majiyan ko nye i da i cina niyi. 19 Reve Hiridu zuwa asoja a yi a bunga Bituru, agba a tsura e ene yi shi. Reve u yuwaan

* **12:15** A mantsa mo ndolo ama o ro a usu ta a na Asula a zuwa ta nlingata ma yi a kalyuwusa vuma suru atsuma a ama a yi. Waru nlingata n ta gura tawa ubata u na vuma ri oroci a vuma'a.

† **12:17** Yakubu na o unai da nda'a shi, amma zawa'a va Yesu da nda'a.

le yeci ya abunda, agba a gura usu yi mejege shi, ɗaɗa u zuwai o una nle.

Ukwa wa Hiridu

Ana Hiridu yuwain ne, reve u lyawa ida ya Yahuda, awu u kara a tyo Kasariya. Awu u ɗanu ɗe rana meketeci. ²⁰ Hiridu ɗana ta na atsumolangu na ama a Sida na Taya. Reve ama'a a zagwa ama a lyungu le tsara a pati ankuri. A yuwan ta ne adama a na ilyuci'i i ciga ta ilyalya i na yoo utusa e ida ya yi. A yuwan ta tsu'utsa na Bilasata, za na ɗana toni va Hiridu. Reve u fofo tsara Hiridu usu le.

²¹ Ana urana u rawai, reve Hiridu oto atugu o tsugono tsa yi, reve u ɗanu o ootogu o tsugono, reve u yuwan adanshi ne ele. ²² Ana oɓolo a ama'a a uwwa niyi, reve a 'yasan udyo, “Udyo u masula ma tsu mo ro ma ɗa, udyo u vuma u ɗa shi!” ²³ Ama'a atsuma a yisaali, reve malingata ma Asula ma faba Hiridu a cipa e ida. A yuwan ta ne adama a na u tarai tsugbain tsa Asula. O ukosu azun atsuma a yi a ɗa a tamusai lipu va yi, hali u kuwa.

²⁴ Adanshi a Asula a lyuwa ta elime na mabaza.

²⁵ Ana Banaba na Shawulu o kotoi ulinga u na a lyungu nle, reve a lyawa Urishelima a kamba Antakiya oɓolo na Yahaya Marku.

13

Lingata va Banaba na Shawulu

¹ Aa'isa a aza e Itoniɗ a Antakiya a ɗana ta na amasula na munlu lon. Ele ɗa nan Banaba, na Saminu za na e ɗesuyi “Vuma Lima,” na Lusiya

za lyuci va Kurani, na Manayan za na kungwai mantsa ma ta na Mogono Hiridu Antiba na Shawulu. ² Ele pe a yuwusaan Asulazuva aganda atsuma a akuli, avu Ruhu va Akiza damma le, “Dangula numu Banaba na Shawulu tsara a yuwan ulinga u na n dangula nle a yuwan.” ³ Ana a yuwain akuli na avasa abunda, avu ama a kuruwa le ekere a zuwaa le aba'un o ulinga wa Asula a na aa yuwan, avu a lyawa le a kara.

Banaba na Shawulu a Kuburu

⁴ Ana Ruhu va Akiza lyunguyi Banaba na Shawulu, a kara ta a tyo a lyuci va Salusiya. Ele pe avu a lyawa Salusiya a uwa a wantsun a tyo e ida i memere ma mini ma Kuburu. ⁵ Yahaya Marku fo u dana ta obolo ne ele tsara u kambusa le. Ele pe atsuma e ida ya Kuburu reve a kara a tyo a lyuci va Salami avu a uwa a a'isa a aza a Isra'ila, reve a uwa alajiya a adanshi a Asula.

⁶ Ele pe atsuma e ida ya Kuburu, avu a kandaruwa ilyuci i na i ri lo zuzu suru. A rawa ta lyuci na a tsu de Pafo, lo da a cinai za va Isra'ila ro na a tsu de Ba-Yesu. Waru vumavasula va amayun da shi, boci da shi. ⁷ Vuma nda ayi da u tsu walasa na gwamna vi ida'a, za na a tsu de Sarajiya Bulu. Gwamna'a vuma da na ri nu ugbozu waru u ta nu urevu wi ili lon. Avu u de Banaba na Shawulu a tawa. U yuwan ta ne adama a na u cigai wu uwwa adanshi a Asula. ⁸ Agba boci Alima u dana ta a tsushu'un ne ele, u yuwan ta atyo a na waa yuwan u putsaa gwamna u usu alajiya e le. (Na Tsuheleni Alima ta nu urevu wa aala Ba-Yesu na Tsuyahuda.†) U yuwan ta atyo a na waa putsaa gwamna'a a na waa ca Asulazuva

okolo. ⁹ Shawulu, vuma na ama na abunda a tsu de Bulu, u tu ushitowun na Ruhu va Akiza. Avu u varaa Alima esu mejege. ¹⁰ Avu u damma, “Avu mawun ma Mekerencesu! A mantsa suru vu tsu damma mejege shi, waru vu ta pususan ama ugbozu. Avu rala da e ekere e ili i na i ri ulobonu. Urana u ne vaa lyawa tsushu'un na adanshi a Asulazuva? ¹¹ Asulazuva a ta ca wu atsumalima, vu to o'wo irumba hali mantsa mo ro.”

Babu usan, avu esu a yi a yuwushin dalimbaa, avu irumbu yi pala yi, reve u dana e izami yi za na aa guza yi ukere. ¹² Ana gwamna'a enei ili i na i farai, reve u ca Asulazuva okolo. Reve waru u uwa asalama lon adama o uritosu wa Asulazuva u na wu uwwai.

¹³ Avu Bulu na aza a na a danai obolo na ayi a lyawa Pafu, avu a uwa a wantsun a kara a tyo e ida ya Bamafliya. Avu a rawa e isawan a lyuci va Pega. Ele pe Pega avu Yahaya Marku lyawa le, avu u kara a kamba Urishelima. ¹⁴ Banaba na Bulu gba avu a lyawa Pega a kara a tyo a lyuci na a tsu de Antakiya va Bisidiya. Avu a kara a 'yawa a aa'isa† o urana wa Ashibi, tsara a yuwan aganda. ¹⁵ Ana o kotoi desununa atsuma a atagada a Musa na a amasula, reve aza a na a danai azagbain a aa'isa'a a lyungu vuma ta we ece le, “Aza a tsu, ko i ta ni ili i ro i na yaa dashi tsu okolo ugbanu, tawai i damma tsu!”

¹⁶ Avu Bulu 'yon mishin reve u 'yasan ekere zuva adama ama'a a rungwa, avu u teme adanshi. Avu u damma, “Ama a Isra'ila† na Atakpaci a na a yuwusaan Asula aganda, poloi atsuvu a du yu uwwa. ¹⁷ Asula a Isra'ila a dangula ta nkaya n tsu,

waru u lyawa t̄a ama a tsu o o'wo aza o utsuru e ida ya Masar. Nu ucira w̄a yi u da waru wu utaa nle atsuma e ida'a. ¹⁸ Waru u yuwan t̄a ankuri ne ele nu ulambu wu ugbozu u le atsuma o ogozo a'wan amunga. ¹⁹ Avu u usa ida i cindere i Ka'ana,† avu u ca aza a Isra'ila ida'a agadu. ²⁰ Ili i nda suru i fara t̄a atsuma a a'wan ukpakunashi na kupoton (450).

“Ana mantsa ma ndolo mo kotoi, avu aza o uge'etosu a yuwan tsugono hali a mantsa ma Sama'ila† vumavasula. ²¹ Amma ama a pati t̄a a ca le mogono. Avu Asula a ca le Shawulu wo o'wo mogono me le hali a'wan amunga. Shawulu mawun ma Kishu ma da o ugundo wa Banyami.† ²² Avu Asula a cipato yi o ootogu o tsugono'o, avu u zuwa Dawuda o una w̄a yi. Avu Asula a yuwan adanshi adama a Dawuda, adansa, ‘Dawuda za na ri mawun ma Yesu,† Dawuda nda vuma da na a dangulai u zuwa okolo a va u yuwan mazanga. U ta yuwan ili suru i na n ciga niyi u yuwan.’

²³ “Asula a yuwan t̄a nzuwulai a na vuma t̄a o ugundo w̄a yi t̄a tawa u wawa aza a Isra'ila, vuma'a gba ayi da Yesu. ²⁴ Amma kafu Yesu tawa, Yahaya dana t̄a a dansaa vuma suru atsuma a Isra'ila u kamba ubata wa Asula, avu a rumbu yi a mini. ◇ ²⁵ Yahaya o kotuso ulinga w̄a yi, avu u yuwan yeci, ‘I ta a majiyan amu da Zamawawa'a? O'o! Amma u t̄a lo a tawa babu ujimu. Waru amu n rawa m bada vunu va atan va yi shi.’ ◇

²⁶ “Uwwai gogo, adu ama o ugundo wa Ibrahim! Poloi atsuva a du yu uwwa, hali na Atakpaci a na a tawai a yuwaan Asula aganda! Uwwai adanshi a

nda ununa yaa yuwan i tsura iwawi, za va koyan da. ²⁷ Ama a na a ri na nden atsuma a Urishelima a tsu uwwa ta adanshi a amasula urana wa Ashibi suru a na a tsu desununa a atsuvu e le. Agba suru na ne, a tara Yesu da vuma na amasula a yuwain adanshi a yi shi. Ele na azagbain e le o shiton ta udammu wa amasula ana o una niyi. ²⁸ A tsura ili i na i zuwai o una niyi shi, amma suru na ne, a pati ta Bilatu† u zuwa asoja a yi o una yi.

²⁹ “Ana o kotoi mayan me ili suru i na a danai adama a yi, avu a cipato yi a akpata† a na a vara niyi, reve a cido yi a aason a aatali. ³⁰ Amma Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa. ³¹ Rana na abunda u roco ta aciyayi ubata wa aza a na a danai Galili na ayi avu a kara a tyo Urishelima waru na ayi. Ama a nda ele da o o'woi esu a yi a tyo e ekere a ama a Isra'ila.

³² “Gogo amu na Banaba tsu ta pa na adu, adama tsu tawaa du na Alabari a Sa'ani a nda. Nzuwulai ma Asula a tyo e ekere a nkaya n tsu wo o'wo ta amayun a mantsa ma tsu. ³³ Asula a 'yasan ta Yesu. Ayi nda ayi da ili i na Aatagada e Ica a aadiva e ire aa yuwusan adanshi ana u dammai, 'Avu Mawun ma va ma da.

Ana'an mo o'wo ta Dada va wu.' ◇

³⁴ “Asula a 'yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru mantsa mo lo na waa lyawa lipu va yi shama shi. U tu ununa Asula a dammai a Aatagada a Ishaya vumavasula, 'N ta zuwaa du aba'un a akiza a na n yuwain nzuwulai na Dawuda.' ◇

³⁵ “Aatagada e Ica† a aadīva o ro a ca ta urevu u sa'ani, a na,
‘Vaa lyawa Vuma va wu va akiza u shama a aason shi.’ ◇

³⁶ “Gogo udammu u nda a tyo ya Dawuda da shi, adama a na Dawuda yuwaan ta ama a mantsa ma yi aganda ununa Asula a cigai. U kuwa ta, avu a cido yi obolo na nkaya ma yi, waru lipu va yi shama ta. ³⁷ Gogo tsunda udammu u nda u ta a tyo e ekere a za ro, Yesu, za na Asula a 'yasain atsuma a akwakwa, waru lipu va yi shama shi.

³⁸ “Aza a va, adanshi'i ayi da, Yesu da aa gura yuwaan du gafura vu nusu du! ³⁹ Wila wa Musa waa gura wawa du atsuma a nusu du shi. Amma za na cayi okolo ubata wa Yesu biti, a tara yi waru za vu unusu e ekere a Asula shi.

⁴⁰ “I yuwan ugbozu! She i lyawa adanshi a amasula a shiwan a aci a du wan. Adanshi a Asula a damma ta,

⁴¹ ‘Kalyuwa! adu aza a adanshi a vama,
i ta yuwan asalama na ye ene ili i na Asula aa yuwan, reve i kuwa!

Adama a na maa yuwan ili i ro a mantsa ma du,
ili i ro i na i cayi okolo shi,
waru ko na za ro dammisa du adama a yi.’ ” ◇

⁴² Bulu na Banaba azama a lyawa ubata e ibolo'o, reve ama'a a pati le a dashi yuwan adanshi e ili i nda ubata e ibolo'o urana wa Ashibi u na waa tawa. ⁴³ Ana o kotoi mayan ma aganda'a, avu aza a Isra'ila na Atakpaci na abunda a na a yuwayin Asula aganda a kuru le. Avu Bulu na Banaba a pati

le a ca okolo e le e ekere a Asula, za na yuwaan nle isa'ani.

Aza a Isra'ila a 'yuwan ta ikaka'a

⁴⁴ Ana ajuma a kandaruwai, dada ama suru o utai tsara a uwwa adanshi a Asula. ⁴⁵ Ana azagbain a Isra'ila e enei obolo a ama'a, reve a yuwan tsushu'un lon, reve a uwa mawasan e ili i na Bulu dammai avu a kara a durusa yi.

⁴⁶ Avu Bulu na Banaba a yuwan adanshi no okolo ugbamu reve a damma, “Wo o'wo ta na tsu 'yuwan tsu ciga Alabari a Sa'ani a Asula a nda tsu fara ca du ayi, adu na yo o'woi aza a Isra'ila. Amma i 'yuwan ta ikaka i nda, ayi nda u roco ta yi ntsaa i tsura wuma u babu ukotu shi. Adama o ndolo tsu ta kamba ubata wa Atakpaci.

⁴⁷ “Atsuma a Aatagada a Ishaya, Asulazuva a zuwa tsu ta tsu yuwan ulinga u nda, adansa, 'N zuwa du ta pa nda yoo o'wo ekan ya Atakpaci. I tara ucira wi iwawi ya Asula a tyo ubata wa ama, ubata suru o uvadi.” ♦

⁴⁸ Ana Atakpaci† a uwwai ili i nda, a yuwan ta mazanga lon, avu o godyoo Asulazuva adama a adanshi a yi'i. Reve ama a na Asula a dangulai a tsura wuma u babu ukotu o o'wo aza e Itoni.

⁴⁹ Avu adanshi a Asulazuva a rawa ubata suru e ida'a. ⁵⁰ Amma azagbain a Isra'ila gba a kara a yawusa ubata wa azagbain a lyuci nu ubata wa amaci a abula a na a tsu damma avu a uwwa le. Reve a zuwa le a tawa ugbozu u le e ekere a Bulu na Banaba, reve a ca le atsumalima, hali o lo le atsuma e ida'a. ⁵¹ Avu Bulu na Banaba a kakala mabut ma ana me le, tsara wo o'wo iroci

♦ 13:47 Isha. 42:6; Isha. 49:6.

a tyo e ekere e le. Avu a kara a tyo a lyuci va Ikoniya. ⁵² Atsuma a Ikoniya aza e Itoni a dana ta na mazanga lon, waru a dana ta tapu na Ruhu va Akiza.

14

Bulu na Banaba a Ikoniya

¹ Ana a rawai Ikoniya, reve Bulu na Banaba a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila ununa a tsu yuwusan. Avu a yuwan alajiya, hali ama a Isra'ila na Atakpaci na abunda a ca okolo. ² Ama aza a Isra'ila na a 'yuwain a ca okolo, reve a 'yasan ugbozu wa Atakpaci o ro. Avu Atakpaci'i a langalai na aza e Itoni. ³ Suru na ne gba Bulu na Banaba a danu ta pe hali rana re a yuwusan alajiya e isa'ani yi Zagbain nu ucira. Zagbain gba roco ta ulinga u le a alanga e eteshe ana u ca nle ucira u na aa yuwan ulinga wa asalama.

⁴ Ama a Ikoniya gba majiyan me le me ne'eshenlei ta. Ozo o ro o wo'o ucinā wa aza a Isra'ila, ozo o ro gba shi o wo'o ucinā wa ajiya. ⁵ Avu Atakpaci o ro na aza a Isra'ila o ro obolo na azagbain e le o bōlo aciyele adama a zuwa Bulu na Banaba a addama, tsara a vara le na atali. ⁶ Amma ana ajiya e revei ili i na yaa farasa, avu a kara a tyo e ida ye elentsu a aza a Likiya, a lyuci va Lisitira na Daraba ni ilyuci i na i ri ukandaruwu ne ele. ⁷ De da a lyuwai elime na alajiya a Alabari a Sa'ani.

Alajiya a Bulu a Lisitira na Daraba

⁸ Ele pe atsuma a Lisitira, avu Bulu na Banaba a cina aakutsuma. Ne da a matsan niyi ukutsumu,

koto u rito dasu shi, ko ke'en. ⁹ Wu uwwusa ta alajiya a Bulu. Reve Bulu kalyuwa yi, ana we enei vuma'a u ta nu ucawu wo okolo u na waa gura kambato yi gbaga, ¹⁰ avu u 'yasan ufoyo wa yi zuva nu ucira, "'Yon vi isawan mishin!" Reve vuma'a gba u 'yoshin mishin reve u fara mmalu.

¹¹ Ana obolo a ama'a e enei ili i na Bulu yuwain, reve a 'yasan ufoyo u le a mantsa ma ta adansa ne elentsu a Tsulikiya, "Amayun a da musula n cipaa tsu ta ana'an na lipu va ama!" ¹² Avu ama'a a ca Banaba aala Zafasa, reve e de Bulu Hamisa,* adama a na ayi da u danai za va adanshi. ¹³ Aa'isa a Zafasa a dana ta o ugyuru. Avu ganu na ama a yi a tawa no ogono e inan na yipalu ukandaruwu o u'uwata u lyuci'i adama a yuwaan ajiya'a kucci.

¹⁴ Amma ana Bulu na Banaba a uwwai ili i na yaa farasa, reve a kakara itana i le adama a atsumolangu. Avu a suma na yisaali o uta atsuma a ama'a, adansa, ¹⁵ "Aza a va, nye i zuwai yaa yuwusan ili i nda? Atsu ama a da tsu ri tsa du. Alabari o uyo'o a da tsu tawa ndu, adama i vadala i lyawa mayan me ili i babu ulobonu i kamba ubata wa Asula a wuma. Ayi da za na yuwain zuva ni ida, na mala, ni ili i na i ri pe biti. ¹⁶ A mantsa mo ufaru, u lyawa ta ama a yuwan ili i na a cigai a yuwan. ¹⁷ Suru na ne u tsu roco ta aciyayi ubata e ili i sa'ani i na u yuwain. Asula a tsu lyungu ta ni iro'i diga zuva, reve u zuwa itana yu una i du i kungwa. U tsu ca du ta ilyalya nu uyo'o wo okolo." ¹⁸ Ko na Bulu na Banaba a dammai ili i nda suru,

* **14:12** Zafasa aamali a gbain a da a aza e Heleni. Hamisa gba aajiya a Zafasa a da waru aamali a da.

u da_{na} ta_u san a na aa gura putsaa ama'a a na aa yuwaan le kucci.

¹⁹ Avu aza a Isra'ila o ro diga Antakiya na Ikoniya a tawa a vadala ugbozu wa ama'a, reve a uwa agaba na Bulu. Avu a vara yi, reve o rono yi o uta a lyuci'i, a majiyan me le a na u kuwa ta. ²⁰ Amma ana aza e Itoni a kandaruwa niyi reve u 'yon, u kara a tyo atsuma a lyuci. Ana usana u tawai, avu u kara a tyo Daraba obolo na Banaba.

A kamba ta Antakiya

²¹ Bulu na Banaba a yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a Daraba, avu gba ama na abunda a ca okolo e le ubata a Zagbain. Avu a kara a kamba Lisitira na Ikoniya na Antakiya va Bisidiya. ²² Pe da a dashishiyi aza e Itoni okolo ugbamu, a dansaa le e isawan mishin o ucawu wo okolo e le. Reve a damma, "Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu sowo atsumalima lon, kafu tsu uwa o tsugono tsu Asula."†

²³ Avu Bulu na Banaba a dangula azagbain† a a'isa a aza e Itoni biti, reve a yuwusan akuli, avu a vasasaa le, reve a ca Asula ele. ²⁴ Reve Bulu na Banaba a kara a kamba Bisidiya a tyo Bamafiliya. ²⁵ Avu a yuwusan alajiya a Pega, reve a lyuwa elime a kara a tyo Ataliya.

²⁶ Lo da a uwai a wantsun a tyo Antakiya va Suriya, ubata u na e temei mmalu n le. De da aza e Itoni a zuwaa nle una u sa'ani, waru de da a zuwa nle o ukere wa Asula, reve a lyungu le a yuwan ulinga u na gba o kotoi. ²⁷ Ana a rawai Antakiya reve e de aza e Itoni suru ubata u ta. Avu a damma ama'a ili i na Asula a kamba nle nu

ununa u yuwain hali Atakpaci a cayi okolo. ²⁸ Avu a danu pe na aza e Itoni hali rana abunda.

15

Azagbain a aza e Itoni a Urishelima

¹ Reve waru ama o ro o uta de Yahuda, avu a 'yawa Antakiya va Suriya, tsara o roco aza e Itoni, a dansaa le, "Na a pada du uryumbu ununa Wila wa Musa u dammai shi, yaa tsura iwawi shi." ² Adama a adanshi'i Bulu na Banaba o sowo ta a yuwusan mawasan lon na ama'a. Dada a zuwai Bulu na Banaba na ama o ro waru a 'yawa Urishelima ubata wa ajiya na azagbain adama a adanshi'i. ³ Ana aza e Itoni e shewun nle, ana aa kamba Urishelima, dada a batsai e ida ya Finisiya na Samariya. Reve a kalyuwusa aza e Itoni a dansaa le adama a na Atakpaci fo a cayi okolo e le. Reve aza e Itoni suru a yuwan mazanga lon. ⁴ Ana a rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru obolo na azagbain na ajiya a raba Bulu na Banaba. Reve a damma le ulinga u na Asula a yuwain e ekere e le.

⁵ Dada aza a na a shi Afarishi kafu a ca okolo e le, a 'yoyin reve a damma, "Na a ciga a 'yuwan a pada le uryumbu, reve waru a zuwa le a kuru Wila wa Musa."

⁶ Reve ajiya† na azagbain a aza e Itoni o boloto adama e petelyuwe adanshi'i. ⁷ Ana a jimai a asala a adanshi'i, reve Bituru 'yon avu u damma le, "Aza a va, i reve ta de ufaru wi ili'i, Asula a yuwan ta adangulu atsuma a du, a na o una u va u da Atakpaci aa uwwa adanshi a Alabari a Sa'ani,† reve a ca okolo e le. ⁸ Asula gba za na ri nu urevu wo okolo a koyan da, u yuwaan tsu ta iroci a na

u cayi Atakpaci Ruhu va Akiza ununa u ca ntsu. ⁹ Agba u roco adangulu e ekere ā tsu ne ele shi, ana wu zaza'wai okolo e le adama o ucawu wo okolo e le. ¹⁰ Adama o ndolo, adama ā nye yaa lyungusā Asulā yaa zuwusaa agbashi a nda itana i na atsu na nkaya n tsu suru tsu kudai a tanu? ¹¹ She tsu yuwain ne wan, tsu reve tā adama e isa'ani ya Yesu Zagbain i da tsu tsurai iwawit̄ ununa ele fo a tsurai.”

¹² Reve obolo a ama'a suru e isawan kuci kuci, reve o poloo Banaba nā Bulu atsuvu a mantse ma na aa casu alabari a linga va asalama ni iroci i na Asulā a yuwain ubatā wa Atakpaci o ukere u le. ¹³ Ana o kotoi adanshi, dafa Yakubu usuyi, reve u damma, “Adū azā a va poloo numu atsuvu.

¹⁴ Bituru dā nda cayi aalabari ununa Asulā a fara kalyuwai Atakpaci, adama u dangwa ama o ro atsumā e le oo o'wo ama a yi. ¹⁵ Adanshi a nda'a gba wo o'wo tā unatā na adanshi a amasulā, ununa u ri ufanu a na,

¹⁶ ‘Amu Asulazuva, nnā n kambisā, n ta suwisa u'wa wā Dawuda u na u riyai.

N 'yasisan asa'a a yi mi isawaton yi.

¹⁷ Adama akapi a ama a zami Asulazuva, obolo na Atakpaci na aza a na n deyi a tyo ya'a va. Ne dā Asulazuva a dammai.

¹⁸ Ayi na u rocoi ili i nda suru diga de a mantse mo ufaru.’ ◊

¹⁹ “Adama o ndolo amu ā yindi i va, she tsu zuwayi Atakpaci a na aa vadalasa ubatā wa Asulā ili yu ume wan. ²⁰ Amma tsu danaa nle a tawa ekere e le e ili i na a cayi amali adama a na o o'wo

◊ 15:18 Emo. 9:11-12; Isha. 45:21.

tā ili yi idaba, waru a suma tsipere. She a tama ƙutsu a mpasa wan. Waru she a tama nama vi inama i na a pundaƙai wan. ²¹ Adama a na de nu ujimu a lyuci biti a yuwusan tā de alajiya na atagada a Musa, waru e desu le tā nu unā atsuma a a'isa Ashibi biti.”

Mepepeliƙe a tyo a Atakpaci

²² Reve ajiya, na aza e Itoni, na azagbain e le suru e ene u lobono tā a dangula ama o ro atsuma e le a lyungu le Antakiya va Suriya obolo na Bulu na Banaba. Dafa a lyunguyi Yahuza (za na a tsu de Basaba) na Sila. Ele ra azagbain a da atsuma a aza e Itoni. ²³ Mepepeliƙe ma na a lyunguwa nle na ayi, ayi da:

“A tyo ubata wa Atakpaci aza e Itoni atsuma a Antakiya ni ida ya Suriya na Kilikiya.

“Ubata wa ajiya na azagbain, atsu da aza a du a aza e Itoni.

“Tsu ta casa da du.

²⁴ “Tsu uwwa ta a na ama o ro atsuma a tsu a ta damatosun ugbozu u du, agba tsu lyungu le shi. ²⁵ Dafa tse enei u lobono ta ana adanshi a tawa ntsu a ta, tsu lyunguwa du ama o ro obolo na n'utsa n tsu Banaba na Bulu. ²⁶ Ama a na a cayi wuma u le ko ukwa, adama a ala e Yesu Zagbain tsu Zamawawa. ²⁷ Adama a adanshi o ndolo a da fo i zuwai tsu lyunguwa ndu na Yahuza na Sila adama ele fo a damma du ili'i na aciyele. ²⁸ Adama a na Ruhu va Akiza ene ta u lobono ta, atsu fo ne da tse enei, she tsu zuwaa du ume wi ili i na i la'ai ili i na yaa gura yuwan wan, suru na ne: ²⁹ I suma utamu wi ili i na a padayi amali, nu utamu wi inama obolo na mpasa, nu utamu wi ili i na a

pundarai, na tsipere waru. Ni i guza aciyađu, ni i yuwan le shi, i ta danu lafiya.

“Yo o'wo lafiya.”

³⁰ Ana a ca nle lingata'a, reve a kara a tyo Antakiya, ana a rawai reve o boloto aza e Itoni, avu a ca le mepepeline'e. ³¹ Ana e deyi mepepeline'e nu una, reve a zanganā adama a na ikaka i na yaa gbamato le okolo a da a ri pe. ³² Reve Yahuza na Sila a na wo o'woi ele amasula a da, reve a ca aza e Itoni asala na abunda a na aa gbama asuvu. ³³ Ana a jimai pe reve aza e Itoni e shewun le na aba'un a abunda, adama a kamba ubata wa aza a na a lyungu nle. [³⁴ Sila gba u dangwa ta wi isawan wa'a ne ele atsuma a Antakiya.]*

³⁵ Reve Bulu na Banaba gba'a e isawan pe Antakiya, avu ele na ama o ro aa yuwusan uritosu na alajiya a adanshi a Zagbain.

Mmalu me Ire ma Bulu

³⁶ Ana a tarai mantsa, reve Bulu damma Banaba, “Tsu kamba tsu bura aza e Itoni e ilyuci i na tsu yuwain alajiya a adanshi a Zagbain suru. Adama waru tse ene ununa aa lyuwusa elime.”

³⁷ Reve Banaba ciga u tara Yahaya† za na waru a tsu de Marku u 'yawā obolo ne ele. ³⁸ Bulu gba we ene u lobono a tara yi shi, adama a na u kudā ta ulinga'a waru u lyawa le ta e ida ya Bamafiliya.

³⁹ Reve a yuwan nwasanlai lon, hali u zuwa le a kakasa. Dada Banaba tarai Marku, reve a uwa a wantsun a tyo Kuburu. ⁴⁰ Reve Bulu gba'a u dangwa Sila. Ana aza e Itoni a yuwaan nle avasa

* **15:34** Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

e isa'ani ya Asula, reve a kara. ⁴¹ Reve Bulu na Sila a kurusu aza e Itoni e ida ya Suriya na Kilikiya adama a ghamato asuvu e le.

16

Timoti toni ta Bulu na Sila

¹ Bulu na Sila a fara ta 'yawa Daraba she Lisitira ubata u na a cinai Timoti, za na mma va yi za vi Itoni da, umatsun wa Isra'ila u da. Dada va yi gba shi Meheleni ma da. ² Aza e Itoni a na a ri atsuma a Lisitira na Ikoniya a cuwusa ta Timoti. ³ Bulu shi ta ciga Timoti toni yi, dada u tara niyi. Reve u pada yi uryumbu, adama a na aza a Isra'ila a na a ri ubata u ndolo, e reve ta a na dada va yi Meheleni ma da. ⁴ Mantsa ma na Bulu na Sila a uwusai lyuci lyuci, reve a cuɗuwa ama ili i na azagbain a dammulai adama a Atakpaci, tsara a kuru. ⁵ Ne da aza e Itoni a dashi tsurayi ucira o ucawu wo okolo, waru urana suru a dashishi ta abunda.

Bulu enei alavu alavu a Makidoniya

⁶ Reve o toni ida ya Firijiya ni ida ya Galatiya, adama a na Ruhu va Asula putsaa le ta a yuwan alajiya ne'en atsuma a Asiya wan. ⁷ Ana a rawai o utyo wi ida ya Misiya, reve a yuwan atyo o ukadu u na a yuwan tsara a tyo e ida ya Bitiniya, amma Ruhu va Yesu lyawa le shi. ⁸ Reve o toni a mɓanga mi ida ya Misiya, reve a kara a cipa a tyo Taruwasa. ⁹ Na ayin, reve Bulu ene alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u we ene ta vuma va Makidoniya mishin, a patishi yi, adansa, "Tawa Makidoniya tsara vu kamba tsu." ¹⁰ Ana Bulu enei

alavu alavu o ndolo, babu usan reve tsu* 'yon a 'yawa Makidoniya, tsu reve ta a na Asula a da e de ntsu tsu yuwaan le alajiya a Alabari a Sa'ani.

Lidiya ca ta okolo atsuma a Filibi

¹¹ Reve tsu 'yon tsu uwa atsuma a wantsun diga Taruwasa, reve tsu kara tsu 'yawa e ida i memere ma mini ma Samutara. Ana usana u tawai, avu tsu dashi uwa atsuma a wantsun, reve tsu 'yawa a lyuci va Niyapali. ¹² Reve tsu koso rawa Filibi ubata u na ama a Roma na abunda a danuyi, waru ayi da abajini a lyuci upasu wa Makidoniya. Tsu cu'wan ta a lyuci'i rana re.

¹³ Urana wa Ashibi, avu tsu uta lo zuzu nu unantsu u lyuci, reve tsu 'yawa zuzu nu udolu a yuwusan majiyan ubata u na aza a Isra'ila aa yuwan avasa o ta lo. Reve tsu yuwaan amaci a na a tawai adanshi. ¹⁴ Ka ro dana ta lo za na a tsu de Lidiya, za na tsu yuwusaan Asula aganda a uwwusa tsu. Ayi ka'a umatsun wa Tayatira u da. U tsu winisa ta amuna a na a ri na madiya, aza a na a ri ni ikebe lon. Asula a kpatu'wa ta okolo a yi e ili i na Bulu ri adansa. ¹⁵ A rumbu yi ta obolo na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi, reve u pati tsu tso o'wo omocin a yi avu u damma, "Ni i usu amu vuma na cayi okolo ubata wa Asula a da, i tawa o u'wa u va i cu'wan pa." U kpara tsu ta hali tsu usu.

A baru ta Bulu na Sila o u'wa wa ali

¹⁶ Urana u ro atsu a 'yawa ubata wa avasa, reve tsu ga'an na aagbashi o usheli a na a ri no otoni a

* **16:10** Ayi aajiyala a nda "atsu" a yuwan ta ulinga na ayi adama a na Luka (vuma na danai aatagada a nda) dana ta na ajiya atsuma a mmalu n le a mantsa ma nda.

lima a yindi. Aza a na a ri na ayi gba a ta tsurusa ikebe lon o ukere u yindi u na waa yuwusan. ¹⁷ Reve u tonishi tsu acaṣa a yisaali, “Ama a nda agbashi o Mogono ma Asula ma da o to rocosu ure wi iwawi.”

¹⁸ U jima ta a yuwusan ne. Reve Bulu o'wo udamu, reve u vadala u damma otoni a lima'a, “N ta dansaa wu, vu uta atsuma a ala e Yesu Kristi Zamawawa, vu lyawa yi.” Babu usan reve u lyawa yi.

¹⁹ Ana aza a na a ri nu usheli'i e enei ili i na i farai, agba aa tsurisa ikebe waru shi, reve e reme Bulu na Sila. Avu o rono le a tyo e eden a tyo a makakan ma azagbain. ²⁰ Ana a rawai, reve a damma, “Aza a Isra'ila a nda a ta damatosun ama a tsu. ²¹ O to ritosu ili i na atsu aza a Roma wu ntsayi tsu yuwan shi.”

²² Reve obolo a ama o bolushi aci adama a adan-shi a na aa yuwusan adama a Bulu na Sila. Reve azagbai'in a zuwa a fufaba le na adanga. ²³ Reve a fufaba le wa'ashi, na ne suru avu a 'yawato le o u'wa wa ali. Reve a damma za vi ipiri va ama'a u lyawa le aa pusa wan. ²⁴ Reve u yuwan ununa a damma niyi. Reve u zuwa le pe pe atsuma na akani a ana e le a agbala o ume.

²⁵ Ana ayin a cigai maḡatsaa, reve Bulu na Sila e reme avasa ni ishīpa a tyo e ekere a Asula. Akapi a ama a na a ri o u'wa wa ali'i a uwwusa le. ²⁶ Babu usan reve ida i ramo nu ucira. U'wa wa ali'i u jingada ta diga pe e ida. Reve nantsu'u a kpatu'wa, reve akani suru a bada a ana a aza a na a ri pe o u'wa wa ali'i suru.

²⁷ Ana za vi ipiri'i u jiwain, reve we ene nantsu'u ukpatu'u, reve u jiyān gashi ama'a suru a suma tā. Reve u tara matsun me pe'eni tsarā wu una aciyayi. ²⁸ Dada Bulu saalaa niyi, “She vu yuwan ne wan! Suru ntsu tsu tā pa!”

²⁹ Reve vuma'a u damma a tawaa yi na akata a akina reve wi ikana, dada u uwai pe pe o u'wa wa ali'i. Na meje'en ma lipu dada u kingyoi a makakan ma Bulu na Sila. ³⁰ Ana wu utaa nle atsuma o u'wa wa ali'i, reve we ece, “Nye i da maa yuwan tsarā a wawa mu?”

³¹ Reve a damma yi, “Vu usu Yesu Zagbain, vu tā tsurā iwawi, avu na aza o u'wa a wu suru.”

³² Reve Bulu na Sila yuwaan vuma'a na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi adanshi adama e Yesu Zagbain. ³³ Ayin ubuwu, reve u tara le a 'yawa ubata u na a zaza'wa antsu na wufuru u na a ri na ayi. Avu Bulu na Sila a rumbu yi na ama a na a ri o u'wa wa yi. ³⁴ Ama'a a yuwan tā mazanga ma abunda adama a na a cayi okolo e le e ekere a Asula. Ana o kotoi ili i ndolo, vuma'a u tara tā Bulu na Sila a 'yawa o u'wa wa yi, reve u ca le ilyalya a lyuwa.

³⁵ Ana usana u tawai, reve azagbain a lyuci a lyungu nlingata ubata wu za vi ipiri'i a damma yi, “Lyawa ama o ndolo a kara faan.”

³⁶ Reve za vi ipiri'i u damma Bulu, “Avu na Sila i ta gura kara gogo. Walai na mazanga!”

³⁷ Reve Bulu na Sila a damma nlingata'a, “Atsu aza a Roma da. A fufaba tsu tā babu e ece tsu ili i ro, reve a baru tsu. Gogo a ciga tsu tā tsu kara usokowu? U ri n yuwan ne shi! Lyawa le a tawa na aciyele a lyawa tsu!”

³⁸ Ana nlingata'a n dammai azagbain a lyuci a na Bulu na Sila aza a Roma da, a uwwa ta wovon. ³⁹ Reve a tawa o u'wa wa ali awu a pati le ankuri. Reve o utaa le awu a pati le a lyawa lyuci'i. ⁴⁰ Reve gba Bulu na Sila a kara mejege a 'yawa o u'wa wa Lidiya, ubata u na a cinai aza e Itoni, reve a ca le adanshi. Reve a kara.

17

Alajiya a Bulu atsuma a Tasalonika

¹ Gogo Bulu na Sila a yuwan ta mmalu reve a batsalai atsuma a lyuci va Amifipali na Apoloni, awu a rawa Tasalonika, ubata u na aa'isa a aza a Isra'ila a danai. ² Awu Bulu uwa e memere me le ununa u tsu yuwusan, hali Ashibi a ta'atsu a yuwusan adanshi atsuma a Aatagada a Asula ne ele. ³ U dana ta a casu urevu wa atsumalima a na Zamawawa sowoi na amasula a dammai woo sowo nu u'yosun wa yi diga o ukwa, awu u damma, "Yesu na maa yuwusan adanshi a yi, ayi da Zamawawa." ⁴ Reve aza a Isra'ila o ro a na a danai a uwwusa yi a usu awu a ca okolo, hali na Atakpaci a na o tonishi Wila wa Asula na abunda, na amaci a abunda a na a ri na tsugbain e ida'a.

⁵ Awu aza a Isra'ila e reme tsushu'un, reve a bunga agbawata. Ana o bolotoi suru wira u ta, awu a 'yasan ugbozu wa ama a lyuci'i. Reve a uwa o u'wa wa Yason nu ucira, azama Bulu na Sila, adama a tawa ne ele ubata wa ama. ⁶ Ana a tsura nle shi, reve e reme Yason na aza e Itoni o ro, hali a 'yawa ne ele ubata wa aza o uge'etosu, a yuwusan yisaali, adansa, "Ama a nda a da a 'yasan ugbozu wa ama ubata suru atsuma o uva'di, ele da nda a

rawai pa nda. ⁷ Avu Yason ca le ucu'watan. Agba suru nle a ta kuḍusa wilā wa Kaisa,† adansa a na mogono mo ro ma tā lo aala a yi Yesu.”

⁸ Ana aza o uge'etosu na ama a lyuci a uwwai ne, reve okolo e le a 'yon. ⁹ A lyawa Yason na aza e Itoni o ro'o go'o shi, she na a lyuwa nle ugana.

Bulu na Sila a 'yawa ta Biriya

¹⁰ Ana ayin a yuwain, reve aza e Itoni a shewun Bulu na Sila, avu a kara a tyo Biriya. Ana a rawai, avu a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila. ¹¹ Reve wo o'wo aza a Biriya a la'a ta aza a Tasalonika ugbozu, adama a na a usu ta adanshi'i ne ekere e re. Waru a mantsa suru a tsu dana ta e desununa atsuma a Atagada a Amasula a na a dana u danu, adama e ene ko ili i na Bulu dammai amayun a da. ¹² Adama o ndolo ama na abunda atsuma a aza a Isra'ila a ca ta okolo, hali na amaci a Heleni a na a ri na tsugbain na ali a abunda.

¹³ Amma ana aza a Isra'ila a na a ri Tasalonika a uwwai Bulu ta de, a yuwusan alajiya a lyuci va Biriya fo, avu a kara a tyo de a kushanu ama, waru a 'yasan ugbozu wa ama. ¹⁴ Reve aza e Itoni a zuwushi Bulu u kara a tyo e ikyun i mala, avu Sila na Timoti e isawan pe atsuma a lyuci'i ne'en. ¹⁵ Aza a na gba e shewuyin Bulu, e shewun yi ta a tyo a lyuci va Atina. Ana aa kamba, reve Bulu ca le ikaka a tyo ya Sila na Timoti. U damma le ta a tawa ubata u na u ri, she a lungusa mantsa wan.

A 'yawa ta Atina

¹⁶ Bulu atsuma e ipiri ya Sila na Timoti a Atina, u yuwan ta atsumolangu lon, ana we enei lyuci'i na amali abunda. ¹⁷ Adama o ndolo u yuwusan

tā adanshi na aza a Isra'ila a aa'isā oḅolo na aza a Heleni† aza a na o toniyi Wilā wa Asulā. Usana suru u tsu yuwusan tā adanshi na aza a na u cinai e eden.

¹⁸ Ne ḁa waru āzā e Epikuri* na aza a Sitoki† āzā o urevu wa adanshi a yuwusain mawasan nā āyi. Ana Bulu aa yuwusan alajiya e Yesu nu ukwā wā yi nu u'yosun wā yi diga o ukwā. Hali ozo o ro e le a damma, “Nye i ḁa za ve elemu a nda aa dansa?”

Ozo o ro waru a damma, “U tā vadamma za na a yuwusan alajiya a amāli e ida i ro ḁa ko'o.”

¹⁹ Adama o ndolo a ḁa a tara niyi a tyo ubatā wā āzā o urevu, ubatā u na a tsu ḁe Ariyopagu. Reve a damma yi, “Ko vu ta ca tsu ucuḁuwu wu uritosu u sa'avu u na vaa yuwusan? ²⁰ Koto tsu uwua cu'un va adanshi a nda shi. Tsu ciga tā tsu reve urevu wi ili i na i ri pe.” ²¹ Ama a Atina no omocin a na a ri pe nden suru, a la'a tā ciga a uwua adanshi a sa'avu waru a yuwan adanshi a yi tsi ili i ro.

²² Reve Bulu 'yon mishin a makakan mo oḅolo'o, āvu u damma, “Aḁu aza a Atina, ama a ḁa a na i cigai itoni yā amāli e ili suru. ²³ Ana n ri a akandariyā atsumā a lyuci'i, me ene tā ili i na yaa yuwusaan agandā. Me ene tā masa'a mo ro ni

* **17:18** *Āzā* e Epikuri a kuru tā uritosu wu za vu urevu wa adanshi e Epikuri. U rito tā ama a zuwa māzangā mo o'wo le o okolo kuci, reve a kanzu'wa mḁaḁa nā wovon. † **17:18** Aza a na a ka'yuwusa ili i na yaa farasa ele ḁa a tsu ḁe āzā o urevu wa adanshi. Waru a tsu yuwusan tā majiyan ulivu na ayin atsumā e ili i na yaa farasa atsumā o uvadi u nda. Ele āzā o urevu wa adanshi e Epikuri a tsu dammulai tā ure u na oo toni tsarā a tsurā uyo'o atsumā o uvadi u nda. Ele aza a Sitoki a tsu dammulai tā ure u na āa guzā aciyele, a ciga ili i na a uwua aciyele uyo'o shi.

idana zuva wā yi adansa, ‘Za Ro na e Revei Shi.’ Āyi za ro ndolo na yaa yuwusaan āganda za na i revei shi'i, āyi da Āsulā a na maa dansaa dū.

²⁴ “Āsulā āyi da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi biti. Āyi na wo o'woi Āsulazuva a zuva ni ida, u tsu danu a āa'isa a na vuma suwai shi. ²⁵ Ne da waru u tsu zami ikambi ubata u vuma shi, waru u tsu lamba ili i ro shi. Ana wo o'woi āyi da u cayi ama suru wuma, na wivuwun na akapi e ili suru. ²⁶ Āyi da waru u yuwain ama o uvadi suru diga a vuma ta, adama a danu atsuma o uvadi suru. Waru u fofo ta mantsa nu ubata u na vadilima suru waa dana.

²⁷ “Āsulā a yuwan ta ne tsara a bunga yi, a patsa, ko a tsura yi, ko na wo o'woi u ri alanga na ko za ta tsu shi. ²⁸ O una wa yi u da tsu ri wuma, waru tsu ri a mazungwa, ne da a yuwan ntsu waru. Ununa aza e ishpa a du a dammai, ‘Amayun, atsu fo diga o ugundo wa yi u da.’

²⁹ “To, ana tso o'woi atsu diga o ugundo wa Āsulā a da tsu utai, u lobono shi tsu yuwan majiyan ma Āsulā a tu urumu vadamma ili i ro i na a yuwain na zinariya ko azurufa, ko na aatali shi, ili i na vuma rumai nu ugbozu wa yi. ³⁰ De nu ofaru Āsulā a ca ama atsumalima adama o unusu u le shi, adama o ulambu wu urevu u le. Amma gogo u ciga ta ama suru ko te da a vadala† a yuwaan le gafura vu unusu u le.

³¹ “Adama a na u zuwa ta urana u na waa tawa u yuwaan ama o uvadi suru uge'etosu wa amayun e ekere a vuma ro na u dangwai. Āsulā a yuwan ta nzuwulai n na waa yuwan ne, e ekere a vuma na u 'yasain o ukwa.”

³² Ana a uwwai adanshi o u'yosun wa akwakwa, avu ozo o ro a yuwaan yi ulamu, reve ozo o ro gba a damma, “Tsu ta ciga tsu uwwa ili i na vaɗ dashi damma a adanshi a nda.” ³³ Pa nda ɗa Bulu lyawai adanshi ne ele. ³⁴ Ozo o ro e le gba a kamba ta ubata u na Bulu danai, reve a ca okolo atsuma e le hali na Diyanisi, vuma ta atsuma a azagbain, na ka ro za na a tsu de Damari.

18

Atsuma a Korinti

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, reve Bulu lyawa Atina avu u kara a tyo a lyuci gbain va Korinti. ² De da u cinai vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Akila. Vuma vi ida va Pontu da, koto u shi u jima na wutu e ida ya Italiya shi, ayi na ka va yi Birisika. U lyawa ta ida ya Italiya ana Kaladiya mogono ma zuwai vuma va Isra'ila suru u lyawa Roma.*† ³ Ana wo o'woi cu'un vu ulinga u ta u da le, madava ma amuna mo ogodo, reve u danu ne ele a yuwusan ulinga obolo. ⁴ Avu Ashibi suru u yuwusan adanshi na aza a Isra'ila na Atakpaci a Heleni atsuma a aa'isa adama u rono ugbozu u le.

⁵ Ana Sila na Timoti o utai Makidoniya, avu a tawa Korinti. Reve Bulu reme alajiya o rocosu aza a Isra'ila Yesu Zamawawa da. ⁶ Reve aza a Isra'ila† a 'yuwan adanshi a yi, avu e reme e isulusa yi.

* **18:2** Lyuci gbain va Roma ayi da u la'ai mgbain atsuma e ida ya Italiya ubata u na Mogono Kaisa ma ri nu ubata u na azagbain a ri. Tsugono tsa Roma tsa dana ta abajini lon. Atsuma a yi a da Masar na Isra'ila ni ida ya Anasara i danai.

Dada u zakatsai abuta a atugu a yi,† avu u damma le, “Mpsa n du n kamba e ekere a du,‡ amu n yuwan ta ili i na maa yuwan. Diga gogo ubata wa Atakpaci u da mee tyo.”

⁷ Reve u lyawa aa'isa'a, avu u kara a tyo o u'wa wu Takpaci ro zuzu na aa'isa, za na a tsu de Titiyu Yusutu vuma na aa yuwusaan Asula aganda. Avu u dana a danu pe. ⁸ Reve Kirisibu zagbain va aa'isa u ca Yesu Zagbain okolo a yi na ama o u'wa a yi suru. Avu fo ama a Korinti a na a uwwa niyi a ca okolo reve a rumbu le.

⁹ Urana u ro na ayin, reve Asulazuva a yuwan adanshi na Bulu atsuma a alavu alavu. Avu u damma yi, “She vu uwwa wovon wan, lyuwa elime na alajiya, she baru una wan. ¹⁰ N to obolo na avu, ko ili i ro yaa ju'wan wu shi, adama a na n ta na ama a abunda a na aa kuru mu a lyuci nda'a.” ¹¹ Dada Bulu isawain a lyuci'i hali aa'wan a ta na akapi o ritosu le adanshi a Asula.

¹² A mantsa ma na Galiya o'woi gwamna va Akataya, avu aza a Isra'ila o bolo aci, reve e reme Bulu a tawa na ayi ubata wu uge'etosu. ¹³ Reve a damma, “Vuma nda u te le'eshishe ama a tsu aa zuwusa le aa yuwusaan Asula aganda o ure u na Wila'a u 'yasain.”

¹⁴ Bulu o mpolo u yuwan adanshi, dada Galiya dammai, “Adu aza a Isra'ila, a damma abajini o unusu u ro u da u yuwain ko ikpa'a, n shi ta gura

† **18:6** A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabutā mā atugu ko wu kalā mabutā ma ana mā yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo. ‡ **18:6** “Mpsa n du n kamba e ekere a du, nda u ta dansa imini ya yi pe shi adama a na u yuwan ta atyo a na waa yuwan adama e le.

poloo ɗu atsuvu. ¹⁵ Amma ana wo o'woi adama e idanshi i ɗu i ɗa, na adama a ala, na Wilā u ɗu, 'ya_wai i sa_lalāi na aciya_ɗu. Amu imini i va yi pe na mee ge'eto cu'un vi ili i keke'en i nda shi.” ¹⁶ Reve u gbara le a lyawa ukobu wu uge'etosu'u. ¹⁷ Dada obolo a ama'a e remei Satsani zagbain va aa'isa, avu a fufaba yi lon a aarara zuzu nu ukobu wu uge'etosu. Galiya dama ni ili i na a yuwain shi.

Bulu na Birisika na Akila

¹⁸ Reve Bulu gba'a u dashi jima pe atsuma a Korinti. Reve u 'yon u lyawa aza e Itoni u uwa a wantsun a tyo Suriya obolo na Birisika na Akila. Kafu u kara, reve u puna oogbondo de Kankiriya, adama u shiton akucunu a na u tarai.

¹⁹ Ana a rawai Afisu (pe da u lyawai Birisika na Akila), reve u uwa a aa'isa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila. ²⁰ Reve a pati yi u dashi jima pe ne ele, agba u usu shi. ²¹ Avu u kara u lyawa le, amma u damma le ta, “Na Asula a ciga, n ta lo a tawisa.”

²² Reve u uwa a wantsun de Afisu. Ana u rawai Kasariya, reve u 'yawa u casa aza e Itoni atsuma a Urishelima, dada u karai a tyo Antakiya.

Mmalu ma Ta'atsu ma Bulu

²³ Ana u jimai pe wa'a, reve u 'yon u bubura ida ya Galatiya na Firijiya a kurusu le lyuci lyuci a yuwusaan aza e Itoni adanshi e isawan ugbamu.

Alajiya a Apolo a Afisu

²⁴ Reve vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Apolo tawa Afisu. Lyuci na a matsan niyi ayi da Iskan-dariya. U ta nu urevu, u reve ta adanshi a Asula lon. ²⁵ O rito yi ta lon o Ure wu Zagbain, waru u tsu yuwan ta adanshi ulobonu, avu u yuwusan

uritosu adama e Yesu kuci mejege, ko a na wo o'woi urumbusu wa Yahaya u da u revei goon. ²⁶ Reve u reme uritosu atsuma a aa'isa no okolo ugbamu. Ana Akila na Birisika uwwa niyi reve a banu yi o u'wa u le, reve a dashi cu'wuwa yi ure wa Asula mejege.

²⁷ Ana u cigai u gawan a tyo e ida ya Akataya, dada aza e Itoni a kamba niyi na asala, avu a danaa aza e Itoni a na a ri de mepepeline, adama a ushi yi ne ekere e re. Ana u rawai, reve gba u kamba aza a na a cayi okolo e le ni isa'ani ya Asula. ²⁸ Adama a na u polo ta aza a Isra'ila atsuma a mawasan ma na a yuwusain, reve u rocosu le atsuma a Adanshi a Asula a na Yesu da Zamawawa.†

19

Bulu atsuma a Afisu

¹ Yashi i na Apolo danai atsuma a Korinti, Bulu gara ta a mbanaga mi ida'a, reve u rawa Afisu lyuci gbain. De da u cinai aza e Itoni o ro. ² Reve we ece le, "I tsura ta de Ruhu va Akiza a na i cayi okolo a du ubata wa Yesu?"

Reve a usu, "O'o, tsu uwwa adama a Ruhu va Akiza shi, ko ke'en."

³ Reve we ece le, "Cu'un vu urumbusu u ne u da a yuwaan ndu?"

Reve a usu, "Urumbusu wa Yahaya."

⁴ Reve Bulu usu, "Yahaya rumbu ta ama, tsara a kamba ubata wa Asula. Waru u damma le ta a na vuma ro ta lo a tawa, reve u damma le a ca okolo e ekere a vuma'a. Yesu da vuma na Yahaya yuwusain adanshi a aci a yi."

⁵ Ana a uwwai ne, reve a rumbushi nle atsuma a ala e Yesu Zagbain. ⁶ Reve Bulu kuruwa le ekere, reve Ruhu va Akiza tawa le. Reve a yuwan adanshi ne elentsu o ro, na adanshi e ikaka ya Asula. ⁷ Ele da a danai ama kupa ne ejere suru suru.

⁸ Bulu 'yawa ta a aa'isa, atsuma o woto ta'atsu u yuwusaan ta ama'a adanshi babu wovon. A dammulai ta, tsara u gura le e reve adama o tsugono tsa Asula. ⁹ Ozo o ro atsuma e le a 'yuwan ta adanshi a yi, a alanga e eteshe a da a yuwain adanshi a vanvama o Ure wu Zagbain. Adama o ndolo, reve Bulu lyawa aa'isa'a, avu u tara aza e Itoni a kara na ayi. Reve u teme alajiya a aasula o uritosu a Tayaranu usana suru. ¹⁰ U yuwusan ta cu'un vu uritosu u nda, hali a'wan e re, hali aza a Isra'ila na Nheleni† a Asiya suru a uwwa adanshi a Asula.

Muwun ma Shiva

¹¹ Asula a yuwan ta ili ya asalama i na i la'ai ili ya asalama o ro e ekere a Bulu. ¹² Ama a tara ta mukashi mu ukere na atugu o ulinga a na Bulu otoi, reve a tara le a 'yawa ubata u na aza o ubanakun a ri. Banakun na damatosuyi ama'a a lyawa le ta, hali no otoni a lima a kakasa ta ne ele waru.

¹³ Ama a Isra'ila o ro a 'yawusa ta lyuci lyuci o utusaa otoni a lima. Ama'a o rito ta yuwan ulinga na ala e Yesu Zagbain. A dansa ta idanshi i nda na a kambi: “N ta dansaa wu a ala e Yesu, za na Bulu aa yuwusan alajiya, uta!”

¹⁴ Muwun n cindere ma ganu gbain† na a tsu de Shiva, ele da a yuwusain ili i nda. ¹⁵ Urana u

ro, otoni a lima† a damma le ta, “N reve ta Yesu! Waru n reve ta adama a Bulu. Adu gba zane da i ri?” ¹⁶ Reve vuma na danai no otoni a lima wu 'yawan u raba le, reve wu ru'wa le, hali a suma o uta a alanga atabu, waru a uwwa ta usan.

¹⁷ Babu usan, avu alabari e ili i na i farai suru, u baza atsuma a Afisu, a 'yawa aza a Isra'ila na Nheleni. Aza a lyuci'i a uwwa ta wovon lon, reve ala e Yesu Zagbain a tsura ica lon. ¹⁸ Aza a na o o'woi aza e Itoni a damma ta unusu u le. ¹⁹ Aza a na a yuwusain ulinga u tsuboci, reve a tawa na atagada a na a yuwusayin ulinga, reve a kulato le e memere ma ama. Ana e kecei ikebe ya atagada'a, a ta rawa ikebe ya aza a zamalinga na aa tsura wu ulinga vu ulivu vu rana ukpakukupa kupoton (50,000).* ²⁰ Ne da adanshi a Asula a dashi bazai, reve waru u yuwan ucira lon.

Nlangi atsuma a Afisu

²¹ Ana ili i ndolo i farai suru, reve Bulu yuwan majiyan o okolo a yi u 'yawa Makidoniya na Akataya, reve u kamba Urishelima. U damma ta waru, “Diga Urishelima n ta 'yawa Roma.”† ²² Timoti na Arasata a kambusa ta Bulu. U lyungu le ta elime a yi a 'yawa Makidoniya, reve ayi wi isawan ne'en wa'a e ida ya Asiya.

²³ A mantsa mo ndolo addama a cina ta aza e Itoni yu Ure yi Zagbain. ²⁴ Addama a fara ta diga ya Dimitiriya, maruma za na aa yuwusan ulinga na azurufa tsara u yuwan mu'isa ma aamali a

* **19:19** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “aguriyon.” Kalyuwa Ucuuwu wi “Ikebe.”

ka Atima.† Ayi na aza a na a yuwusan cu'un vu ulinga'a a ta tsurusa ikebe lon o ure'e.

²⁵ Dimitiriya boloto ta ama'a na ama o ro a na a yuwusan oroci o ulinga u le, reve u damma, “Ama a va, i reve utsuru u tsu atsuma o ulinga u nda u da woo utusa. ²⁶ Ye ene ta, waru yu uwwa ta cine vuma nda Bulu oo ronuso ama na abunda. U yuwan ta ne atsuma a Afisu, na bata abunda e ida ya Asiya. U ta dansa amali a na atsu tsa yuwusan, amali a abula a na a da shi, ko ke'en. ²⁷ Ama suru a ta dana a adanshi a vama o ulinga u tsu. Aa dashi tara aa'isa a amali a ka Atima ili i ro shi. Woo lobono shi, adama a na a ta yuwusaan Atima aganda e ida ya Asiya na atsuma o uvadi suru. Waru a te icina na abajini a amali a tsu!”

²⁸ Ana aza o ulinga o ndolo a uwwai ne, reve a fara yisaali, “Atima ta mgbain, amali a aza a Afisu a da!” ²⁹ Reve obolo a fara o bolotusu, babu usan reve ugbozu wa ama atsuma a lyuci'i mabula u 'yon. Ama suru a suma ta a tyo ubata wi ibolo. Reve a zuwa Gayu na Arista 'yawa obolo ne ele. Ama e re'e a dana ta a mmalu na Bulu diga Makidoniya.

³⁰ Bulu shi ta ciga u 'yawa u yuwan adanshi no obolo'o, agba aza a yi a lyawa yi shi. ³¹ Azagbagbain o ro e ida'a n'utsa ma Bulu n da. Reve gba ama a nda a lyunguwa yi ikaka. Ikaka'a ayi da she u usu u 'yawa de wan, tsara u kenee aciyayi addama wan.

³² Atsuma o ubata'a, ugbozu wa ama u 'yon ta. Ozo o ro a yisaali adama e ili i ro, ozo o ro gba shi

† 19:24 Atima aala a amali a ka a da. Ama e ida ya Asiya suru a yuwusaan yi ta aganda.

a yisaali adama e ili i ro. Ozo o ro gba na abunda e reve ili i na i zuwai a ri de shi. ³³ Vuma na a tsu de Iskandari da aza a Isra'ila a zuwai elime, ayi da a zuwai u cuduwa ili i na i farai. U zuwa ta ama a rungwa, reve u yuwan adanshi o unan wa ama a yi tsara u voton ugbozu wo obolo'o. ³⁴ Ana ama'a e revei za va Isra'ila da, reve e teme yisaali, na a dammi, "Atima abajini a aamali a aza a Afisu da! Atima abajini a aza a Afisu da!" A yuwan ta cu'un ndolo hali irumu i re.

³⁵ O ukosu, avu vuma ta atsuma a azagbain a lyuci u zuwa ama'a a rungwa. Reve u damma, "Ama a Afisu, atsuma o uvadi u nda vuma ta lo za na revei lyuci tsu ubata u na aa yuwusaan Atima abajini a aamali aganda a da shi? Vuma ta lo za na revei ana diga zuva da u riyai agba waru u ta pa nda shi? ³⁶ Babu za na a wasan a na u reve shi. She waru u baladu wan. Ko nye i da, she i yuwan ili i tsulo wan.

³⁷ "I tawato ta ama a nda ubata u nda, koto e iva ili i ro atsuma a aa'isa shi, waru koto a yuwan adanshi a vama adama a aamali a nda shi. ³⁸ Na Dimitiriya na aza a na aa yuwusan cu'un vu ulinga'a a ri na adanshi a aci e le, tsu ta na 'wa vu uge'etosu na aza o uge'etosu. Lyawa le a tara adanshi e le a 'yawa de. ³⁹ Na adanshi o ro o lo, a tara le a tyo ubata wa azagbain a lyuci.

⁴⁰ "N ta uwwusa wovon azagbain a gwamnati va Roma e te reme tsu nu unusu adama a nlangi, adama a na babu ili i na i rawai a yuwan ili i na aa yuwusan nda. Na Roma ciga ucuduwu wi ili i na yaa farasa, tsaa tsura ili i na tsaa damma shi."

⁴¹ Dada u damma nle a kara, reve e bete'we.

20

E ida ya Makidoniya na Heleni

¹ Ana ugbozu u voyin, reve Bulu de aza e Itoni avu u yuwaan le adanshi a na e isawan ugbamu. Avu u lyawa le u kara a tyo e ida ya Makidoniya. ² O ure'e, reve u batsasa bata bata a yuwusaan le adanshi a na a gbama okolo. Dada u tyoyi e ida ya Heleni.† ³ Wu una ta woto ta'atsu pe.

A mantsa ma na waa zama u uwa a wantsun a tyo e ida ya Suriya, ana wu uwwai a na aza a Isra'ila o bolo ta una adama o una yi, reve u kamba ni ida ya Makidoniya. ⁴ Waru ama e cindere a da o toni niyi. Ele da Supata mawun ma Puruhu vuma va Biriya, Arista na Sakunda ama a Tasalonika, na Gayu vuma va Daraba, na Timoti, waru na Tikiku na Tarafima ama e ida ya Asiya.

⁵ Ele ama a nda a wala ta elime, reve a 'yawa o puro tsu Taruwasa. ⁶ Ana o kotoi Abuki o Opopofu,† atsu gba avu tsu lyawa Filibi va Makidoniya a wantsun. Ana tsu yuwain rana ton a mmalu, reve tsu cina le Taruwasa. Pe da tsu yuwain ayin e cindere.

A 'yasain Afitiku

⁷ O urana wu ufaru wa ajuma, reve tsu boloto adama tsu lyuwa ilyalya. Avu Bulu yuwaan le adanshi adama a na u foboi na waa kara nu usana u tawa. Reve u reme adanshi hali ayin ubatsu. ⁸ Ifitila i shi ta pe abunda o u'wa wa zuva u na tsu bolotoi. ⁹ Reve ulobo u ro u na a tsu de Afitiku danu o ubatsu wu usowoto wu upepu. Avu gba nlavu m pura yi a mantsa ma na Bulu danai adanshi

vadamma babu ukotu. Dada u fatsuai de a aasula a ta'atsu o u'wa wa zuva'a. Reve e shede yi ukwa.

¹⁰ Reve Bulu cipa, avu u vowon ulobo'o u gbag-bala yi ne ekere a yi avu u 'yasan yi. Dada waa damma, "She okolo a 'yon du wan! U ta wuma."

¹¹ Ana Bulu kumbai o u'wa wa zuva, reve u lyuwa ilyalya na atsu. Dada u koso asai a adanshi, nu usana avu u reme ure. ¹² Dada ama a tarai ulobo'o a tyo o u'wa u le gbaga, avu asuvu e le a danu.

Bulu 'yawa ta Mitilini

¹³ Reve Bulu reme mmalu a tyo a lyuci va Asusu. Atsu gba'a reve tsu uwa a wantsun adama tsu ga'asan de, ubata u na tsaa tara yi a wantsun.

¹⁴ Ana u cina ntsu de, reve u uwa a wantsun dada tsu karai a tyo Mitilini. ¹⁵ Ana usana u tawai, reve tsu uwa wantsun a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kiyu. Reve ana usana u tawai, tsu pasa a tyo e ida i memere ma mini ma Samo. Ana usana u tawisai waru, reve tsu rawa Milita. ¹⁶ Bulu gba u zuwa ta okolo a yi u karalai atsuma a Afisu, adama a na u cigai u tara mantsa atsuma e ida ya Asiya shi. U zuwa ta okolo u rawa Urishelima a mantsa ma Abuki o Urana wa Kupoton.†

Bulu yuwaan ta mbara ma Afisu adanshi

¹⁷ Ana u rawai Milita, avu Bulu lyunguwa aza-gbain a aza e Itoni a Afisu, avu a tawa e enelei.

¹⁸ Ana a rawai, reve u damma le, "I reve ta cu'un vu nden n na n yuwain mantsa ma na n danuyi obolo na adu, diga urana u na n dasai ida ya Asiya. ¹⁹ N yuwan ta ulinga wa Asulazuva n tara aciyava ili i ro shi, hali na abara. Reve n yuwan ankuri ni ikpa'a i na ama a Isra'ila a yuwusaan

numu. ²⁰ Waru n kuḍa a damma ḍu amayun shi, ko aṭsuma a ama ko a 'wa ḍu. ²¹ Ili i na n dammai ama a Isra'ila ayi ḍa waru n dammai Atakpaci, ayi ḍa cine aa vadala ubaṭa wa Aṣula, reve a ca Yesu Zagbain okolo e le.

²² “Gogo nda gba, Ruhu va Akizaṭ pura ta ugbozu u va a gbagbusa mu n tyo Urishelima. Ayi ḍa nda gba n reve ili i na yaa tsura mu de shi. ²³ N gura ta reve a mantsa ma na m burusai lyuci lyuci, Ruhu va Akiza dansaa mu ta a na u'wa wa ali u ta lo a pura mu, na aṭsumalima waru. ²⁴ Suru na ne, n tara wuma u va ili i ro shi nna koto n koto ulinga u na Yesu Zagbain zuwa numu shi. Ayi ḍa ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a na oo rocosu icigi ni isa'ani ya Aṣula.

²⁵ “N 'yawa ta bata bata a yuwusaan ḍu alajiya, gogo ko vuma ta aṭsuma a ḍu aa dashi ene mu shi. ²⁶ Lyawa n damma ḍu mejege, nna Aṣula a tara wuma u vuma, za lo a damma ee ece yi e ekere a va shi. ²⁷ Adama a na ko ili i ta n soko ḍu shi n damma ḍu ta ili i na Aṣula a cigai i reve suru. ²⁸ I kalyuwa aciyaḍu ulobonu waru na aza e Itoni a na Ruhu va Akiza zuwa ndu yo o'wo aza a aguba e ikyonṭ ya Aṣula. Ele ḍa aza a na u tsulai na mpasa ma yi. ²⁹ N gura ta reve na n kara, munlu me epen n na n rotsoi nkerenkesu n ta tawa agba aa lyawa ikyon ya Aṣula shi. ³⁰ Ozo o ro fo aṭsuma a ḍu o to gondoro ili i na i ri mejege adama a tsura aciyele ojoro. ³¹ I danu ufobu! I cuwan n danu ta na aḍu a'wan a ta'atsu a barasa ḍu waru a kalyuwusa ḍu nu usana na ayin, na moo ocosuyi abara.

³² “Gogo n zuwa ḍu ta o ukere wa Aṣula. I cuwan na adanshi e isa'ani ya yi! Ayi ḍa waa suwa ḍu,

reve i ushi ili i na Asulā o foboi na waa ca đu ama a yi.

³³ “N ri a maluwa me ikebe yi za ro, ko gba itana shi. ³⁴ Ađu na aciyađu i reve tā ne ekere a vā a đa n lingai adama n lyuwa, reve waru n kamba aza a na a ri ođolo na amu. ³⁵ N yuwusan ta ne adama n roco đu ure u na yāā kuru, adama i yuwan ulinga lon i kamba aza a na a ri nu ucira shi atsuma a đu. I cuwan na adanshi e Yesu Zagbain ana u dammai, ‘U la'a tā lobono vuma ca, ana wāā ushi.’ ”

³⁶ Ana Bulu kotoi adanshi, reve u kingyo ođolo ne ele suru u yuwan avasa. ³⁷ Reve suru nle a uwa mesun, reve a katala yi adama a na wāā karā. ³⁸ Ili i na i la'a zuwa nle atsumolangu, ayi đa udammu u na u dammai a na aā đashi ene yi waru shi. Reve suru nle e shewun yi a tyo ubatā u na u uwai a wantsun.

21

Mmalu ma Bulu a tyo Urishelima

¹ Ana tsu kasai na mbara ma Afisu, avu tsu uwa a wantsun tsu saba a tyo Koso e ida i memere ma mini mejege. Ana usana u tawai, avu tsu rawa Rodusa, diga lo waru she Patara. ² Reve tsu cina lo wantsun u na waa pasalai a tyo Finisiya, reve tsu uwa tsu lyuwa elime na mmalu. ³ Tse ene tā ida i memere ma mini ma Kuburu avu tsu lyawa yi ugulā tsu karā tsu cipā a lyuci va Taya, e ida ya Suriya, ubatā u na aā cipato itana i na i ri a wantsu'un. ⁴ Ana tsu uwai a lyuci, reve tsu cina pe azā e Itoni, reve tsu yuwan pe ayin e cindere. Reve Ruhu va Akiza zuwa le a ca Bulu asala she u 'yawa Urishelima wan. ⁵ Ana tsu yuwain ayin

e cindere'e, reve tsu vaṣa tsu lyuwa elime na mmalu. Reve aza e Itoni na amaci na muwun n le e shewun tsu o uta a lyuci a tyo a nge'en m mala. Avu tsu kadato a wuyun tsu yuwan avasa. ⁶ Ana tsu kasalai, reve tsu uwa a wantsun. Ele gba a kamba o u'wa.

⁷ Reve tsu lyawa Taya a tyo Talamaya. Ana tsu casalai na aza e Itoni, avu tsa asa pe ayin a ta. ⁸ Ana usana u tawai, reve tsu kara a tyo Kasariya, avu tsu cu'wan ya Filibu za va alajiya, vuma ta atsuma a ama e cindere* a na a kambusai ajiya. ⁹ U ta ne esheli a nashi aza a na o koto o oloi shi, a tsu yuwusan ta adanshi e ikaka ya Asula.

¹⁰ Ana tsu jimai pe, avu vumavasula ro na a tsu de Agabu tawa diga Yahuda. ¹¹ Ana u tawai ya'a tsu, avu u tara gbakala vi ikyun ya Bulu, reve wu nla aciyayi ekere na ana. Avu u damma, "Ruhu va Akiza damma ta, 'Ne tsunda tsa da aza a Isra'ila a Urishelima aa nla za gbakala vi ikyun i nda, avu a zuwa yi e ekere a aza a Roma.' "

¹² Ana tsu uwwai ne, reve atsu na aza e Itoni a na a ri lo tsu pati Bulu she u 'yawa Urishelima wan. ¹³ Reve Bulu usu u damma, "Adama a nye i ri e mesun a kudusa okolo a va? N ri ufofu n uwa o u'wa wa ali Urishelima goon shi, amma hali n kuwa adama e Yesu Zagbain." ¹⁴ Ana tse enei waa bula shi, dada tsu dammai, "Lyawa a yuwan ili i na Asulazuva e enei a ri mejege."

Urawu wa Bulu Urishelima

* **21:8** "Aza e cindere" a ta dansa ama e cindere a na a dangwai tsara a kamba nu une'esun wi ilyalya a tyo ubata wu nruna. Kalyuwa Ajoy. 6:1-7.

¹⁵ Tsu jima shi, dāda tsu foḅoi tsu vaṣai a tyo Urishelima. ¹⁶ Reve ama o ro aṭsuma a aza e Itoni a Kasariya e shewun tsu, reve a tyowetyo tsu o u'wa wa Nnasan ubata u na tsaā danu. Ayi vuma va Kuburu da za na fara cayi okolo aṭsuma e Itoni. ¹⁷ Ana tsu rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru a raba tsu na mazanga.

¹⁸ Ana usana u tawai, reve aṭsu na Bulu tsu 'yawa tse ene Yakubu, waru azagbain a aza e Itoni a shi ta lo. ¹⁹ Ana Bulu casa nle, reve u damma ununa Asula a yuwain ulinga na ayi adama u kamba Atakpaci.

²⁰ Ana a uwwai ne suru, reve a cibala Asula, reve a damma Bulu, “Za tsu, vu ta uwwusa, ama ukpakukupa na abunda aza a Isra'ila o o'wo ta aza e Itoni, agba suru nle o to mpolo nu ukurusu u Wila wa Musa mejege. ²¹ Agba a damma le ta de a na vu to rocosu aza a Isra'ila a na a ri nden aṭsuma a Atakpaci, she a kuru Wila wa Musa wan. A na vu ta dansaa le she a pada muwun n le uryumbu wan, waru she a kuru agadu a tsu wan.

²² “Cine tsa a yuwain gogo, ana wo o'woi aza a tsu a uwwa ta de na vu ri pa? ²³ Yuwan ankuri, vu yuwan ili i na tsa a dansaa wu. Tsu ta na ama a nashi aza a na a yuwayin Asula akucunu. ²⁴ Vu bōlo ekere na ama a nda. Vu foḅo aciyawu adama a aganda a na a tsu yuwan adama a akucunu'u. Vu tsupa adama a puna aci e le. Dada ama ee reve adanshi a na a yuwain a aci a wu epen a da. E te reve a na voo tonon Wila wa Musa.

²⁵ “Tsu damma ta de Atakpaci aza e Itoni ili i na i lobonoi a yuwan. Tsu danaa le ta, she a lyuwa ili i na a cayi amali wan. She a tama akutsu a mpasa

wan, waru a tama nama na a pundaṛai wan. Tsu damma le ta waru she a yuwan tsipere wan.”

²⁶ Reve Bulu usu aṣala e le. Ana usana u tawai, reve u 'yawa u yuwan aganda a wulecu obolo na ama'a. Avu u uwa a Aa'isamapada adama u damma le mantsa ma na akucunu e le oo koto, reve a yuwan kucit adama a koyan atsuma e le.

E remei Bulu

²⁷ Ana a yuwain ayin e cindere a na akucunu'u oo koto, reve aza a Isra'ila o ro a na a ri e ida ya Asiya e ene Bulu atsuma a Aa'isamapada. Dada a 'yasain okolo a ama, reve e reme Bulu. ²⁸ Na a saali, “Aza a tsu, kamba ntsu! Vuma nda u ta garasa bata bata o ritosu ili i vama a tyo e ekere a ama a tsu obolo na Wila wa Musa, na adama a Aa'isamapada a nda. U zuwa ta ubata wa akiza u nda wo o'wo ili i wono a na u tarai Atakpaci a uwa pe.” ²⁹ Ozo o ro e le a shi ta de e ene Bulu obolo na Tarafima vuma va Afisu atsuma a lyuci. Adama o ndolo, a ta dansa u tara yi ta a uwa pe a Aa'isamapada'a.

³⁰ Reve ugbozu wa ama a lyuci suru u 'yon, avu ama a uwa a tawusa ni iladi bata bata. Dada e remei Bulu avu o utaa yi atsuma a Aa'isamapada reve a barushi nantsu va Aa'isamapada'a.

³¹ Ele o mpolo n na oo una yi, dada a dammai yali i gbaint yo obolo a asoja va Roma a na, lyuci suru ta de azama u daɓa na akina. ³² Reve u tarashi nan yali na asoja o ro, avu a suma a tyo ubata u na ama a ri ubolotowu. Ana aza a addama'a e enei zagbai'in na asoja a yi avu a lyawa malapa ma Bulu.

³³ *Avu* yali i gbai'in u reme Bulu, *avu* u zuwa a nla yi na akani e re. *Avu* we ece obolo a ama'a ko zane da Bulu'u, ni ili i na u yuwain waru. ³⁴ Reve akapi a saala ili i ro, akapi waru ili i ro ko'o. Ana wo o'woi a yuwusan ta elemu lon, u gura reve ili i na aa dansa shi, da da u zuwa a tarai Bulu a tyo o u'wa wa asoja. ³⁵ Ana a rawai a dasata, *avu* yisaali i yuwan abunda she na asoja'a a tanuyi Bulu a nlyungu adama a wawa yi. ³⁶ *Avu* obolo a ama'a a kuru adansa, "O kototo yi, o kototo yi."

Bulu yuwayin ama'a adanshi

³⁷ *Asoja* azama o oto yi atsuma a aasula o ukari wa asoja, *avu* Bulu damma yali i gbai'in, "Ko vu ta lyawa n yuwan adanshi na *avu*?"

Reve yali i gbai'in u usu atsuma a asalama u damma, "Vu gura ta Tseheleni?† ³⁸ Mu uwwa ta a na *avu* da za va Masar na tawayi nu u'yasun wa asuvu, *avu* vu pura ama a akpaka ukpakukupa unashi (4,000) a tyo o ogozo mantsa mo ro de shi. Ne da shi?"

³⁹ *Avu* Bulu usu, "O'o, *amu* za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu, lyuci na ri ili i ro atsuma a Kilikiya. Yuwan ankuri, lyawa n yuwan adanshi na ama'a."

⁴⁰ Ana zagbai'in u damma niyi u ta gura yuwan adanshi, reve Bulu isawan o udasata, *avu* u yuwaan ama iroci ne ekere tsara a rungwa. Ana a rungwai, da da u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama.†

22

¹ Da da Bulu dammai, "Aza a va na mbara n va, poloi atsuvu yu uwwa adanshi a na maa yuwan

adama a aciyawa.” ² Ana a uwwa niyi u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama* elentsu e le, a dashi ta polo atsuvu.

³ Avu Bulu lyuwa elime na adanshi, “Amu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu va Kilikiya, atsuma a Urishelima da n kungwai. Amu o rito mu ta e ekere a Gamaliya, avu gba u rito mu n kuru Wila wu nkaya n tsu suru. N shi ta no okolo e itoni ya Asula mejege. N shi ta ununa suru ndu i ri ana'an. ⁴ N casu ta vuma na suru kuruyi Ure wu Zagbain nda atsumalima, hali gba n zuwa ozo o ro o u'wa wa ali, ozo o ro gba hali n zuwa o una le. N dangula ko ali a da ko amaci a da shi. ⁵ Aabara a nan ganu na azagbain na aciyele a ta usu ne da a yuwain. Ele da a tsu ca mu mpepeline n na maa 'yawaa ubata wa aza a Isra'ila aza a tsu a na a ri Dimaska. Reve n reme aza e Itoni de n tawa ne ele Urishelima a mmalu na akani, adama a ca le atsumalima.”

Bulu dammai cine u ga'ain na Yesu

⁶ Avu Bulu lyuwa elime, adansa, “Ne da gba urana u ro nu urana a aci amu a marawaa Dimaska, dada ekan o ro diga zuwa e ikanai zuzu na amu. ⁷ Avu n riyā e ida, reve mu uwwa udyo a dansaa mu, ‘Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?’

⁸ “Reve n usu, ‘Zagbain, avu da zane?’

“Reve u usu, ‘Amu da Yesu va Nazara, za na voo bongishi!’ ⁹ Ama a na a shi obolo na amu e ene ta eka'an, agba a uwwa udyo'o shi.

¹⁰ “Avu me ece, ‘Zagbain, nye vu cigai n yuwan?’

* **22:2** Tsu'arama elentsu a na a yuwusain da atsuma a Urishe-
lima. Adama o ndolo a na a uwwa niyi a yuwusan elentsu e le a
uwa ta asalama.

“Reve Zagbain usu mu, “Yon vu uwa atsuma a Dimaska. Na vu rawa a ta damma wu ili i na vaa yuwan.’

¹¹ “Reve aza a na a ri obolo na amu o rono mu adanga a uwa Dimaska, adama a na ucira we eka'an wo o'woto mu ta irumba.

¹² “Vuma ro na a tsu de Hananiya shi ta pe na nden atsuma a Dimaska. Vumavasula da e ekere e itoni i Wila. Aza a Isra'ila a na a ri nden pe suru a tara yi ta vuma va abula da. ¹³ Reve u tawa wi isawan zuzu na amu, avu u damma, 'I'utsa i va Shawulu, ushi yeni ya wu.' Lo da me eneshi niyi!

¹⁴ “Avu u damma mu, 'Asula a nkaya n tsu a dangwa wu ta adama vu reve ili i na u cigai, waru ve ene Za va Abula, avu vu uwwa yi a adanshi. ¹⁵ Vu to o'wo za va alajiya a yi na vaa tara adanshi a tyo ubata biti, a dansaa uvadi suru ili i na vu uwwai ni ili i na ve enei waru. ¹⁶ Gogo mantse mo ulinga ma da, she vu lungusa mantse wan. 'Yon, a rumbu wu, avu vu de ala a yi, adama a zaza'wa unusu wa wu.' ”

Asula a damma ta Bulu yuwaan Atakpaci alajiya

¹⁷ Avu Bulu damma, “Ana n kambai Urishe-
lima urana u ro, amu atsuma a avasa atsuma a
Aa'isamapada, reve me ene alavu alavu. ¹⁸ Reve
me ene Yesu a adanshi. Reve u damma mu, 'Jika
vu utu Urishelima adama a na aa usu adanshi a wu
a na vaa ca adama a va shi.'

¹⁹ “Reve n usu, 'Zagbain, ama e reve ta n 'yawusa
ta a a'isa a'isa na n remi aza e Itoni ya wu na
n ru'wi nle. ²⁰ O una ta Istifanu adama a na u
yuwain adanshi adama a wu. N shi ta lo mishin

waru n usu t̄a ili i na a yuwain, āvu m piri ātugu a aza a na o una niyi.'

²¹ “Reve Zagbain damma mu, “Yon vu 'yāw̄a n t̄a lyungusu wu alanga ubāta wa Atakpaci.’ ”

²² Āvu obolo a ama'a o poloo yi atsuvu hali ubāta u na u d̄eyi, “Atakpaci.” Dada ā 'yāsāin ūd̄yo u le reve a saala, “O kototo cu'un vuma nda! O una yi! Wu ntsaa u dan̄a wuma shi!” ²³ Reve a uwa yisaali no o fodusoi ātugu na a kusha'wi mābul̄a ne ekere.

Bulu nāyali i gbain

²⁴ Adama o ndolo reve yali i gbai'in u zuwa o oto Bulu ātumā o ukari wā āsoja. Reve u zuwa a fufaba yi, adama u reve ili i na i zuwai ama a yuwusan yisaali a aci ā yi. ²⁵ Ana ā n̄l̄a niyi azama a fufaba yi, reve Bulu damma yali i na i ri lo mishin, “U lobono t̄a a fufaba za na ri umatsun u vuma vā Roma,† babu ā tsurā yi nu unusu?”

²⁶ Ana wu uwwai ne, reve u 'yāw̄a ubāta u yali i gbain yā yi, āvu u damma, “Nye i d̄a gba vu cigai vu yuwan? Vuma nda vuma vā Roma d̄a.”

²⁷ Āvu yali i gbai'in u rawa yā Bulu āvu we ece yi, “Damma mu, āvu vuma vā Roma d̄a?”

Āvu u usu, “Ee, āmu vuma vā Roma d̄a.”

²⁸ Āvu u damma Bulu, “She na n tsupai ikebe yā ābunda, dada n tsurā mo o'woi vuma vā Roma.”

Āvu gba Bulu usu, “Āmu umatsun wā Roma u d̄a.”

²⁹ Dada āsoja a na ā shi a cigai a fufaba yi, a lyawushi ana a uwwai āyi umatsun wā Roma u d̄a. Āyi fo yali i gbain† yā āsoja'a āvu wu uwwa wovon, ana u revei u zuwa t̄a ā n̄l̄a yi azama a fufaba umatsun wā Roma.

Bulu yuwan ta adanshi na Azagbain a Mbara

³⁰ Ana usana u tawai, ana yali i gbai'in u cigai u reve ili i na i zuwai azagbain a aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a aci a Bulu, avu u zuwa a bada yi. Dada u zuwai nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbara† suru o boloto. Reve u zuwa a uwa na Bulu avu u zuwa yi wi isawan a makakan me le.

23

¹ Avu Bulu varaa Azagbain a Mbara† esu, reve u damma, “Aza a va, hali ana'an n ri no okolo ukuƙu shi, ko ili i na yaa damatosun mu shi, adama a wuma u na n yuwain a makakan ma Asula.” ² Ana u dammai ne, reve Ananiya aabara a nan ganu zuwa ama a na a ri mishin zuzu na ayi basa yi o una. ³ Avu Bulu damma yi, “Asula a ta basa wu, avu za vi ikpa'a vu ta gashi afli e ishina! Vu danu ta lo, tsara vu yuwaan mu uge'etosu u Wila, avu da nda gba vu zuwai a basa mu, ili i na Wila u putsayi.”

⁴ Reve ama a na a ri mishin zuzu na ayi a damma Bulu, “Vu ciga ta vi isula aabara a nan ganu va Asula?”

⁵ Avu Bulu gba u usu le, “Aza a va, n reve a na ayi da aabara a nan ganu shi. Adama a na u tu uƙanu, ‘She vi isula zagbain va ama wan.’ ” ◇

⁶ Ana Bulu enei ozo o ro e le aza a Sadukiya a da, ozo o ro gba shi Afarishi,† avu u saala, “Aza a va, amu fo Mafarishi ma da waru mawun ma Mafarishi ma da. O una u na n zuwai okolo a na aa 'yasan akwakwa ayi da i zuwai aa yuwusaan mu

◇ 23:5 Mta. 22:28.

uge'etosu.” ⁷ Ana u dammai ne, reve Afarishi'i na aza a Sadukiya'a e teme mawasan v̄ani le, hali e ne'eshen ure. ⁸ Adama a na aza a Sadukiya† a usu a na nlingata mā Āsulā ko mukabi n ri lo shi, waru a usu nu u'yosun wā akwākwā shi. Afarishi gba a usu tā ili i ta'atsu i ndolo suru.

⁹ Reve e reme mawasan v̄ani le, hali munlu n Wilā† ma Afarishi n 'yon mishin āvu a yuwan mawasan o unā wā Bulu. Āvu a 'yāsan udyo zuva, adansa, “Tse ene unusu u na vuma nda yuwain shi. Nu ululu u dā ko malingata mā Āsulā ma dā ma yuwaan niyi adanshi gba?” ¹⁰ Mawasa'an u suḍuwa tā hali ama'a a karā o morono mā Bulu ebele ra ra ra. Daḍa yali yā āsoja i bungai ure u na wāa karā nā Bulu adama o wovon u na a tāwā a kakara yi. Reve u zuwa āsoja a tara yi a tyo o ukari wā āsoja.

¹¹ Na ayin o ndolo, reve Zagbain tāwā ubatā wā Bulu āvu u damma yi, “Vu gbama okolo, Bulu. Cine vu yuwayin ama adanshi ā vā Urishelima, ne dā fo vaa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani ā vā a Roma.”

Ifobi i na o una Bulu

¹² Ana usana u tawai, reve aza a Isra'ila o ɓolo unā, āvu a yuwan akucunu a na aa lyuwa shi, agba oo sowo ili shi, she no o una Bulu. ¹³ Ama a na a yuwain akucunu a nda a la'a tā ama amunga. ¹⁴ Āvu a 'yāwā ubatā u nan ganu a gbagbain na azagbain o ro, reve a damma le ili i na a yuwain. “Tsu nlā tā aciyatsu na akucunu a na tsa a lyuwa shi waru tsoo sowo shi, she nā tsu una Bulu. ¹⁵ Adama a nda, aḍu Azagbain a Mbara† i damma yali i gbain u tāwāā ḍu nā ayi, vadamma i ciga tā i

dashi petelyuwe adanshi a yi ulobonu. Reve ātsu gba tsu dānā uvawun tsarā tsu una yi o ure.”

¹⁶ Ana mawun ma zakpara mā Bulu ma uwwai ili i na o fōboi a na aa yuwan nā ayi, reve u karā ā tyo o ukari wā āsoja avu u kambuwā Bulu.

¹⁷ Avu Bulu de yali i tā atsumā ā āsoja ā Roma'a. Reve u damma yi, “Vu 'yāwā nu ulobo u nda a zagbain vā wu, u tā ni ili i na waa damma yi.”

¹⁸ Avu vuma u usu, avu u tara ulobo'o ā 'yāwā ubatā u na zagbai'in u ri.

Reve u damma, “Vuma na ri o u'wa wa ali na ā tsu de Bulu dā pati numu n tara ulobo u nda ā tāwā ubatā wā wu, adama a na u tā na adanshi a na u cigai u damma wu.”

¹⁹ Avu yali i gbain† yā āsoja'a u guzā yi ukere, reve ā tyo ā m̄bangā, avu we ece yi, ayi ā nde'en, “Nye vu cigai vu damma mu?”

²⁰ Reve u usu yi, “Ama o ro a ta zama a pati wu vu 'yāwā nā Bulu ubatā wa Azagbain a Mbarat̄ a aza a Isra'ila nfa'an. A ta damma a ciga tā e petelyuwishe adanshi ā yi. ²¹ Amma she vu tara yi ā 'yāwā wan! Ama upasu na amunga ā tā de uvapu azama o una Bulu o ure. A kucina tā a na aa lyuwa shi, waru oo sowo shi, she no o una yi. Ā tu ufobu a pura vu usu ipati i le.”

²² Avu yali i gbai'in u damma yi, “She vu lyawa za reve a na vu damma numu adanshi a nda wan.” Avu u lyawa yi u karā.

A tara tā Bulu ā tyo Kasariya

²³ Ana ulobo'o u karāi, avu yali i gbai'in u de nan yali e re, reve u damma le, “I fōbo na yāa karā ā 'yāwā Kasariya ni irumu kucci va ayin obolo nā

asoja ukpakure (200), na asoja a na a tsu kumba ido kupocindere (70), na asoja ukpakure (200) na a tsu yuwan nlangi ni ibata. ²⁴ Adu waru i zamiya Bulu ido i na waa kumba. Avu i 'yawato yi ubata wa gwamna Feli gbaga.”

²⁵ Avu yali i gbai'in u dana mepepeline ma nda a tyo ya gwamna'a:

²⁶ “Amu Kaladiya Lisiya n te icasu yi zagbain gwamna Feli:

²⁷ “Aza a Isra'ila o ro e reme ta vuma nda, reve a shi a ciga o una yi. Amma ana n revei vuma va Roma da, dada n jikai obolo na asoja a va reve n wawa yi. ²⁸ Ana gba n cigai n reve unusu wa yi, reve n tara yi a tyo o ukobu wa Azagbain a Mbaraf n le. ²⁹ Diga na n revei nronuloi n na aa yuwusan na ayi adama a Wila u le da. Reve me ene ili i na i rawai a zuwa yi o u'wa wa ali ko o una yi da shi. ³⁰ Avu waru nanza damma mu ifobi i na aa yuwusan, tsara o una yi, ayi da i zuwai n zuwai a tara niyi a tyo ya'awu. Waru n damma ta aza a na a ri na adanshi na ayi a tawa ubata wa wu.”

³¹ Na ayin o ndolo, dada asoja'a a tarai Bulu a tyo a lyuci va Antipatari ununa zagbain le damma nle.

³² Ana usana u tawai, reve a lyawa asoja a na a tsu kumbusa ido a tara yi o koso tyo Kasariya. Reve asoja e ida a kara a kamba o ukari wa asoja u le.

³³ Ana a rawai Kasariya, reve a ca Bulu e ekere a gwamna'a na mepepeline'e. ³⁴ Ana gwamna'a u deyinuna e mepepeline ma na a ca niyi, reve we ece Bulu ko ayi za vi ida i ne i da. Avu Bulu usu a na, “Amu za va Kilikiya da.”

³⁵ Avu gwamna u usu yi, “N to polo atsuvu a va mu uwwa adanshi a wu, a mantsa ma na aza a na

a ri na adanshi na avu, a tawai.” Reve u zuwa a kpada yi pe o u'wa u na Hiridu† suwai.

24

Feli ge'eto ta Bulu

¹ Ana a yuwain rana ton, avu ama o ro a tawa diga Kasariya adama a damma unusu u na Bulu yuwain. Ananiya aabara a nan ganu a da a danai na azagbain a Isra'ila na Taratulu za va adanshi a mantsa mo uge'etosu. ² Ana e deyi Bulu a uwa o ukobu wa Feli, avu Taratulu damma gwamna unusu wa Bulu. Reve u damma, “Zagbain Feli, nu ujimu vu tawa ta na nden mo okolo atsuma a tsu, waru vu yuwan ta ulinga nu ugbozu wa wu, waru o una u na vu ri na majiyan me elime, ayi da i zuwai ama a tsu a ri a nden mu ulobonu. ³ Zagbain Feli, ama a tsu ubata suru o to godyusho wu. ⁴ Amma n kadatowa wu ta vu yuwaan mu ankuri, vu ca mu ugbozu wa wu ne'en ke'en, tsara n damma wu unusu u na tsu remei vuma nda na ayi.

⁵ “Tsu reme ta vuma nda za vu u'ya^sasan wo okolo wa ama a da. Vuma na zuwusai aza a Isra'ila atsuma o uvadi suru nlangi. Waru ayi zagbain vo mobolo ma Aza a Nazara da. ⁶ Hali u shi ta u ciga u lungusa tsu Aa'isamapada. Dada tsu reme niyi.

[⁷ “Tsu shi ta tsu ciga tsu ge'eto yi na Wila u tsu. Agba Lisiya yali i gbain u usa yi ta nu ukadu e ekere a tsu. Avu u zuwa tsu tsu tawa o ukobu wu uge'etosu wa wu, tsara tsu damma wu unusu u vuma u nda.]*

* **24:7** Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

⁸ “Vu ta tsura amayun e ili i na tsa a dansa e ekere a yi nna vu koto yi ugbozu na yeci na aciyawu.”

⁹ Reve aza a Isra'ila a usu, a na mejege ma da ili i na Taratulu dammai suru.

Bulu usuyi Feli

¹⁰ Ana gwamna damma niyi u yuwan adanshi, avu Bulu usu yi, “Zagbain Gwamna, n reve ta a na vu ta ge'etosu ama e ida i tsu a'wan na abunda. Waru n ta yuwan adanshi adama a aciyawa na mazanga. ¹¹ Vu ta gura kari mu ana, avu vu reve babu usan u kara rana kupa ne ejere shi a na n 'yawai Urishelima adama n yuwan aganda a Aa'isamapada. ¹² N yuwan mawasan na za atsuma a Aa'isamapada shi. Waru n zuwa nlangi ko a aa'isa a ta shi, ko ara'an atsuma a lyuci shi. ¹³ Adanshi a na ama a nda adansa aa gura damma wu mejege ma adanshi'i ununa u ri shi.

¹⁴ “Gogo ili i ta i da ma usu, ana a dammai n ta kurusu Ure wu Zagbain u na aa dansa amayun a da shi. Agba n tsu yuwaan ta Asula a nkaya n tsu aganda, waru n usu ta ili suru i na i ri ufanu a atagada a Amasula. ¹⁵ N ta nu uzuwu wo okolo a tyo e ekere a Asula a ta 'yasan aza a abula na aza a na e revei Asula shi diga atsuma a aakwakwa, ne da fo ama a nda a danai nu uzuwu wo okolo. ¹⁶ Ayi da i zuwai n cigai n yuwan wuma u sa'ani adama n tsura nden mo okolo a makakan ma Asula na ama suru.

¹⁷ “N jima ta ana n tawai Urishelima. Gogo, n tawa ta ni ikebe i na maa kamba ama a va ne ele, avu waru n yuwaan Asula kucci. ¹⁸ A mantsa ma na aza a na a karishi mu ana e ene numu a Aa'isamapada, n dana ta o mokotoo ma aganda a

matawa ma nshinda. Ama a dana obolo na amu shi, waru ko za dana a nlangi shi. ¹⁹ U ta dana ulobonu ama a Isra'ila diga e ida ya Asiya a na a dana lo a tawa pa nna a ciga ta a kari mu ana. ²⁰ Waru ama a na a ri pa a damma wu unusu u na Azagbain a Mbaraf e reme numu na ayi, ana a yuwain uge'etosu wa adanshi a nda. ²¹ Ili i ta i na a gura damma a aci a va ayi da, a na n yuwan ta adanshi a nda nu udyo zuva o ukobu wu uge'etosu u le, 'Ana'an n ta a atsumalima adama a na n cayi okolo a na aa kambato akwakwa wuma.' ”

²² Feli gwamna vuma da na dana nu urevu wu Ure wu Zagbain, reve wi isawaton le, avu u damma, “Na Lisiya zagbain vu ukari wa asoja wa Urishelima tawa, dada moo koto uge'etosu.” ²³ Avu u zuwa yali piri Bulu'u, agba she a kpatu yi wan. Waru she a putsaa n'utsa ma yi n kamba yi wan.

Bulu yuwan ta adanshi na Feli

²⁴ Ana a yuwain rana meketeci, avu Feli tawa na ka va yi. Za na a tsu de Durusila, waru za va Yahuda da dana. Avu a lyungu vuma ro dewe le Bulu, reve o polo atsuvu e le ana waa dansaa le adama o ucawu wo okolo e ekere e Yesu Za vi Iwawi. ²⁵ Bulu yuwan ta adanshi ne ele adama a abula, nu uguzu wa aci, nu uge'etosu u na u ri lo a tawa, avu adanshi'i a ju'wan Feli lon. Reve u damma Bulu, “U rawa ta ne ne'en. Vu ta gura kara. Amma na n tsura mantsa, n ta lyunguwa wu vu tawa.” ²⁶ U ta zuwusa okolo gashi Bulu ta ca yi ikebe, dada waa yuwusan uro na ayi kuci adama wu uwwusa ili i na vuma nda aa damma.

²⁷ Ana a yuwain a'wan e re a yuwusan ne, avu o utaa Feli o ootogu a yi. Reve Poruku Fesutu wo o'wo gwamna. Amma o unā u na Feli cigai u tsara icigi e ekere a azagbain a Yahuda, avu u lyawa Bulu o u'wa wa ali.

25

Bulu tarai adanshi a tyo ya Kaisa

¹ Fesutu rawa ta Kasariya, tsara u fara ulinga u tsugwamna. Ana u yuwain rana ta'atsu, reve u lyawa Kasariya u kara a tyo Urishelima. ² Pe da nan ganu a gbagbain na azagbain o ro a Isra'ila a cina niyi adama a Bulu. Avu waru e ece yi ³ ko u ta ciga u tawa na Bulu Urishelima. A pati yi ta u tawa na ayi, adama a na a ta azama a vawan yi, tsara o una yi a mantsa ma mmalu.

⁴ Avu Fesutu usu le, “Bulu tu ugutsuwu a Kasariya, waru maa jima shi, n ta 'yawa de na aciyava. ⁵ Nnu u yuwan ili i na i lobonoi shi, i lyawa azagbain a du a kuru mu, avu a damma ili yu uwuyan u i na u yuwaan ndu de.”

⁶ Fesutu dana ta de Urishelima hali rana kunla a tyo rana kupa, avu u kara a tyo Kasariya. Ana usana u tawai, reve u danu o ukobu wu uge'etosu, avu u damma le a tawa na Bulu. ⁷ Bulu a ma'uwaa, avu azagbain a Isra'ila a na a tawai diga Urishelima o boloto a kandaruwa yi e memere. Avu a damma ili yu uwuyan u ya abunda a na u yuwain, agba a gura damma amayun a adanshi a ta shi.

⁸ Bulu gba u wasan ta ili i na a dammai suru a aciyayi, reve u damma, “N ri nu unusu shi. N yuwan unusu a tyo a Wila wa aza a Isra'ila shi, ko a Aa'isamapada, ko a tyo a gwamnati va Roma shi.”

⁹ Fesutu shi ta ciga u yo'onoto azagbain a Isra'ila okolo. Dada we ecei Bulu, “Ko vu ta usu vu kara a tyo Urishelima, tsara a yuwaan wu de uge'etosu wa adanshi a nda a makakan ma va?”

¹⁰ Avu Bulu usu, “O'o! Ukobu wu uge'etosu u nda wa Roma u da, adama a nda a da aa yuwaan mu uge'etosu pa. Avu na aciyawu vu reve ta na n ri nu unusu e ekere a aza a Isra'ila shi. ¹¹ Nna n yuwan ta ili i na i rawai o una mu, n 'yuwan yu una mu shi. Amma nna n ri nu unusu shi, ko avu ko za ro lo na rawai u ca mu e ekere a ama a nda hali o una mu shi. N te ipati a tara adanshi a nda a tyo ya Kaisa† mogono ma Roma.”

¹² Reve Fesutu dammulai na aza o ucasu wa asala a yi, avu u usu yi, “U lobono ta! Vu pati ta a tyo ya Kaisa, vu ta gba a tyo ya Kaisa!”

Fesutu na Agaripa mogono

¹³ Ana a yuwain rana re, avu Agaripa* mogono na ka va yi Baranisi a tawa Kasariya, tsara a raba Fesutu. ¹⁴ A danu ta de rana meketeci, ana Fesutu kambuwai Agaripa mogono adanshi a na a dansa adama a Bulu. Avu u damma, “Vuma na a zuwai o u'wa wa ali ta pa, za na Feli lyawai o u'wa wa ali, tsara n yuwan uge'etosu wa adanshi a yi. ¹⁵ Ana n danai Urishelima, nan ganu a gbagbain na azagbain a Isra'ila a yuwusan ta adanshi a yi, hali a patishi mu m padaa yi ugana wu ukwa.

¹⁶ “Amma n damma le ta, atsu aza a Roma u ri n yuwan tsu yuwaan za vu unusu uge'etosu shi, she na a 'yawa na ayi ubata aza e ida. Waru a tsu lyawa

* **25:13** Ayi vuma nda ulobo wa Hiridu Agaripa da a na e deyi atsumo o Aji. 12:1-22. Aala a ta a da le na dada va yi.

yi t̄a u yuwan adanshi a na a 'yāwāi nā ayi o ukobu wu uge'etosu a makakan ma aza a na a 'yāwāi na adanshi'i. ¹⁷ Adama o ndolo, ana a tawāi pa obolo nā amu, n lungusa mantsa shi, n danu t̄a o ootogu o uge'etosu, avu n zuwa a tawaa mu nā ayi. ¹⁸ Agba ana ama'a a 'yoyin a na aa yuwan adanshi a na a ri nā ayi a tyo e ekere a Bulu, a gura damma ko ili i t̄a yu uwuyan u i na n shi aa majiyan a damma shi. ¹⁹ Adanshi e Itoni i le a da, waru adama a za na a tsu de Yesu na kuwai a na Bulu gba a dansa u t̄a wuma. ²⁰ Amu gba n shi t̄a n lamba ununa ma kari yi ana a adanshi a nda. Reve me ece yi ko u t̄a usu u 'yawa Urishelima tsara a yuwaan yi uge'etosu wa adanshi a nda. ²¹ Bulu gba u pati t̄a a lyawa mogono ma gbain ma uwwa adanshi'i. Dada n zuwai a zuwa yi o u'wa wa ali hali n fofo, avu n tara yi a 'yawa ya Kaisa.”

²² Avu Agaripa damma Fesutu, “N ta ciga mu uwwa ili i na vuma nda aa damma.”

Dada Fesutu damma niyi, “Nfa'an, vu ta uwwa yi.”

Bulu nā Agaripa

²³ Ana usana u tawai, avu Agaripa nā Baranisi o oto itana i tsugono reve a tawa obolo na azagbain a asoja na azagbain a lyuci. Avu Fesutu zuwa a tawa nā Bulu. ²⁴ Avu Fesutu yuwaan le adanshi u damma, “Mogono Agaripa obolo no omocin a gbagbain a na a ri pa, kalyuwai vuma nda! Aza a Isra'ila a na o utai Urishelima nā Kasariya suru a tawa t̄a ya'a va a patishi mu n zuwa o una yi. ²⁵ Agba a yindi i va, u yuwan ili i na i rawai o una yi shi. Ana wo o'woi u pati t̄a a 'yawa na adanshi

a yi o ukobu u mogono ma gbain, ayi da i zuwai n jiyain n 'yawa na adanshi a yi ubata u mogono ma Roma.† ²⁶ Agba n ri na amayun a adanshi na maa danaa mogono adama a vuma a nda shi. Ayi da i zuwai n tawai na ayi a makakan ma du suru. Waru n tawa ta na ayi a makakan ma wu, mogono Agaripa. Na tsu koto adanshi a yi, dada maa tsura ili i na maa dana. ²⁷ A yindi i va u to o'wo ulambu wu ugbozu n tara vuma na ri o u'wa wa ali a tyo o ukobu u mogono ma gbain babu mejege ma adanshi e ili i na u yuwain!”

26

Agaripa yuwan ta adanshi na Bulu

¹ Avu Agaripa damma Bulu, “Vu yuwan adanshi na aciyawu, mu uwwa.” Avu Bulu 'yasan ekere a yi zuva, tsara ama a rungwa. Reve u teme adanshi, avu u damma, ² “Mogono Agaripa, n ta na mazanga a na n tsurai mantsa ma na maa yuwan adanshi a makakan ma wu ana'an. N geshe aciyava adama a adanshi a na ama a va a tawayi ubata wa wu. ³ N reve ta vu ta nu urevu wa agadu a aza a Isra'ila lon na cu'un vu nden n le. Gogo, vu yuwan ankuri vu polo atsuvu a wu vu uwwa mu ulobonu!

⁴ “A kungwato mu ta a Tarsu nu urevu wi ili suru wa aza a Isra'ila na atsuma a Urishelima. Azagbain a Isra'ila a ta nu urevu u nda suru. ⁵ E reve mu ta nu ujimu, waru a ta nu urevu u na amu Mafarishi ma da, aza a na a la'ai wila atsuma o ure wi itoni i tsu. A ta gura damma ne, nna a ciga a damma mejege. ⁶ Gogo, n ta mishin e ge'etosu mu adama o uzuwu wo okolo a na n

zuwai a nzuwulai n na Asulā a yuwayin ama a tsu nu ujimu. ⁷ Nzuwulai n nda n da n zuwai gundo tsu kupa ne ejere a yuwusaan Asulā aganda urana na ayin. Nzuwulai n nda n tawaā ta nu uzuwu wo okolo. Mogono ma va, adama a na n ri nu uzuwu wo okolo a nda a da aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a va pa nda. ⁸ Nye i zuwai woo o'wo usan vuma usu a na Asulā a tsu 'yasan ta akwakwa?

⁹ “Amu aciyava n shi ta n ciga n putsaa na malyuwa me elime na mayan ma adanshi e Yesu va Nazara. ¹⁰ Nan ganu a gbagbain a ca mu ta ucira u na maa yuwan ili i nda suru, waru n reme ta aza e Itoni na abunda a Urishelima, reve n zuwa ukere u va fo tsara o unusa le. ¹¹ N zuwa ta a fufaba le a mantsa na abunda atsuma a a'isa, ko u ta zuwa le a wasan Kristi Zamawawa. N dana ta na tsushu'un ne ele lon, hali n karishi le ana a tyo e ilyuci ya alanga e ida yo omocin, avu n zuwa le de atsumalima.”

Cine Bulu ga'ain na Yesu

¹² Avu Bulu lyuwa elime, adansa, “Urana u ro n dana ta atsuma a mmalu a tyo Dimaska, tsara n yuwan ulinga u nda, na mepepeline ma na ma ri nu ucira u na nan ganu a gbagbain a zuwai ukere. ¹³ Mogono, a tyo o urana a aci, dada ekan a na a la'ai ekan o urana o utai de zuwa, avu u reme mu esu obolo na aza a na a dana na amu. ¹⁴ Atsuma a tsu, koyan riya ta e ida. Reve mu uwwa ufo a yuwusaan mu adanshi na Tsu'arama,† adansa, ‘Shawulu, Shawulu, nye i zuwai voo bongishi mu? Tsulo tsa da na nan yuwan nlangi na aadanga a aguba.’

¹⁵ “Reve me ece, ‘Avu da gba zane, Zagbain?’

“Avu Zagbain u usu, ‘Amu da Yesu za na voo ɓongishi. ¹⁶ 'Yon gogo! Ili i na i zuwai n tawai ubata wa wu gogo, n dangula wu ta vo o'wo aag-bashi a va, reve waru vu damma ili i na ve enei. Vu ta damma uvadi ili i na i farai pa, na mantsa mo ro na ve ene mu. ¹⁷ N ta lyungusu wu a tyo ubata wa aza a Isra'ila, waru n ta lyungusu wu a tyo ubata wa Atakpaci. N te kefe wu na va a 'yawa ubata u na n lyungu nuwu. ¹⁸ N ta ciga vu kpatu'wa esu e le, reve waru vu vadala le a lyawa irumbu a tyo ubata e ekan. Avu a vadala a lyawa ucira u Male a kamba ubata wa Asula. Asula a ta yuwaan le gafura vu unusu u le, avu a tsura ure obolo na ama a na a tawai nshinda n le adama o ucawu wo okolo e le ya'a va.’ ”

Ulinga wa Bulu

¹⁹ Avu Bulu damma waru, “Ne da waru, mogono Agaripa, n wasan shi. ²⁰ N fara ta yuwaan aza a Dimaska alajiya. Avu n kara a tyo Urishelima hali a tyo e ida ya Yahuda. Reve waru n kara a 'yawa ubata wa Atakpaci. Avu n damma le, ama suru a lyawa mayan mo unusu, avu a vadala a kamba ubata wa Asula. Reve a yuwan isa'ani tsara o roco ama a na a vadalai.

²¹ “Ayi da i zuwai aza a Isra'ila e reme numu a Aa'isamapada, azama o una mu. ²² Amma Asula a kamba mu ta, ayi da i zuwai n ri wuma ana'an, tsara n damma ama amayun a nda, diga a vuma ke'en hali a tyo o mogono ma gbain. Ili i na n dammai suru ili i na amasula na Musa dammai da na yaa fara. ²³ Ili i na gba yaa fara, ele da Zamawawa to sowo atsumalima, ayi da waru wo o'woi vuma vu ufaru na 'yoyin atsuma

a akwakwa, waru u ta dana ekan e ekere a aza a Isra'ila na Atakpaci.”

²⁴ Bulu atsuma adanshi, reve Fesutu yuwan adanshi nu uɗyo zuva, “Bulu vu jaara ta wayan? Abunda e desununa u zuwa ta mapuna ma wu ma sada!”

²⁵ Avu Bulu kambuwa yi, “N jaara shi, Zagbain Fesutu. Ili i na maa dansa amayun a da, waru u ta nu urevu u sa'ani. ²⁶ Agaripa mogono u ta nu urevu wi ili i nda. N ta yuwusan adanshi babu wovon, n reve ta u ta nu urevu wi ili i na i farai de nu ujimu. Ili i nda i fara o oboguzu o ro usokowu shi. ²⁷ Agaripa mogono, vu ca ta okolo na amasula? N reve ta vu ca ta—”

²⁸ Reve Agaripa gbandara yi ne'en, “Vu ta a majiyan vu to o'woto mu za vi Itoni a mantsa wa'a?”

²⁹ Avu Bulu usu yi, “Ko nu u tara mantsa me ke'en ko mantsa ma abunda, avasa a va ayi da avu na aza a na a uwwusa mu ana'an yoo o'wo ununa amu n ri! Shede maa ciga du i dana wunlu na akani a nda shi.”

³⁰ Avu mogono Agaripa, na gwamna Fesutu, na Baranisi, na aza a na a dana obolo ne ele suru a 'yon reve a kara a lyawa ubata'a. ³¹ Ana a dammulai vani le, avu a damma, “Vuma nda yuwan ili i na i rawai o una yi shi, ko a zuwa yi o u'wa wa ali shi.”

³² Hali Agaripa damma Fesutu, “O una u na u pati ntsu tsu 'yawa na adanshi a yi ya Kaisa da goon yaa putsaa tsu tsu lyawa yi.”

27

Bulu uwa ta a wantsun a tyo a lyuci va Roma

¹ Ana mantasa ma na tsaā kara a tyo Italiya yuwain, avu a zuwa Bulu na akapi a ama a na a danai o u'wa wa ali e ekere a yali ya asoja i na a tsu de Juliyo tsara u kalyuwa le. U dana ta pe atsuma a azagbain a asoja a na a tsu de Asoja a Kaisa Mogono. ² Arista dana ta fo obolo na atsu. Ayi vuma lyuci va Tasalonika da upasu wi ida ya Makidoniya. Tsu uwa ta wantsun u na wu utai Adaramiti. Ama a na a luwusa wantsu'un a shi ta a yuwan majiyan ma na e isawan a mulyuci n na n ri a nge'en m mala mi ida ya Asiya.

³ Ana usana u tawai, reve tsu uwa atsuma e ida ya Sida. Juliyo zagbain va asoja u yuwusaan ta Bulu isa'ani lon. Hali u lyawusa yi u kalyuwusa n'utsa ma yi, tsara a ca yi ili i na u cigai suru.

⁴ Ana tsu lyawai lyuci va Sida avu upepu u purusa tsu, avu tsu kara a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kuburu, tsara tsi ivuwan nu upepu'u.

⁵ Reve tsu kara a tyo uyagi a mbaṅga ma Kilikiya na Bamafiliya, hali tsu rawa a lyuci va Mira e ida ya Likiya. ⁶ Dada yali'i u tsurai wantsun u na wu utai diga a lyuci va Iskandariya waru u dana ta a tyo Italiya. Adama o ndolo a da u zuwa ntsu, tsu uwai a wantsu'un.

⁷ Tsu yuwan ta mmalu ma atsumalima mu upepu ni ikefu i mala rana kpara. Ana tsu yuwain atsumalima lon, reve tsu rawa zuzu na lyuci va Kinida. Avu upepu u putsaa tsu a na tsaā kara elime. Dada tsu kandaruwai a tyo e ida i memere ma mini ma Karita zuzu nu ubata u na a tsu de

Salamani, upasu u na Karita ee geshee tsu up-epu'u. ⁸ Ne da tsu yuwain mmalu na atsumalima hali tsu rawa a wisawatan u wantsun u na a tsu de Ubata u Sa'ani u Wivuwun, zuzu na lyuci va Lasiya.

⁹ Tse ene ta lyushi yuwan ta zuzu, waru uluwu u wantsu'un u to o'wo na meleshe lon. Amayun urana wa Abuki u Mayan ma Gafura mo Unusu*† ma kara ta. ¹⁰ Avu Bulu yuwan adanshi na azagbain adama a mantsa ma mmalu'u. Reve u damma, "Azagbain, n ta yuwusan majiyan na tsu lyuwa elime na mmalu n nda tsu ta uwa atsumalima lon. Tsu ta ga'an ni iwuya i na yaa lungusa wantsu'un. Tsu ta waru o oco itana i na i ri a wantsu'un a mini. Ama a ta uwwa usan lon, waru wuma u tsu u ta dana e ekere e iwuya."

¹¹ Yali† ya aza o u'wa wa ali'i gba u usu adanshi a Bulu shi, avu u usu adanshi a zagbain vu uluwusa u wantsu'un na za wantsu'un. ¹² Ana wo o'woi Ubata u Sa'ani u Wivuwun u tu ukpatu'u lon, waa dana ulobonu lyushi koto wantsun u le lo shi. Reve ozo o ro e le a damma a lyuwa elime na mmalu, tsara a rawa a lyuci va Finikiya, adama lyushi cina le de. Finikiya wisawatan u wantsun u sa'ani u da a Karita,† za na a kalyuwusa ugana a tyo alivu nu uyagi a tyo alivu.

A ga'an ta nu upepu

¹³ Ana upepu u sa'ani u farai e kebushe diga uyagi, reve aza o uluwu u wantsu'un a yuwan majiyan a mantsa ma sa'ani ma da a yuwain mmalu

* **27:9** Aza a Isra'ila a tsu yuwan ta abuki a nda e memere mo Woto wa Kupa. Mantsa mo ndolo ma da Mala me Memere ma tsu dana ujaaru.

cine o foboi. Avu o fodo rumu na a tsu vari a mini tsara wi isawaton wantsun, reve a kuru a nge'en m mala a tyo a nge'en mi ida ya Karita. ¹⁴ Amma avu abajini o upepu u na a tsu de "Upepu wu Ugana na Asana" u kebe tsu a tyo e memere ma mini. ¹⁵ Reve upepu'u u faba wantsun u tsu, hali tsu kuda a wala a tyo ubata u na tsu cigai. Avu tsu lyawa upepu'u u pura wantsu'un.

¹⁶ Avu tsu kuru na nge'en mi ida i memere ma mini ma Kawuda e ebele a na upepu waa damaton tsu shi. Tsu yuwan ta ukadu u na tsaawawa wantsun u ke'en adama u langa wan. Avu tsu nla yi a wantsun u gbain. ¹⁷ Ana tsu rono i wantsun u ke'en, tsu tawato niyi ubata wu zagbai'in, avu aza a wantsu'un a nla wantsun u gbai'in na amunga akandarawa, tsara wo o'wo ubolu. Avu a cipato aapalutsu a wantsu'un adama u kara ben, tsara u gama mabula ma Siriti wan. ¹⁸ Ana usana u tawai, a yuwan ta upepu wu ucira, hali a varishi itana a mala. ¹⁹ Ana usana u tawisai, reve aza o uluwu u wantsun a varishi itana i wantsu'un ne ekere e le. ²⁰ Ne da upepu'u u damatosun ntsu, agba u jebe shi, hali rana abunda. Upepu'u u pala ta urana ni italyo'o, hali tsu tawa okolo a na tsaawawa la'a.

²¹ Ne da tsu danai babu za na lyuwai ilyalya. A tyo de dada Bulu dey i ama a wantsu'un, reve u damma le, "Ama a nda, nni i shi yu uwwa mu a na tsu lyawa Ubata u Sa'ani u Wivuwun shi. Ni i shi i yuwan ne, tsu shi a tsura antsu a nda shi, waru ko ili i ta i tsu tsu shi a lamba shi. ²² Amma gogo i gbama okolo, ko za pa na waa kuwa shi, amma tsu ciga tsu 'yuwan wantsu'un u ta li'a a mini. ²³ I reve amu vuma vu u'wa wa Asula u

da, waru n tsu yuwaan yi ta aganda. Na ayin o yon, Asula a lyungu ta malingata ma yi a tyo ya'a va. ²⁴ Malingata'a wi isawan ta a nge'en n va, reve u damma, 'Bulu she vu uwwa wovon wan! Vu te isawan a makakan mo mogono ma gbain Kaisa. Waru adama a wu a da Asula ni isa'ani ya yi waa wawa ama a na a ri a mmalu obolo na avu.' ²⁵ Adama o ndolo i gbama asuvu! N ca ta okolo e ekere a Asula, ne da woo o'wo. ²⁶ Ko na wo o'woi, upepu u to oco tsu e ida i memere ma mini waru wantsun u tsu u ta li'a."

Upepu'u u lyuwa ta elime

²⁷ Tso yuwan ta rana kupa na aza a nashi upepu'u e kebushe wantsu'un a tawa ubata u nda nu ubata u ndede o uyagi u mala'a e ida ya Italiya. Amma a tyo e memere ma ayin o urana wa kupa na aza a nashi, dada aza o uluwu u wantsu'un e revei a na tsu rawai zuzu ni ida. ²⁸ Dada o rito, reve a cina aru'un a mini'i udasuwu ukpaku nu ushin (120). Ana a karai ke'en, reve o ritowiso avu a cina aru'un a mini'i udasuwu kupakucci. ²⁹ Avu a fara a uwusa wovon u na upepu wee kebe tsu a tyo ubata wa atali e ida'a. Dada a varyi irumu yu ume i nashi o ucinu u wantsu'un, tsara u putsaa wantsu'un na mmalu. Reve e teme a yuwusan avasa a patishi Asula usana u tawa le bgaga.

³⁰ Reve aza o uluwu u wantsu'un a shi a ciga a lyawa wantsu'un. Avu a tara mawantsun, reve a zuwa a mini vadamma a ta vari rumu vu ume elime a wantsu'un tsara a pusaan aza e le ugbozu. ³¹ Reve Bulu damma yali na asoja, "Nna ama a nda e isawan atsuma a wantsun u nda shi, babu ununa yaa yuwan i la'a." ³² Ana a uwwai ne, reve asoja'a

a pupada amunga a mawantsu'un, avu a lyawa yi pe a mini.

³³ Usana azama matawa, avu Bulu pati le a lyuwa ilyalya, adansa, “Aza a va, tsu yuwan ta rana kupa na aza a nashi a na tsu yuwain mmalu ma atsumalima a mini, agba tsu lyuwai ili i ro shi. ³⁴ Adama o ndolo n ta patishi du i lyuwa ilyalya adama a lafiya du, ana wo o'woi ko vuma ta atsuma a du aa lamba anji a ta a aaci a yi shi.”

³⁵ Ana u dammai ne, avu u tara opopofu, avu u yuwaan Asula mazanga, reve wu bubusa yi, avu u tama. Ne da u yuwain a makakan me le suru.

³⁶ Avu suru nle a dashi ugbamu wa asuvu, reve ele fo a lyuwa ilyalya. ³⁷ Abunda a tsu na tsu danai pe atsuma a wantsu'un gba atsu da tsu danai ama ukpakure na kupocindere na aza a tali (276).

³⁸ Ana a lyuwa a cuwain, reve o oco ishina ya abunda tsara a sada ume u wantsu'un.

Wantsu'un wu boso ta

³⁹ Ana usana u tawai, aza o uluwu u wantsu'un a gura reve e ida i na a ri shi. Amma e ene ta oboguzu o ro a na a ri na wuyun. Reve a yuwan majiyan ma na aa luwa wantsu'un a 'yawa ubata u wuyu'un. ⁴⁰ Avu a pupada amunga a na a tsu nlaa irumu yu ume, reve a lyawa le pe a mala'a. Avu a bada amunga a na a nlai aaci o uwalata u wantsu'un fo a mantsa ma ta. Reve a kara a 'yasan aapalutsu a wantsu'un ununa waa zuwa upepu u kebe wantsu'un a tyo elime hali a rawa a nge'en m mala. ⁴¹ Agba wantsu'un u rawa e ida shi, avu tsu rawa ubata u na mini ma palai wuyun, reve wantsu'un u uwa a wuyu'un hali u

kudā a zungwā. Avu wantsu'un u karā o mōboso nā acaṗa adama o upepu ni ikeḍu i mala.

⁴² Avu aṣoja'a a shi a ciga o una aza o u'wa wa ali, tsara a yuwan uḍasu a suma wan. ⁴³ Amma ana wo o'woi yali'i u ciga ta u wawa Bulu, reve u putsaa le. Avu u damma le aza a na a gurai uḍasu a ḍasa a tyo e ebele a mala. ⁴⁴ Akapi gba shi a kumba a akpata, ko a kumba akpata o ukosu u wantsun u na wu ɓosoi. Ne da a yuwain hali suru nle a rawai a nge'en m mala'a gbaga.

28

Bulu kambato ta ama atsuma a Malita gbaga

¹ Ana tsu la'ai, avu tsu uwwa a na tsu ta e ida i memere ma mini i na a tsu de Malita. ² Ama a lyuci'i a yuwaan tsu ta isa'ani lon. Mantsa ma mini na mantsa mo utanu ma da ma danai, avu a kabatowo tsu akina, tsara tsu lyasuwa. ³ Avu Bulu zami danga a zuwusa a akina, reve yo ro na ri na tsukono wu uta pe atsuma a danga'a adama o usuduwu, avu u kada Bulu o ukere reve u kaba de.

⁴ Ana ama a lyuci'i e enei yo'o ukaɓu o ukere wa yi, avu a dammulai vani le, “Vuma nda za mona ma ama ma da! Ye ene, ko na u kuwai a mini shi, amma suru na ne aamali a ka o uge'etosu wa amayun a da a zuwai mpasa ma ama n kurusu yi, u ta gba a kuwa.” ⁵ Avu Bulu zakatsa ekere a yi reve u vari yo'o a akina, agba wu uwwa mɓala shi.

⁶ Reve ama'a a kara a majiyan a na Bulu ta tsutsa ko u riyā avu u kuwushi lo. Amma ana a jimai, agba e ene ili i fara na ayi shi. Reve a vadala majiyan me le, avu a damma, “Masula ma da.”

⁷ Vuma na a tsu de Pubiliya da danai gwamna vi ida i memere ma mini'i. U dana ta ni ida lo zuzu a kandarawa. Ayi da u ushi ntsu, reve u ca tsu ucu'watan o u'wa wa yi hali rana ta'atsu. ⁸ Dada va Pubiliya gba u dana ta ni ivuna nu ucaruwu. Avu Bulu uwa ubata u na u danai. Reve u kuruwa yi ukere a yuwusaan yi avasa, avu gba vuma'a u kamba gbaga. ⁹ Ana vuma wo o'woi gbaga, reve ama e ida i memere ma mini'i a kara a tawusaa na ama e le a na a ri nu ubanakun ya Bulu avu u kambato le gbaga. ¹⁰ Ama'a a ca tsu ta tsugbain lon, waru ana tsaa kara a ca tsu ta ili biti i na tsu cigai.

Bulu rawa ta a lyuci va Roma

¹¹ Ana tsu yuwain woto ta'atsu a Malita, reve tsu teme mmalu a mala'a. Avu tsu uwa a wantsun u na wi isawain e ida i memere ma mini'i a mantsa ma na mmalu a wantsun n shi n yuwan shi. Wantsun u lyuci wa Iskandariya u da u danai. A aaci a wantsu'un, iroci yu ushe'en vu mpishe va amali a na a tsu de Kasata na Polu da danai de. ¹² Ana tsu rawai a lyuci va Sirakusa, tsu danu ta pe rana ta'atsu. ¹³ Reve tsu uwa a wantsun avu tsu lyawa Sirakusa, avu tsu kara a tyo ubata u na a tsu de Rigiyun. Ana usana u tawai, upepu u lapusa ta a tyosu ugana, avu tsu rawa a lyuci va Putiyoli. ¹⁴ Atsuma a lyuci va Putiyoli tsu cina ta pe aza e Itoni, reve a pati tsu tsi isawan pe ne ele. Ana tsu yuwain ajuma a ta ne ele, avu tsu kara a tyo a lyuci va Roma. ¹⁵ Ana aza e Itoni ya Roma a uwwai a na tsu ta lo o ure a tawa, reve a tawa a ga'aton tsu e Eden a Apiya. Ozo o ro gba shi a ga'aton tsu ta ubata u na a tsu de Cu'watan Ta'atsu. Ana Bulu

ene nle, reve u godyoo Asula reve u dashi tsura ugbamu wo okolo.

Bulu yuwan ta adanshi de Roma

¹⁶ Ana tsu uwai a lyuci va Roma, a lyawa ta Bulu dana ayi a nde'en obolo na asoja a na a pirishi yi.

¹⁷ Ana tsu yuwain rana ta'atsu, avu Bulu de azagbain a Isra'ila atsuma a Roma. Ana o bolotoi avu u damma le, "Adu aza a va, ko na wo o'woi n yuwaan ama a tsu unusu shi, n nusaan le ubata e ili ya agadu a nkaya n tsu shi. Suru na ne e reme mu ta a Urishelima, avu a ca mu e ekere a ama a Roma ugutsuwu. ¹⁸ Ele gba aza a Roma e petelyuwe ta adanshi a va, avu a ciga a lyawa mu, adama a na e reme mu nu unusu u na u rawai o una mu shi. ¹⁹ Amma ana aza a Isra'ila a usu yi shi, ayi da i zuwai u reme numu m patiyi a tyo na adanshi a va ubata wa Kaisa mogono, ko na wo o'woi n ciga n 'yawaw na ama a tsu o ukobu wu uge'etosu shi. ²⁰ Ayi da i zuwai n zamiyi ure u na me ene du, tsara tsu dammulai ne'en, ana wo o'woi adama a yuma na aza a Isra'ila e indanasa utawu wa yi u da a nla numu na akani a nda."

²¹ Reve a usu yi, "Atsu tsu uwwa adanshi a wu ubata wa aza a Isra'ila shi. Tsu tsura mpepeline n na a danaa ntsu de Yahuda shi. Waru tsu uwwa adanshi o uwuyan a wu ubata wa aza a na a rawai shi. ²² Amma tsu ciga ta tsu uwwa yo okolo a wu. Ili i na atsu tsu revei ayi da, adama o ure wa Asula a sa'avu a nda na ama suru a yuwusan adanshi a vanvama adama a yi."

²³ Ana a zuwai urana u na a ga'an, reve ama na abunda gba a tawa ubata u na u cu'wain. Diga usana hali a tyo ulivu u yuwusaan le ta adanshi o

tsugono tsā Asulā. Avu u yuwan ulinga na atagada a Wilā wa Musa na atagada a Amasulā, tsarā u vadala le a kuru Yesu. ²⁴ Ozo o ro e le a usu tā ili i na u damma nle, ozo o ro gba shi a 'yuwan tā a na a ca okolo.

²⁵ Avu a uwa mawasan vāni le, reve a karā e bete'ushe. A tyo o ukosu avu Bulu damma, “Ruhu va Akiza damma tā mejege, ana u yuwain adanshi na nkaya n tsu o unā wa Ishaya vumavasulā,

²⁶ ‘Vu 'yawa vu damma ama a va,

“I ta uwwa adanshi a va,
agba yaā tsurā urevu wā yi shi.

I te ene ili i na n yuwain,
agba yaā danā nu urevu wā yi shi.

²⁷ Suru ndu i tā no okolo ugbamu.

Atsuvu a dū a ulā tā,
esu a dū waru a tu upalu.

Yee ene shi, waru yaa uwwa adanshi shi,
waru yaā tsurā urevu shi.

Ni i shi a uwwa, ana i vadala tā a tyo ya'a va,
waru n shi tā kambato dū gbaga.” ’ ◇

²⁸ “Adama a nda, n ciga tā i reve Asulā a lyungu tā na alabari e iwawi, hali a tyo e ekere a Atakpaci. Ele gba a tā ushi.”

[²⁹ Ana Bulu dammai ne, avu aza a Isra'ila a 'yon a lyawa ubatā'a, reve a karā a mawasan vāni le.]*

³⁰ Bulu gba u danu tā pe o u'wa u na wa tsupusa ikebe hali a'wan e re. A ushishi vuma na tāwai ubatā wā yi suru. ³¹ A shi a putsaa yi na alajiya shi. U yuwusan tā uritosu wā Yesu Zagbain Za vi Iwawi, babu wovon.

◇ 28:27 Isha. 6:9-10. * 28:29 Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

**Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a
na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru
New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsishingini)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsishingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsishingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e